

Yesu -bha bɔmɛ -nu Këyuö -nu 'sëédhɛ

-Zuu 'slööslö 'tɔ -go Yesu -bha bɔmɛ -nu -dhë -sü

¹ N dheglu Teofilö, ma 'sëédhɛ -be -blɛzë 'a-
ϫβɛɛɛ -a mɛ 'ö ϫɛɛ -a 'dhiö bhë Yesu këyuö -nu
'töüdhö waa- -a -bha mɛ ϫdaan' -wo -nu 'wo bhë
ϫɛɛ, 'a -an -ya -a 'gü, 'ö sü -a -bha yuö züdüyi
-bha

² 'ö yöë yi 'ö -Zlan -ya ϫluu -a 'ka 'ö dhoë dhang-
'gü -a -bha, a- 'plɛ -blɛɛ 'sëédhɛ -be bhë -a 'gü.
ϫDhɛ 'ö 'dhoë- dho dhang- 'gü, -yö ö -wo -to mɛ
-nu 'ö -an sü ö bha bɔmɛ -nu 'ka sia- zö bhë -an
-gɔ -Zuu 'slööslö -bha 'piigbeedhɛ ϫkwaa'.

³ ϫDhɛ ϫya 'go ga 'gü, -yö ö -de -zɔn -an -dhë
ϫplëezë 'ka kpinngdhö, -dhɛkpaɔyi 'gɔɔ- -yiisië
'piö -a -zɔn -sü 'ka -an -dhë ϫɛɛ ö 'bhee-. 'Wo-
yö 'ö 'wun 'ö -gban -Zlan -bha -gludëdhɛ -bha 'ö-
ϫblɛɛ -an -dhë.

⁴ Yi do 'ka kö Yesu ϫya nu -an 'piö 'zü -dëüwo,
wo -nu -wo -kë wo 'ko ϫbhaa pë -bhö ϫdhia, 'ö-
pö -an -dhë: «-Ka 'to Zeluzalemë zö, 'ka ka 'yan
'to pë 'ö n Dë -ya 'tɔ go ka -dhë, 'a- -wun ϫblɛɛ ka
-dhë bhë -a -gɔ!

⁵ Bhii Zan -yö mɛ -nu -bɔ yiö 'yi 'ka, 'kɛɛ ka -zë,
-a yi 'yaa ϫgbiin gbɔ, -Zlan -dho -a kë 'ö ka pa
-Zuu 'slööslö 'ka!»

Yesu -yö -dho dhang- 'gü

6 'Yö mε -nu 'ö waa- Yesu -nu 'wo -kë wo 'ko □bhaa bhë, 'wo- □dhεε' kpɔ 'wo- pö: «Yi Dëmε, ü- -pö -a yi □ya -lo kö 'üën- -gludëdhe nu Izlaelö 'në -nu -dhë kö -wo 'sε 'bhaa -nu □koon -a 'ka 'zü -dëüwo □a?» (□Dhεε' 'ö bhë, -wa -kpɔ 'dhö 'ö tɔɔ -a 'töng bhë -a 'ka, -wo -kë Wlómë -mε -nu -kɔ □löö.)

7 'Ö Yesu -ya -daa -kë -an -gɔ 'ö- pö: «-Abi', 'go mü 'zü ka □dua' 'yaa -mü kö 'ka- yi -nu waa- -an 'töng -nu 'kaan- -an dɔ, 'ö tɔɔ n Dë -de 'sloo □nε 'ö 'wun bhë 'ö- kë -yi -nu, -a kë 'töng -nu 'plε dɔ.

8 'Kεε □ya kë □nε -Zuu 'slööslö □ya nu ka -ta □sia, -Zlan -yö -dho 'piigbeedhe nu ka -dhë, kö 'wun 'ö -gban n -ma 'kaan- -a □blεε'- mε -nu 'wo Zeluzalemë zö, Zude -sε 'saadhö 'gü -mε -nu waa- mε -nu 'wo Samali -sε 'gü 'ö dho 'ö yöë 'sε -nu 'wo 'ma □gbiin -an 'gü -mε -nu -dhë.»

9 □Dhe Yesu -yö yën 'wun -nu 'wo bhë -an □blεε' -sü -bha, 'ö □luu -Zlan -bha 'piigbeedhe □kwaa' 'ö dho dhang- 'gü. -Wo -to -a -ga □dhia 'ö dha kpö do -yö sɔ -a -zü.

10 -An 'yan -yö -to dhuö, zian 'ö Yesu -yö dhoë bhë -a 'ka -piindhö. □Dhe 'wo -ga zlöö wo 'sɔɔ, kö -Zlan -bha bɔmε -nu □plε -wo □gbaannu □süë' mü.

11 'Ö -Zlan -bha bɔmε -nu □plε 'wo bhë 'wo- pö -an -dhë: «Galile -mε -nu 'ka □nε, -më 'ö -kë 'ö 'ka -dhe -ga -na dhang- 'gü -kplawo □nε □ε? Yesu 'ö 'go -na ka ziën 'ö 'dho -na dhang- 'gü bhë, -yö -dho ye 'ö 'zü 'ö nu □nε -kɔ gia- 'ö 'dho -na -a 'ka 'ö 'ka- □gaa' -a 'ka bhë -a 'dhö.»

-Yö Zuda piën- -mε

12 □Dhe □ya kë 'pö Yesu -bha bome -nu -wo -go -ton 'wo- -dhe Olivie -ton bhë -a tuö, 'wo -ye wo 'zü, 'wo dho Zeluzalemë plöö. 'Go Zeluzalemë 'ü 'dho Olivie -ton bhë -a tuö -yö -mo 'kilong do -bha.

13 □Dhe 'ö □wa -lo Zeluzalemë, 'wo dho 'ko -ta dhuö, 'kodhi 'ö □dhe □tun 'dhiö, □ya kë 'wo dho wo 'ko □bhaa -a 'gü bhë -a 'gü. Me 'wo dho mü bhë -an 'to □ne: Piεε, Zan, Zakö, Andre, Filipö, Toma, Batelemi, Matiö, Zakö 'ö -kë Alefe gbö 'ka, Simö 'ö 'wo- -dhe 'yënnngsiöme waa- Zudë 'ö Zakö gbö 'ka.

14 □Dhe 'wo- -bha 'saadhö, -an □zuö' -kë do □bhaa' -sü 'gü -kplawo wo 'ko □bhaa. Yesu dhe Mali oo, Yesu dhegluzë -nu waa- dhoo -nu 'bhaa -nu -wo -kë -an 'piö.

15 Yi do 'ka kö Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu 'wo dho -mo me -lü □këng' do ö -ko □ple -bha □wa 'dho 'ko □bhaa bhë, 'ö Piεε -yö □luu -an 'ple 'dhiö mü 'ö- pö -an -dhë:

16 «N dhegluzë -nu, pë 'ö -Zuu 'slööslo -ya □blεε 'dhiö 'ö bca Davidö -ta 'ö □bεεn' □süë' -Zlan -bha 'sëedhe 'gü 'ö -gban Zuda 'ö 'dhiö sü me -nu 'wo Yesu kun -an 'ka -a -bha bhë pë 'ö dho kë yö -mü.

17 Zuda 'ö bhë -yö -kë me -nu 'kwa -kë Yesu 'piö bhë -a me do 'ka, 'ö tco Yesu -ya -sü kö kwa -nu kwa -bha yuö 'kwa dho -a kë -Zlan -dhë kö -yaan kë do.

18 'Wëüga 'ö -kë -a -bha me zë □saan' 'ka bhë, -yö □bhlöödhe do -dho -a 'ka. □Dhe □ya kë 'pö, 'ö dho ö -go bhlöödhe 'ö bhë -a -bha, ('ö ö -de dun). □Dhe □ya kë 'dhö, -yö -püö sia-, 'ö- bun -yö wü, 'ö- gblëen- 'ple -yö -lo plaan 'ö ga.

¹⁹ Με -nu 'wo Zeluzalemë 'töüdhö, -wo 'wun 'ö bhë -a ma. Pë 'ö -kë 'ö □bhlöödhë 'ö bhë 'wo- -dhë wo -wo 'gü Akelödama (-a -gen 'ö tɔɔ □bhlöödhë 'ö me fëi -yö -lo -a 'gü).

²⁰ Bhii 'wun 'ö -gban Zuda -bha -yö -kë □bëen' -sü 'ka 'Tan 'sëedhë -bha 'sëedhë 'gü 'dhiö -a pö -sü 'ka □nëε: -Wo wo □kwaa'- -a -bha 'kɔ -wun -zü, 'ö tɔɔ 'kɔ bhë -a □kɔɔnmë 'yaa 'dhö gbɔ. 'Ö □bëen' -sü 'ka 'zü □nëε: *Με do -yö yö -a piën-!* »

²¹⁻²² 'Yö Πiëε -ya pö 'zü: «□Dhë 'ö 'pö, kö me do -yö kpa kwa -bha kö -yaan kë kwa Dëme Yesu -bha -go ga 'gü -sü □goo- do 'ka. Με 'ö 'dhö bhë -yö kë me 'ö -kë kwa ziën 'töng 'saadhö 'ö kwa Dëme Yesu -ya -kë 'ö boa 'së -nu 'gü, 'ö sü yi 'ö Zan -ya -boa yiö 'ö yöë yi 'ö goë kwa ziën 'ö -Zlan -ya □luu -a 'ka dhang- 'gü -a -bha bhë -a me do 'ka.»

²³ □Dhë □ya kë 'dhö, 'wo me □ple 'tɔ sü: -A me do tɔɔ Zozëfu 'wo- -dhë Baasaba 'wo- 'tɔ kpɔ Zutusö 'ka waa- Matiasö.

²⁴ □Dhë 'ö □ya kë 'dhö 'wo □bhëa, 'wo- pö: «Yi Dëme, bhi 'ü me -nu 'saadhö -an □zuö' dɔ, -bhö me □ple 'wo □në -a me 'ü- sü -a -zɔn yi -dhë

²⁵ kö -yaan yö Zuda piën-! Bhii 'ö tɔɔ Zuda -yö -go ö -bha yuö 'ö -kë ü -bha bɔmë -yuö 'ka bhë -a 'dhiö, 'ö dho -dhë 'ö- □tei' 'ka bhë -a -bha.»

²⁶ 'Ö 'wo 'töü- -bhö, kö me □ple 'wo bhë, me 'ö 'töü- □yaa- 'sü kö -waan 'sü. 'ö 'töü- -yö -püö Matiasö -ta, 'ö -da Yesu -bha bɔmë -nu 'gɔɔ- do ö ga do 'wo bhë -an 'piö ('wo -kë 'zü 'gɔɔ- do ö ga □ple).

-Zuu 'slööslö -bha nu -sü

¹ □Dhe 'ö Zuifö -nu -bha 'wlaan- -yi 'wo- -dhe Pantëkotö -yi bhë □ya -lo, Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu 'saadhö -wo -kë wo 'ko □bhaa 'kɔ do 'gü.

² -Dhe do bhë 'wo to -a -bha 'ö -zuö 'ö- -vinng -yö -kë □ne 'buu 'gbee- -vinng 'dhö bhë 'ö go dhang- 'gü □zian', 'ö me -nu 'wo -kë 'kɔ bhë -a -dhe 'saadhö 'gü, wo 'ple 'wo- ma 'gbee- 'ka.

³ 'Ö pë -nu 'wo -kë □ne 'siö ne- -nu 'dhö bhë 'wo- yö, 'ö -ya -an tuö do do 'ka.

⁴ 'Ö -Zuu 'slööslö -yö -da -an 'gü, 'ö -an 'ple pa, 'wo yö 'wun □blee' -sü -bha -wo 'waa gbε -nu 'gü -a -bha 'piigbeedhe □kwaa'.

⁵ -A yi bhë -a 'ka, Zuifö -nu 'wo go Zeluzalemë plöo waa- -an me -nu 'wo go 'se 'saadhö 'gü 'wo -kë -Zlan gbame -nu 'ka, -wo -kë Zeluzalemë mü.

⁶ □Dhe -zuö 'ö bhë □waa- ma, 'ö- me gbung □va -wo nu 'kɔ bhë -a 'dhiö mü, -zuö 'ö dɔ -na kɔɔ bhë -a -wun 'gü. □Dhe 'wo- -bha 'saadhö 'wo -da 'tetundhe □va 'gü, bhii 'ö tɔɔ -wo Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu -yö kö -a me 'ö -dhö -yö 'wun □blee' -na me 'ö -dhö -a -de -wo 'gü do do 'ka.

⁷ 'Yö 'wo- pö wo 'ko -nu -dhë: «'E, -ka ka 'to 'to 'dhe! Me -nu 'wo 'wun □blee' -na □ne, Galile -me -nu 'waa -mü -an 'ka a?

⁸ □Dhe 'ö -kë 'pö □ne -yö -kɔklë 'ö 'wo 'wun □blee' -na kwa -dhë, -dhe 'kwa- -bha 'töüdhö kwa -de -wo 'gü do do 'ka □neε?

⁹ 'Kεε kö kwa ziën, me 'bhaa -nu -wo -go 'segɔgüdhe -nu 'wo -kë Paatö -se, Medi -se, Elamë -se, Mezopotami -se, Zude -se, Kapadɔsö -se, Pong -se, Azi -se,

10 Flizi -se, Panfili -se, Ezitö -se waa- Libi -pö -nu 'wo Silenë -pö -zü 'to -an 'gü. Mε -nu 'wo go Wlomë -nu,

11 με -nu 'wo Zuifö giagia 'ka -nu, με -nu 'wo wo □zuö' □dhië Zuifö -nu -bha □bhea' -ko 'gü -nu, με -nu 'wo go Kletö waa- Alabi -dhe -an -bha -nu, 'ö με -nu 'wo 'wun □bleε' -na bhë 'kwa -an -wo ma kwa -de -wo -nu 'gü kö -Zlan këwun -nu -së 'wo bhë -wa -wun □bleε' -na bhë -oo.»

12 -An 'ple -wo -kë pa -sü 'ka 'tetundhe 'ka, 'ö pë 'wo dho -a □bleε waa- do. 'Ö 'wo- pö wo 'ko -nu -dhë: «□Ya kë 'dhö kö 'wun 'ö □ne -a -gen 'ö töo -më -ε?»

13 'Kεε με 'bhaa -nu -wo -kë duö 'luu 'sü □dhia, Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu 'wo bhë -an -bha -a pö -sü 'ka □nεε: «'Ma, yo □ya -an 'kun!»

Piεε -bha 'wun -gen bho -sü

14 'Yö Piεε waa- Yesu -bha bome -nu 'goo- do ö ga do 'wo to 'wo dho me gbung -nu 'wo bhë -an 'dhiö, 'ö Piεε -yö -ya 'wun □bleε' -sü -bha -wo 'gbee- 'ka 'ö- pö: «Mε -nu 'ka Zeluzalemë zö 'saadhö waa- -mε -nu 'ka go -dhe gbe 'gü 'ka nu, -ka ka 'to 'to n -ma -së 'ka kö 'wun 'ö kë -na bhë 'a- -gen pö ka -dhë!

15 Bhii 'ö töo 'töng 'kwa doa □ne -yö 'lele 'seisië 'ka -dhiadhiö; goon- -nu 'wo □ne yo yaa -an kë □ne -ko 'ö 'ka ka -zo □taa' bhë -a 'dhö ('lele 'seisië -naa 'ka -dhiadhiö bhë 'ö töo Zuifö -nu -bha □bhea' 'töng kö waa pë gbe -bhö □kun. -A 'to □va -yaan 'dho kë yo -mü -sü 'ka kö yo -yaan -an kë).

16 'Kεε pë 'ö -Zlan -yö boa ö -wodhiölome Zoelö -ta 'ö- □bleε 'dhiö bhë 'ö- -de 'dho kë -na □dεε bhë.

17 'Ö tɔɔ -Zlan -ya -pö pë 'ö dho kē 'töng -kaanta 'gü 'ö ɲεε: -Ya -pö ö -dho ö -bha -zuu -da mε ɲsuu'- 'oo ɲsuu'- -an 'gü 'töüdhö, kö ka gbö -nu, ka 'dhu -nu -waan ö 'dhi -wo ɲblεε'-, kö kaa-dadhëü -nu -waan 'yanpiöpë 'ö -gban -Zlan -bha 'wun giagia -bha -a yö; 'go mü 'zü, ka -bha mε zii -nu -wo -dho -Zlan -bha 'wun giagia -nu yö yio.

18 'Yö- pö -a -de -a yi 'ö 'dhö bhë -a 'ka, ö -dho ö -bha -zuu -da ö -bha yuökégɔɔn -nu waa- ö -bha yuö kē -dhoo -nu -an 'gü kö -waan ö 'dhi -wo ɲblεε'-.

19 'Ö dho pë 'gblüünzë -nu kē dhuö dhang- 'gü, 'ö -dhidhaapë -nu -kē 'kpongtaa. Fei -nu, 'siö -nu waa- 'sion 'tëë -nu -wo -dho kē -dhö.

20 Lan- -dho trö, 'ö 'su -yö -kē nuεazë ɲnε fei 'dhö, 'dhiö kö yi 'ö kwa Dëmε -Zlan -ya -ya ö -de -zo 'kun -wun 'ka kö -yaan ö -bha za kaan bhë -yaan ɲtun -lo -na. Yi bhë -yö -dho kē yi ɲva 'ka.

21 ɲYa kē 'dhö mε ɲya kwa Dëmε -dhε, -yö -dho nu -a -dhë kö -ya dha.»

22 'Ö Piεε -yö 'wun ɲblεε 'ö dho -a 'ka 'dhiö 'ö-pö: «Izlaelö -mε -nu, -ka ka 'to 'to n -wo -bha! Yesu 'ö 'go Nazaletë bhë, -Zlan 'yö- bɔ kwa -dhë. 'Ö -dhidhaapë -nu waa- pë 'gblüünzë -nu -kë, -bɔ -a -ta -sü 'ka, -a -zɔn -sü 'ka ɲnε yö giagia 'ö- bɔ kwa -dhë. Pë -nu 'wo bhë ka gia- ka- -dɔ 'ö tɔɔ -yö -kē kwa ziën.

23 'Kεε ka ka -kɔ -bho -a -loo 'gü, 'ka- dɔ ɲsɔɔnyaame -nu kwεε, 'ka- -kë 'wo- zë -a -dɔ -gaatalü -bha -sü 'ka. 'Kεε kē- wo 'dhö, mε bhë -a dɔ 'wo- wo ka kwεε bhë, -yö -kë ɲnε -kɔ 'ö bhë -a 'dhö.

24 'Kεε □dhe 'ö □wa yën -a 'klo bhö -sü -bha 'ö □ya ga, -Zlan -ya -bho ga 'gü, bhii -a kédhe gbε 'yaa -dhö kö ga -bha 'piigbeedhe -ya kuënnu

25 □ne -kɔ 'ö Davidö -ya □bleε -a 'ka 'dhiö bhë -a 'dhö. -Ya -pö: A- □tei' □dua' □neε n Dëme -yö n 'piö -kplawo, 'ö n -maa kë -na. □Dhe -kë 'pö kö n yaagüme -nu 'ka 'dho pë 'dhiö- gbε kë n 'ka.

26 -A -wun 'gü, n 'gludhi -sü -mü, 'ö 'a 'wun -nu □bleε 'gludhi 'ka. Ma 'a dho ga -dhekpawyi do 'ka bhë, a n -zo 'tën -na -kplawo pë 'ö -Zlan -ya pö ö -dho -a kë n -dhë bhë -a -dhë.

27 'Ö tɔɔ a- -pö -Zlan -dhë: Ü 'ka 'dho ü □kwaä' -n nii -wun -zü □glööbɔɔ, 'ö 'go mü 'zü, ü 'ka 'dho we -a -bha kö ü -bha yuökëme 'slööslö bun -yö 'bu.

28 'Bha □toëpö -këdhösü -zian 'po n -dhë. N □zuögludhi -sü □va -mü -kplawo, ü -bha -kë n 'piö -sü bhë -a -wun 'gü. »

29 'Ö Piεε -yö 'wun □bleε 'ö dhoë 'dhiö -a pö -sü 'ka □neε: «N dhegluzë -nu, -ka 'we -a -bha n -gɔ kö 'wun 'ö -gban kwa 'bhema -wungbeezë Davidö -bha 'a- □bleε'- ka -dhë 'kpakpadhö. 'Ö tɔɔ Davidö 'ö bhë -yö -ga, 'wo- -bin, 'ö- blɔɔn- -de 'dhö kwa -gɔ zö.

30 'Kεε kö -yö -kë -Zlan -wodhiölome 'ka, 'ö- dɔa □ne -Zlan -yö 'wun -bleε ö -dhë -wo -bhö -sü 'ka □ne yö -dho -a □suu'- -ta 'gü -me -nu do -ya -a -bha 'gɔ -gbloo 'gü, -gludë 'ka □ne Davidö 'dhö 'pö.

31 Ka -dhe -yö bhë □a! -Kɔ 'ö Davidö -yö pë -nu 'wo dho kë □ne -a □tei' dɔa 'dhiö bhë yö -ga 'ö bhë. 'Yö- -wun 'gü, 'ö 'wun 'ö -gban -Zlan -bha -Yame -bha -go ga 'gü -sü -bha bhë 'yö- □bleε 'ö- pö: -Zlan yaa ö □kwaä' -a -wun -zü □glööbɔɔ kö

-a bun -yaan 'bu.

³² -Zlan -bha Yesu 'a- -bha 'wun □blεε' -na □ne
-a -bho ga 'gü -sü bhë, me 'plε 'yi- □goo- 'ka.

³³ 'Ö -Zlan -ya -kë 'gianzë 'ö- -ya ö -bha -yadhε
□bhlözë -bha ö 'sɔɔ. 'Ö Yesu -yö -Zuu 'slööslö 'ö-
Dë -Zlan -ya 'tɔ go bhë -a yö, 'ö- □yɔɔ yi -ta □dεε.
-Kɔ 'ö □kaa' 'ö 'ka pë -nu 'wo □ne 'ka -an yö -na
'iin 'ka -an ma -na bhë 'ö bhë.

³⁴ Bhii Davidö yaa -da dhang- 'gü □ne Yesu 'dhö;
'kεε -ya -pö -a -wun 'gü □nεε: *N Dëmε -Zlan -ya*
-pö n dëmε -dhë: -Bhö -ya ma -yadhε □bhlözë 'ö
□ne -a -bha.

³⁵ -Yö toë 'dhö -yö yöë yi 'a dho ü toë -a 'gbee-
'ka ü yaagüme -nu -ta bhë -a -bha!

³⁶ □Dhε □ya kë 'dhö 'ö- pö: Izlaelö -mε -nu
'saadhö, -kaa dɔa giagia 'ka □nεε: Yesu 'ö 'ka-
dɔ -gaatalü -bha bhë, yö □ne 'ö -Zlan -ya -kë mε
'plε Dëmε 'ka. Yö □ne 'ö tɔɔ -a -bha -Yamε.»

³⁷ □Dhε □wa Piεε -wo ma, 'ö -yε -an □zuö' -bha
□ne 'siö 'dhö, (bhii kö □waa- □tei' dɔa □ne 'wa
'wun yaa kë -Zlan 'ka). 'Ö Piεε waa- Yesu -bha
bɔmε -nu 'wo to bhë 'wo -an □dhεε' kpɔ 'wo- pö:
«Dheglüzë -nu, -më 'yi dhoë- kë □ε?»

³⁸ 'Ö Piεε -ya -daa -kë -an -go 'ö- pö: «Mε 'ö
-dhö, -yö 'go ö -bha □sɔɔn yaa -nu 'gü, -yö □dhië'-
-Zlan 'piö, -wa bɔ yö Yesu 'tɔ 'ka kö -Zlan -yaan
ziö -a -bha □sɔɔn yaa -nu -ta! □Ya kë 'dhö -Zuu
'slööslö 'ö -Zlan -ya gbɔɔ -kë bhë ka -dho ka -bha
yö.

³⁹ Bhii -Zlan -ya 'tɔ -go □ne -yö -dho -Zuu
'slööslö bɔ ka 'dhö, kaa- 'në -nu 'dhö ka -dhë. -Ya
'tɔ -go 'dhö 'pö mε -nu 'wo 'ma □gbiin -an -dhë
'wo tɔɔ mε -nu 'töüdhö 'ö kwa Dëmε kwa -bha

-Zlan dho -an □dhoo kë -waan kë -a -bha 'në -nu 'ka bhë.»

⁴⁰ Piεε -yö 'wun □blεε -an -dhë 'zü □va 'ka, -dhio -do -an -dhë -sü, -an □faan' 'më -sü 'ka kö □ya kë □nε □wa 'we dha -sü -wun -bha, -waan 'go □soonyaame -nu 'wo Yesu zë 'ö -an 'klo- dho bhö bhë -an 'piö.

⁴¹ -Zlan -wo 'ö Piεε -ya pö bhë medhevadhe -wa -dhe 'wun gia-, 'ö 'wo -an -bo yiö Yesu 'to 'ka. 'Ö me -lü -vuu -yaaga -wo -da Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu 'piö yi do gia- 'ö bhë -a 'ka.

⁴² □Faan' -yö -kë -an 'plε -go -kplawo 'to -to mε □daan' -wo -nu 'ö Yesu -bha bome -nu 'wo -kë -an □daan' □dhia -a 'ka bhë -a -bha. 'Ö -an □zuö' -yö -kë do. 'Wo pë -nu -bhö wo 'ko □bhaa. 'Go mü 'wo □bhëa' -nu wo -Zlan -dhë wo 'ko □yöë'.

*-Tosiadhe kë -ko 'ö Yesu -wun -dhe 'wun gia-
-mε -nu ziën*

⁴³ 'Suö -yö -kë mε 'saadhö 'gü, 'ö 'wo Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu □bhlë -ya, bhii 'ö too Yesu -bha bome -nu -wo -kë -dhidhaapë □plëezë kë □dhia.

⁴⁴ Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu -wo -kë wo 'ko □bhaa dosen. 'Ö -an -go -pë 'plε -wo -kë do.

⁴⁵ □Ya kë □nε mε do -bha -wun □ya yö pë 'bhaa -bha -an ziën 'ö mε 'bhaa -nu -wo wo -bha □bhlöödhe -nu 'iin 'kwεandhe -nu waa- pë -nu 'ö -an -go -pë -nu 'ka -nu, 'wo -an 'dhoo do, 'ö mε 'ö -bha -wun -yö yö pë -bha bhë, 'wo pë 'ö -mo -a -bha -a □tian' 'wo- nu -a -dhë.

⁴⁶ 'Ö -dhekpaoyi 'saadhö 'ka 'wo dho wo 'ko □bhaa, -Zlan -gba -a 'gü -ko 'gü; 'ö 'wo pë -nu -bhö

wo 'ko 'piö wo -gɔ kɔɔ, ɔzuögludhi waa- ɔzuö' -së 'ka.

⁴⁷ -Wo -Zlan 'tɔ -blü, 'ö 'go mü 'següme -nu -wo -an -dho -kë. 'Ö -dhekpɔyi 'saadhö 'ka 'ö me -nu 'ö kwa Dëme Yesu 'dho -an dha -na bhë 'ö -an -da -an 'piö.

3

Gɔɔn- do -genlosüzë -dhe bo -kɔ

¹ Yi do 'ka Piε waa- Zan -wo -kë 'dho ɔdhia -Zlan -gba -a 'gü -kɔ 'gü, 'wɔ 'ye -lan 'ö -kë 'següme -nu -bha ɔbheɔ' 'töng 'ka bhë -a 'ka.

² 'Wo -genlome do yö kö -yö ɔyaannu -sü 'ka 'kɔdhi me 'wo- -dhe 'kɔdhi -sëëzë bhë -a 'dhiö. Gɔɔn- 'ö bhë -yö -bhɔ 'yua bhë -a 'ka. 'Ö -dhekpɔyi 'saadhö -a 'ka, 'wo nuë 'wo- -ya mü, kö -yaan 'wëü- -gba -dhe, me -nu 'wo -da -na -Zlan -gba -a 'gü -kɔ 'gü bhë -an -gɔ.

³ ɔDhe 'ö Piε waa- Zan -an yö kö -wo 'dhoë -Zlan -gba -a 'gü -kɔ 'gü, 'yö -gba -dhe -an -gɔ.

⁴ 'Ö Piε waa- Zan 'wo- ga -piindhö, 'ö Piε -ya pö -a -dhë: «-Bhö yi -ga!»

⁵ 'Yö gɔɔn- bhë 'ö -an -ga -së 'ka, bhii -a 'yan -yö pë 'wo dho -a nu -a -dhë zlöö -a -gɔ.

⁶ 'Ö Piε -ya pö -a -dhë 'zü: «'Wëü- 'yaa n -gɔ kö 'aan- nu ü -dhë, 'kεε pë 'bhaa -yö n -gɔ, 'a dho -a nu ü -dhë; ö tɔɔ: Yesu Klito 'ö go Nazaletë bhë -a 'tɔ 'gü, -bhö ɔluu'- 'ü 'ta 'sü!»

⁷ ɔDhe ɔya kë 'pö 'ö -ya -a ɔkwεε- 'gü -kɔ -bha 'ö- ɔluu. ɔDhe do bhë 'wo to -a -bha 'ö gɔɔn- 'ö bhë 'ö- -gen -nu -wo -po, 'wo -kë 'gengen.

⁸ 'Ö □luu 'budhö, 'ö dɔ ö -gean, 'ö yö 'ta 'sü -sü -bha. 'Ö waa- Yesu -bha bɔmɛ -nu 'wo -da wo 'kuë -Zlan -gba -a 'gü -kɔ 'gü kö -yö 'ta 'sü -na □löö 'lö -sü 'ka -Zlan 'tɔ -blü -sü 'ka.

⁹ Mɛ -nu 'wo -kë mü 'töüdhö -wa -yö kö -yö 'ta 'sü -na -Zlan 'tɔ -blü -sü 'ka.

¹⁰ □Dhɛ □waa- -ga 'ö 'wo- dɔ 'sabla □nɛ gɔɔn- 'ö -kë -ya -sü 'ka -Zlan -gba -a 'gü -kɔ 'kɔdhi -sëzë 'dhiö, -gba -dhɛ -sü 'ka bhë yö -mü. 'Ö -dhɛ 'wo- -bha 'saadhö 'wo pa 'suö waa- 'tetundhe -an 'ka, pë 'ö -kë -a -dhë bhë -a -wun 'gü.

Piɛɛ -yö 'wun -blɛɛ -Zlan -gba -a 'gü -kɔ 'gü

¹¹ Gɔɔn- 'ö bhë yaa 'go Piɛɛ waa- Zan -an 'piö. 'Ö mɛ -gbaa 'wo -kë -Zlan -gba -a 'gü -kɔ 'gü bhë, 'ö -an 'te -yö tun, 'ö -an 'plɛ 'wo -bla sü 'wo nuë -an 'piö, 'kɔdɔɔdɔdhɛ □vaazë 'wo- -dhɛ Salomɔ -bha 'kɔdɔɔdɔdhɛ bhë -a 'gü.

¹² □Dhɛ mɛ -nu 'wo bhë 'ö Piɛɛ □ya -an yö, 'ö- pö -an -dhɛ: «Izlaelö -mɛ -nu, -më -kë ka 'te- tun mɛ 'ö □nɛ -a -dhɛ 'ö bo □nɛ -a -wun 'gü i? -Më 'ö -kë 'ö 'ka yi -ga □nɛ pë 'wo- pö yi □nɛ 'yi gɔɔn- 'ö □nɛ 'yi- -dhɛ bo yi -de -bha 'piigbeedhe waa- yi -bha -klu -Zlan -bha -sü -wun 'gü -a 'dhö e?

¹³ Ablaamö 'dhö, Izaakö 'dhö waa- Zakɔbö -an -bha -Zlan 'ö kwa 'bhema -nu -bha -Zlan 'ka bhë, yö □nɛ 'ö 'tɔbhɔdhe nu ö -bha yuökëmɛ Yesu -dhë.

Yesu bhë □nɛ 'ö Zuifö -nu ka gia- 'ka- kun, 'ka- dɔ kaa- mɛ -nu 'ö -wogbiindhe 'dhö -an -gɔ -an kwɛɛ, 'ö 'ka 'wun yaa -nu dɔ -a -bha Pilatö 'dhiö, 'kɛɛ kö Pilatö -zë, -yö -kë -a 'piö kö 'ö ö □kwaa'- zü.

14 'Yö me 'ö 'slööslö, 'ö kpengdhö -Zlan wö 'dhiö bhë, kaa 'we -a -wun -bha, 'ö me 'ö -kë mezëme 'ka bhë, 'ka- -dhe Pilatö -go kö -ya bho -kanso 'gü ka -dhë.

15 Me 'ö -kë -a 'gü -sü gia- nu me 'kpekpe -dhë bhë, -a kë -ko 'ka- -kë 'ka- zë bhë yö □ga 'ö bhë. 'Kee -Zlan -ya -bho ga 'gü 'ö 'yi- □goo- 'ka.

16 -Zo -yö Yesu 'to 'piigbeezë -bha -sü 'ö □faan' nu, goon- 'ka- do 'ö 'ka- -ga -na □ne -a -dhë. -Zo -yö Yesu -bha -sü bhë 'ö goon- □ne 'ö- -dhe bo ö 'ple 'ka, ka 'ple 'töüdhö ka 'yaan 'ka □ne.

17 □Dhe -kë 'dhö bhë, n dhegluzë -nu, a- doa □ne 'wun yaa 'ka- -kë Yesu 'ka 'dhö bhë, ka -nu oo, ka -gome -nu oo, kaa- -gen do bhë yö -mü.

18 'Kee -ko 'ö bhë -a 'ka, 'ö pë 'ö -Zlan -ya pö 'dhiö -be 'ö boä ö -wodhiölome -nu 'saadhö -ta, 'ö- □blee yö -mü; 'ö- -kë 'dhö kö -yaan 'dhiö -yaan -mo 'kuë bhii -ya pö ö bha -Yame 'klo- -dho bho.

19 -A -wun 'gü -ka ka -bha -tosiadhe □dhië' -kwaa, 'ka □dhië'- -Zlan 'piö kö -yö ziö ka -bha □soon yaa -nu -ta.

20 'Go mü 'zü kö -yaan 'teepadhe -nu nu ka nii -nu -dhë kö -a -bha -Yame 'ö □yaa- 'sü ka -bha 'ka 'saadhö, 'ö Yesu 'ka bhë, -yaan -a bo ka -dhë.

21 'Go mü 'zü pë dho kë 'ö too Yesu Klito -dho to dhang- 'gü □kun 'ö dhoë 'ö yöë 'töng 'ö -Zlan dho pë 'ple kaa -dëü □ne -ko 'ö- □blee -a 'ka 'ö boä ö -wodhiölome 'slööslö -nu -ta 'ö- -dhe □ya □glöo bhë -a 'dhö.

22 'Wun 'ö -gban Yesu -wun -bha, Moizö -ya □blee 'yö- pö: *Kwa Dëme, kwa -bha -Zlan -yö -dho ö -wodhiölome 'ö -kë □ne n 'dhö, 'yö dho go ka*

□suu'- ta 'gü 'ö- bɔ ka -dhë. 'Wun -nu 'saadhö 'ö 'dhoë- □blɛɛ' ka -dhë bhë, -kaa ma -a -ta!

²³ Mɛ 'oo mɛ 'ö yaa dho 'wun ma -a -ta, -yö -dho go -Zlan -bha mɛ -nu ziën, 'ö 'wo- zë.

²⁴ -Zlan -wodhiölome -nu 'töüdhö 'ö goë Samielö -bha 'ö yöë □dɛɛ -bha, -an 'plɛ 'wun 'ö -gban yi 'ö 'kwa- 'gü □nɛ -a -bha, -wa □blɛɛ.

²⁵ Pë 'ö -Zlan -ya 'tɔ go 'ö bɔa ö -wodhiölome -nu -ta bhë, -yö ka -bha 'ka, 'ö 'go mü -dhi 'kuë 'ö -Zlan -ya -da waa- ka 'bhɛma -nu wo ziën, 'ö ka -bha 'ka 'pö; 'ö tɔɔ -Zlan -ya -pö Ablaamö -dhë: <A -dho 'dhuë- kpɔ ü □suu'- ta 'në -nu -bha, 'ö 'a dho bɔ -an 'gü kö 'aan- 'dhuë- kpɔ 'kpongtaame -nu 'saadhö -bha.>

²⁶ -Kɔ 'ö □kaa' 'ö -Zlan -yö ö bha yuökëme Yesu sü 'ö- bɔa ka -dhë 'dhiö □kun bhë 'ö bhë. -Ya -bɔ 'dhö kö -yaan 'dhuë- 'kpɔ ka -bha 'ö- -kë kö mɛ 'ö -dhö -yö 'go ö -bha këpë yaa -nu -zian -ta.>

4

Piɛɛ waa- Zan -wo zakanmɛ □va 'dhiö

¹ Piɛɛ waa- Zan -wo -to 'wun □blɛɛ' □dhia 'sɛgüme -nu -dhë, 'ö slabhome -nu, 'yan -to -Zlan -gba -a 'gü -kɔ -bha -mɛ -gɔmɛ -nu waa- Saduse -mɛ -nu -wo -wo.

² Yaa dhi -an -dhë kö Yesu -bha bɔmɛ □plɛ 'wo bhë -wo 'sɛgüme -nu -daan, -a -pö -an -dhë -sü 'ka □nɛ Yesu Klito -yö -go ga 'gü, kö -a -gɛn -yaan kë □nɛ game -nu -wo -dho go ga 'gü. (Bhii 'ö tɔɔ Saduse -mɛ -nu 'waa -go ga 'gü -sü -wun -dhe 'wun gia-.)

³ 'Wo -an kun 'wo -an -zuö -kanso 'gü 'wo -wo mü 'ö -dhe -yö □kpaɔ -a 'ka. Bhii 'ö tɔɔ □dhe 'wo -an 'kun -na kö 'bin □ya 'më 'saadhö.

⁴ □Dhe 'ö kë -na 'dhö kö 'wuntaɔsë 'ö Piεε waa- Zan 'wo- □blεε bhë mε -nu 'wo- ma, -an mēdhēvadhe □wa Yesu -wun -dhe 'wun gia-. 'Ö Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu -kpa 'kuë- -sü -yö -kë □va 'ö dho 'ö yöë mε -lü -vuu 'sɔɔdhu -bha.

⁵ □Dhe 'ö- -ta -dhe □ya 'po, Zuifö -nu -gɔmε -nu waa- -an -bha mε ziizii -nu, waa- tonggɔmε -nu -wo -dho wo 'ko □bhaa Zeluzalemë plöo.

⁶ 'Ö -dhe bhë -a 'gü slabhome □va 'wo- -dhe Anë waa- Kaifö 'dhö, Zan 'dhö, Alezandrë 'dhö waa- slabhome □va -gɔ 'kɔɔmε -nu 'töüdhö 'dhö -wo -kë mü.

⁷ 'Ö 'wo nu Yesu -bha bɔmε -nu 'wo bhë -an 'ka -an 'dhiö, 'ö 'wo -an □dheε' kpa 'wo- pö: «-Genlome 'ö □ne 'ka- -dhe -bo -kɔklë □ε? 'Piigbeedhe -mlë 'ö 'ka 'yua □ne 'ka- boë □ε? Dö -de 'ka 'yua □ne 'ka- bo -a 'tɔ 'gü i?»

⁸ 'Ö to mü -Zuu 'slööslö -yö Piεε pa, 'ö- pö -an -dhë: «'Sε □kɔɔnmε -nu, mε ziizii -nu,

⁹ 'ka nu yi 'ka □dεε zakanmε 'dhiö zö, nu 'yi- wo -genlome 'ö □ne -a -dhë -a -dhe bo -sü 'ka bhë -a -wun 'gü, 'go mü 'ö -kɔ 'ö dha -a 'ka, 'ö 'ka- □dheε' 'kpa -na yi -gɔ bhë.

¹⁰ 'Kεε pë 'ö dho kë 'ö tɔɔ ka 'dhö, Izlaelö -següme -nu 'dhö, ka 'plε ka- dɔa □nεε gɔɔn- 'ö □ne □ya -potaasü yö 'fɛfɛdhö Yesu Klito 'go Nazaletë 'ö 'ka- zë -a -dɔ -gaatalü -bha -sü 'ka, 'ö -Zlan -ya bho ga 'gü bhë -a 'tɔ 'piigbeezë bhë -a 'ka.

11 Yesu bhë □ne 'ö 'wun -yö -gban -a -bha 'ö □bεen' -sü 'ka -Zlan -bha 'sëedhε 'gü □neε: -Guö 'ö 'kɔdɔmε -nu 'ka- □zong bhë, □ya 'yε 'zü □ya kë 'kɔ -gεn -gban -a -ta -guö gia- 'ka.

12 Yö dosen 'kpaan □ne 'ö dhasü -yö go -a 'gü. Bhii 'tɔ 'waa gβε 'ö -Zlan dho -a nu mε -nu -dhë 'kprongtaa kö 'kwaan- bɔ -a -ta 'kwaan- dha 'yaa -dhö.»

13 □Dhε □wa Piεε waa- Zan -an -bha 'wun □bleε' -kɔ 'ö -kë -zo -gban -sü 'gü bhë -a yö, 'ö -an 'te -yö □tun, 'ö tɔɔ -wo -kë □ne 'sεgüme -nu mε 'wo to -an 'dhö, 'waa mε -nu 'wo dhoë- pö -kwa -an □bhlë -ya -an 'ka 'pö 'sa. 'Go mü 'zü waa -an □daan'- kö -waan 'wunbhokou dɔ. 'Ö 'wo -an dɔ □ne -wo -kë Yesu 'piö -be.

14 'Yö 'wo gɔɔn- 'ö- -dhε -yö bo bhë -a yö kö -yö dɔ -sü 'ka -an 'sɔɔ mü, 'ö pë 'wo dho -a □bleε'- waa- dɔ.

15 □Dhε □ya kë 'pö 'wo- pö Piεε waa- Zan -an -dhë -wo yö plaan. □Dhε □wa 'kan wo 'kuë-, 'ö zakanmε -nu 'wo wo 'ko yö, pë 'wo dho -a kë Piεε waa- Zan -an 'ka -a -wun 'gü.

16 'Wo- pö wo 'ko -nu -dhë: «-Më 'ö 'kwa dho -a kë mε 'wo □ne -an 'ka ε? Bhii mε -nu 'saadhö 'wo Zeluzalemë plöö zö, -wa □dua' -së 'ka □ne, -dhidhaapë 'gblüünzë 'ö -kë □ne wo □ne 'wo- -kë, 'ö kwa gia- kwa 'ka 'dho -a □kploo wo.

17 'Kεε -kwa yö -an -gɔ 'sei -a -pö -an -dhë -sü 'ka kö □kun 'ö 'wo 'wun □bleε mε gβε -dhë gbɔ Yesu 'tɔ 'ka, -yö kë 'dhö kö □kun 'ö 'wun □ne, 'ö- tɔɔ -yö -pεn.»

18 'Ö 'wo Piεε waa- Zan -an □dhɔɔ -kë, 'wo- pö -an -dhë, -wo wo bo ö 'plε 'ka 'wun -bleε mε -nu

-dhë -sü waa- -an □daan' Yesu 'ö bhë -a 'to 'ka -sü 'ka.

¹⁹ 'Yö Piεε waa- Zan 'wo- pö -an -dhë: «Ka gia-, 'ka -dhε -ga -a 'gü, □yö -së -Zlan wö 'dhiö kö 'yi ka □bhlë 'kpɔ 'yi ziëë -Zlan -ta -a?

²⁰ -Abi', yi 'ka 'dho -mɔa 'yi yi bo 'wun 'yi- yö, 'yi- ma bhë -an □blεε' -sü 'ka!»

²¹ 'Ö zakanmε -nu -wo 'suö -da -an 'gü 'zü 'ö □zië' -a mε 'wo- -da -an 'gü 'dhiö bhë -a -ta, 'ö 'wo wo □kwaa -an -zü, 'ö 'wo dho. 'Ö waa këdhε gbε yö kö -waan -an 'klo bhɔ 'ö tɔɔ 'segümε -nu 'saadhö -wo -kë -Zlan 'to -blü □dhia, pë 'ö -kë bhë -a -wun 'gü.

²² Gɔɔn- 'ö- -dhε -yö bo -dhidhaazë 'ka bhë, -a -kwε -yö -ziö 'gɔɔ- -yiisië 'gü.

Yesu -wun -dhε 'wun gia- -mε -nu -bha □bhεa' -sü

²³ □Dhε 'ö □wa wo □kwaa' -an -zü, 'ö Piεε waa- Zan 'wo dho woë- mε -nu 'piö, 'ö 'wun -nu 'ö slabhomε -gɔmε -nu waa- mε ziizii -nu 'wo- □blεε -an -dhë bhë, 'wo bo -a 'plε 'gü 'wo- -gen bho -an -dhë 'pö.

²⁴ 'Yö Yesu -wun -dhε 'wun gia- -mε -nu -wo □bhεa -Zlan -dhë □zuö' do 'ka 'wo- pö: «Yi -Gɔmε, bhi □nε 'ö dhang- 'dhö, 'sε 'dhö, 'yi waa- -an 'gü -pë -nu 'saadhö -an -kë.

²⁵ Bhi □nε 'ö -Zuu 'slööslö □kwaa' 'ü bo yi 'bhεma ü -bha yuökεmε 'ö -kë Davidö 'ka bhë -a -ta 'ü- pö: -Më 'ö -kë 'ö mε 'waa Zuifö 'ka 'ö -naadhe □va □suu'- 'ö □nε 'ö -da -an 'gü -desüvadhe 'ka ε? 'Ö 'wo 'slë 'ö- -yöë -bha -pë gbε 'yaa 'dhö bhë 'wo- kan kwa Dëmε -gɔ -ε?

26 'Kpongtaa -gludë -nu □wa do -a -gɔ 'yënnɔ.
'Go mü me □kɔɔnmɛ -nu □wa 'dho wo 'ko □zlöö
kwa Dëmɛ -Zlan waa- ö -bha -Yamɛ -an -gɔ.

27 -Yö 'wun giagia 'ka □nɛ Elödö 'dhö, Pɔnsö
Pilatö 'dhö, mɛ 'bhaa -nu 'waa Zuifö 'ka waa-
Izlaelö -mɛ -nu 'dhö, -an 'plɛ 'töüdhö, -wo -dho
wo 'kuë-, pödhe bhë -a 'gü, ü bha yuökëmɛ
'slööslö Yesu 'ö ü -bha -Yamɛ ka bhë -a -gɔ.

28 -Kɔ 'ö bhë -a 'ka, -wo pë 'saadhö 'ü -we -a
-bha 'dhiö ü -bha 'piigbeedhe 'ka kö -yaan kë ü
-dhi -a -dhë -wun 'ka bhë -wa -kë.

29 □Dhe 'ö 'pö bhë, n Dëmɛ, -an -bha 'suö -da
mɛ 'gü -wo -nu □nɛ -bhöë ma, -bhö 'we -a -bha yi
'yi -kë ü -bha yuökëmɛ -nu 'ka bhë yi -gɔ, kö 'yi
ü -bha 'wun □blɛɛ' -zo -gban -sü 'ka!

30 -Bhö ü -bha 'piigbeedhe -zɔn mɛ -nu -dhë,
mɛ -dhe bo -sü waa- -dhidhaapë -nu kë -sü 'ka, ü
-bha yuökëmɛ 'slööslö Yesu 'to 'ka.»

31 □Dhe 'ö □wa yën □bhɛa' -sü -bha, 'ö -dhe 'wo
-kë -a -bha bhë, 'ö yö □zluun -sü -bha; 'ö -Zuu
'slööslö -yö -an pa 'töüdhö 'ö 'wo yö -Zlan -wo
□blɛɛ' -sü -bha -zogbandhe 'ka mɛ -nu -dhë.

*Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mɛ -nu -bha wo -bha
pë -nu -glu wo 'kuë -sü*

32 Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mɛ -nu gbung 'wo
bhë -an -zo -ta -a 'gü -wun waa- -an -dhi -an -dhë
-wun -yö -kë do. Mɛ do gbɛ 'yaa- pö: «Pë -së -nu
'wo □nɛ, ma do ma pë -mü.» 'Kɛɛ mɛ 'ö -dhö -yö
ö -gɔ -pë -nu -glu mɛ 'kpaan -nu 'wo to -an 'ka.

33 'Piigbeedhe □nɛ 'ö Yesu -bha bömɛ -nu -wo
kwa Dëmɛ Yesu -bha -go ga 'gü -sü -tɔmɔdhe -kë

-a 'ka. 'Ö -Zlan -yö 'dhuë- kpö -an -bha □va 'ka 'töüdhö.

³⁴ 'Ö -an ziën pë -wun -saan 'yaa mε gbe kë. Bhii 'ö tɔɔ □ya kë □nε mε -nu 'ö □bhlöödhε -nu, 'kɔ -nu 'dhö -an -gɔ, □waa- 'dhɔɔ dɔ

³⁵ 'wo dho 'wëü- 'ö bhë -a 'ka Yesu -bha bɔmε -nu □dhia, 'wo- □waannu kö -waan -glu mε -nu 'ka. 'Ö mε 'ö -dhö, -kɔ 'ö- -bha -wun -yö yöë 'wëüga -bha 'ö- □blεε 'ö- mε 'ö- □tian' 'wo- gbaa -a 'ka.

³⁶ -A -de Zozefu 'ö -kë Levi -bha 'gunng 'gü 'në do 'ka, 'ö bho Siplë 'ö Yesu -bha bɔmε -nu -wa 'tɔ kpö Baanabasö 'ka (-a -gen 'ö tɔɔ Glökö -wo 'gü «gɔɔn- 'ö mε □faan' më»),

³⁷ -yö 'ö -bha □bhlöödhε do 'dhɔɔ -dɔ, 'yö nu -a 'wëüga bhë -a 'ka Yesu -bha bɔmε -nu □dhia.

5

Ananiasö waa- Safila -an -bha □sua -kë -Zlan wö 'dhiö -sü

¹ Gɔɔn- do 'wo- -dhε Ananiasö waa- ö bɔɔ 'wo- -dhε Safila -wo -kë -an kpö 'gü -mε -nu 'ka 'pö. 'Ö yö 'dhö waa- ö bɔɔ 'dhö 'ö -an -wo -yö -kë do, 'wo wo -bha -dhε do 'dhɔɔ dɔ.

² 'Ö- 'wëü- bhë 'ö- 'bhaa sü 'ö- -bin ö -bha 'ka, 'ö- mε to, 'ö dhoë Yesu -bha bɔmε -nu □dhia; -yö -kë -a bɔɔ 'yaan 'ka -wun 'ka.

³ □Dhe □ya kë 'pö 'ö Piεε -ya pö -a -dhë: «Ananiasö, -më -kë 'ü ü -kwaa dü -zü 'ö -ya ü □zuö' 'piö 'ö 'ü □sua -kë -Zuu 'slööslö -gɔ, 'ö -dhε 'ü- 'dhɔɔ dɔ bhë 'ü- 'wëüga 'bhaa -bin -i?

⁴ Dö 'ö ü 'gbee- -ta bho kö 'üën- ü bha -dhε 'dhɔɔ dɔ □ε? -A 'wëüga bhë, ü bha -pë 'yaa -mü -a? -Më

'ö -kë 'ö 'slë □suu'- 'ö bhë 'ö -da ü 'gü i? □Sua 'ö □ne ü 'ka- kë me 'bhee- -gɔ, -Zlan □ne 'ü- -kë -a -gɔ.»

⁵ □Dhe 'ö -wo bhë Ananiasö □yaa- ma, 'ö to mü 'ö -püö sia- 'ö ga. 'Ö me 'saadhö 'wo 'wun bhë 'wo- ma, 'ö 'suö □va -yö -da -an 'gü.

⁶ 'Ö -dadhëü 'në gɔɔn- -nu -wo nu 'wo sɔ më -a -bha 'wo dhoë 'wo- -bin.

⁷ □Dhe 'ö pë -mɔ 'lɛɛ -yaaga -bha □ya ziö, 'ö Ananiasö -bha dheɔ -yö -da kɔɔ. 'Wun 'ö -kë bhë yaa- gbɛ □tei' dɔ.

⁸ 'Ö Piɛɛ -ya □dhɛɛ' kpɔ 'ö- pö: «-Bhö 'wun gia- □blɛɛ'- n -dhë! 'Wëüga 'ö 'ka ka -bha -dhɛ 'dhɔɔ dɔ -a -bha bhë 'ö □ne □a?» 'Ö- pö -a -dhë: «□li-, -a 'wëü- 'ö bhë.»

⁹ 'Ö Piɛɛ -ya pö -a -dhë □nɛɛ: «-Më -kë ka □zuö' -yö -kë do kö 'kaan- -Zlan -bha -Zuu 'gü dan □ɛ? -Dhe -ga, me -nu 'wo go ü □gɔn -bin □dhia, -wo 'kɔ 'dhiö kö -waan 'dho ü 'ka 'pö.»

¹⁰ -Yö -to -dhɛ do bhë -a 'gü 'pö, 'ö -püö Piɛɛ □gɛɛndhö mü, 'ö ga. 'Ö 'në gɔɔn- -nu 'wo □sia 'zü, 'wo -da kɔɔ 'wo- yö kö □ya ga 'pö; 'ö 'wo dhoë 'wo- -bin -a □gɔn 'sian 'piö.

¹¹ □Dhe 'ö 'wun 'ö □ne 'ö Yesu -wun -dhɛ 'wun gia- -mɛ -nu 'saadhö waa- mɛ -nu 'wo to 'ö □waa- ma, 'suö □va -yö -da -an 'gü.

-Dhidhaapë -nu □plëözë -nu kë -sü

¹² Yesu -bha bɔmɛ -nu -wo -dhidhaapë □plëözë -nu -kë 'sɛgüme -nu wö 'dhiö. Yesu -wun -dhɛ 'wun gia- -mɛ -nu □ya kë -wo -dho wo 'ko □bhaa 'kɔdɔɔdɔdhɛ □va mɛ 'wo- -dhɛ Salomɔ -bha 'kɔdɔɔdɔdhɛ bhë -a 'gü.

13 Με -nu 'waa Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu 'ka bhë, -a -dho 'yaa kë -an -bha kö -wo 'dho -an 'piö, kö 'wo kpa -an -bha. -Yö -kë 'dhö 'kεε -wo -an 'to -blü -an këwun -nu -wun 'gü.

14 'Ö me gbung -nu, gɔɔn- -nu, dhoo -nu -wo nu; -wo kë □va 'ö 'wo kwa Dëme -wun -dhe 'wun gia-, 'ö 'wo -da Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu 'wo bhë -an -bhüö 'gü.

15 -Dhidhaapë 'ö Yesu -bha bɔme -nu -wo -kë -a kë □dhia bhë -an -wun 'gü me -nu -wo nu wo -bha 'yuame -nu 'ka, zian -gblooga 'ö Piεε dho bɔ -a -ta bhë -a 'piö, 'wo -an -da □gba -nu, □sεε' -nu -ta kö □ya kë □ne Piεε -yö ziö -na kö -a 'bin 'kpaan -ya kpa 'yuame -nu 'wo bhë -an me 'bhaa -nu -ta kö -an -dhe -yaan bo.

16 Με -gbaa □va 'wo go 'pö pödhe -nu 'wo Zeluzalemë -zü -zü 'to -dhe -nu -bha -an 'gü, 'wo nu wo -bha 'yuame -nu waa- me -nu 'ö -zuu yaa -nu -kë -an 'gü -an 'ka, 'ö -an 'ple -dhe -yö bo; -zuu yaa -nu -wo -go -an 'gü 'pö.

'Klobhodhe -da Yesu -bha bɔme -nu -ta -sü

17 □Dhe □ya kë 'pö slabhome □va waa- ö me -nu 'wo -kë Saduse -me -nu 'ka, -wo pa □druei 'ka Yesu -bha bɔme -nu 'wo bhë -an buëndhö. 'Wo-pö -wo -dho pë 'bhaa kë -an 'ka;

18 'wo Yesu -bha bɔme -nu kun, 'wo -an -da -kanso 'kɔdhö.

19 □Dhe 'ö □wa dɔ gbeng, 'ö -Zlan -bha bɔme do -yö nu 'yö -kanso 'kɔdhi -po -an -gɔ, 'ö -an yö plaan, 'ö- pö -an -dhë:

20 «-Ka 'dho -Zlan -gba -a 'gü -kɔ 'gü, 'ka -tosiadhe kë -kɔ -dëü -zian 'ö bhë -a -wun □bleε' -me -nu -dhë!»

21 'Ö Yesu -bha bome -nu -wo 'wun ma -a -wo -ta. 'Ö -dhiadhiö tii 'gü 'wo dho -Zlan -gba -a 'gü -ko 'gü 'wo yö me -nu □daan' -sü -bha.

'Ö slabhome □va waa- me -nu 'saadhö 'wo -kë -a 'piö, 'wo Zuifö me ziizii -nu 'saadhö □dhoo -kë wo 'ko □bhaa kö -waan -ya 'kuë- kë. ('Yan -to -Zlan -gba -a 'gü -ko -bha -me -nu -gome -yö -kë -an ziën mü 'pö.)

□Dhe □ya -kë 'pö, 'wo 'dhasi -nu bō kö -waan 'dho Yesu -bha bome -nu 'wo bhë -an -dhe □dhia -kanso 'koodhö.

22 'Kee □dhe □wa 'dho □wa -lo -kanso 'koodhö, waa -an yö. 'Wo -ye wo 'zü 'wo nu, 'ö 'wun 'ö -kë 'ma bhë 'wo- □blee,

23 'wo- pö: «□Dhe 'yi -lo 'ma, yi -kanso 'kōdhi -nu -yö kö -wo ta -sü 'ka -së 'ka. 'Yi 'yan -to 'kōdhi -bha -me -nu yö kö -wo do -sü 'ka -kanso 'kōdhi -nu -bha. 'Kee □dhe 'yi 'kwëe -po 'yi □kpoō kōō, yië me gbë yö.»

24 □Dhe 'ö 'yan -to -Zlan -gba -a 'gü -ko -bha -me -nu -gome waa- slabhome -gome -nu □wa 'wun bhë -a ma, 'ö- -wun -yö -an 'te tun, Yesu -bha bome -nu -bha □dhong 'wo- wo -kanso 'kōdhi bhë -a -wun 'gü. 'Ö pë 'wo dho -a kë waa- do. 'Ö 'wo- pö wo 'ko -nu -dhë: «-Më 'ö 'dhoë- kë bhë -o?»

25 -Wo -to mü, 'ö me do -yö -wo, 'ö- pö -an -dhë: «-Ka do! Me -nu 'ö 'ka -an kun, 'ka -an -da -kanso 'gü bhë, -wo -Zlan -gba -a 'gü -ko 'gü -de, me -nu □daan' □dhia!»

26 □Dhe □ya kë 'dhö, 'ö 'yan -to -Zlan -gba -a 'gü -ko -bha -me -nu -gome waa- ö bha me -nu 'wo -kë -an ziën mü bhë 'wo dho 'wo -an kun, 'wo nu

-an 'ka. 'Kεε waa pë 'dhiö- gbε kē -an 'ka, bhii -wo -suö kö □kun 'ö 'següme -nu dho wo -zuö -guö 'ka.

27 □Dhe 'ö □wa -lo, 'wo dho -an 'ka -yakuëkēme -nu 'dhiö. 'Ö slabhome □va -yö -an □dheε' kpɔ,

28 'ö- pö -an -dhë: «Yiëe ka tɔng do, yiëe- pö kö □kun 'ka me gbε □daan gbɔ me 'ö bhë -a 'tɔ 'ka a? 'Yö □dhe -kē 'dhö, -mē 'ö 'ka- kē -na □ne □ε? 'Ka ka -bha me □daan' -wo -nu sa Zeluzalemē plöo -dhe 'plε 'gü; 'yö gɔɔn- 'ö bhë -a -bha ga -sü bhë 'ka- 'piö kö 'kaan- -a -wun -lo yi tuö.»

29 'Ö Pieε waa- Yesu -bha bɔme -nu 'wo to, 'wo -daa -kē -a -gɔ 'wo- pö: «Yi -dho 'wun ma -Zlan -ta 'ö □zië' me 'bhee- -ta!

30 Yesu 'ka- zë, -a -do -gaatalü -bha -sü 'ka bhë, kwa 'bhema -nu -bha -Zlan □yaa- bho ga 'gü,

31 □yaa- □luu' ö 'piö □yaa- -ya ö bha -yadhe □bhlëzë -bha. 'Go mü 'ö- -ya -Gɔme waa- Medhame 'ka, 'ö- -kē kö Izlaelö 'següme -nu -waan bɔ -a -ta -waan wo -bha -tosiadhe □dhië' -kwaa kö -wo □dhië'- -a 'piö kö -Zlan -yaan ziö -an -bha □sɔɔn yaa -nu -ta.

32 'Wun -nu 'wo bhë yi -an -tɔmɔ 'ka. 'Ö -Zuu 'slööslö 'ö -Zlan -ya nu me 'wo 'wun ma -a -ta -an -dhë bhë, 'ö- -tɔmɔ 'ka 'pö.»

33 □Dhe 'ö -yakuëkēme -nu □wa -wo 'ö bhë -a ma, 'ö 'wun -yö na -an -zuë □duö, 'ö 'wo -kē -a 'piö kö 'wo Yesu -bha bɔme -nu zë.

34 'Kεε -an ziën, Falizi -me do 'wo- -dhe Gamalielö 'ö -kē tɔnggɔme do 'ö 'següme -nu -wa □bhlë -ya □va 'ka -a 'ka, -yö -kē mü. 'Ö □luu -yakuëkēme -nu ziën, 'ö- pö -an -dhë -wo Yesu -bha bɔme -nu yö plaan.

35 □Dhe □ya kë 'pö, 'ö- pö -yakuëkëme -nu 'wo bhë -an -dhë: «Izlaelö -me -nu, -ka ka -zo kë ka -de 'piö, pë 'ka dho -a kë me -nu 'wo □ne -an 'ka bhë -a -wun 'gü 'dhe!

36 -A -dhe yaa □glöö □kun 'ö me 'wo- -dhe Tëuda bhë, -yö nu 'ö ö -de sü me 'giazë 'ka. 'Ö me 'wo -mo me -lü □këng' -yiisië -bha 'wo -ziö -a 'piö. 'Kee -wa -zë. 'Ö □dhe □waa- zë 'ö me 'töüdhö 'wo -kë -a 'piö 'wo -pen 'ö -an 'ple -wo -kan wo 'kuë-.

37 □Dhe □ya kë 'dhö, me □dhong' -kwe 'töng 'ka 'zü, 'ö Galile mi 'wo- -dhe Zuda, 'ö nu 'ö me □plëezë -gan ö 'piö, 'ö 'wo- zë 'pö; 'kee me -nu 'saadhö 'wo -ziö -a 'piö bhë 'wo -pen 'zü.

38 □Dhe 'ö -kë 'dhö □ne, a- -pö ka -dhë: -Ka ka -zo bho gōn- -nu 'wo bhë -an 'piö, 'ka ka □kwaa'- -an -zü, -wo 'dho! Bhii 'ö tö □ya kë □ne -an -bha 'slë waa- -an këyuö -nu bhë -wo -go me 'bhee- 'gü, kö -yö -dho wü.

39 'Kee □ya kë □ne -yö -go gia- wo -Zlan 'piö, ka -ko 'ka 'dho -moa kö 'ka- 'gü □siö'- . -Kaa kë 'slë 'ka kö □kun 'ka 'ko zë -Zlan 'ka!»

'Ö -yakuëkëme -nu 'wo bhë 'wo -we Gamalielö -wo -bha.

40 'Ö 'wo Yesu -bha bōme -nu 'wo bhë 'wo -an □dhō -kë. 'Wo- pö 'dhasi -nu -dhë -wo -an -ma. □Dhe □wa -an -ma, 'wo- pö -an -dhë kö □kun 'wo 'wun □blëe me -nu -dhë gbō Yesu 'to 'ka; 'ö 'wo wo □kwaa -an -zü.

41 'Ö Yesu -bha bōme -nu -wo go -ya 'kuë- bhë -a -ta, □zuögludhi □va 'ka, bhii -yö wo -ma 'kun -wun 'ka kö wo 'klo -yaan bho Yesu 'to -wun 'gü.

42 'Ö yi 'saadhö 'ka, -Zlan -gba -a 'gü -ko -dhe waa- kōdhe -nu -bha, 'wo me -nu □daan -kplawo

'wuntaosë 'ö -gban Yesu 'ö -Zlan -bha -Yame 'ka
-a -bha.

6

*Με -lü 'slaple 'wo- sü kö -waan nu Yesu -bha
bome -nu -dhë*

¹ □Dhe 'ö 'töng 'bhaa □ya ziö, kö Yesu -wun -dhe
'wun gia- -me -nu -wo kë -na □va -kplawo, 'wun
-bleε -wo □löö -sü -yö -da Zuifö -nu 'wo bhë -an
me -nu 'wo Glökö -wo ma 'wo bhö 'se gbe 'gü waa-
Zuifö 'në giagia -nu -an ziën. -An me -nu 'wo bhö
'se gbe 'gü bhë -wo -kë -a pö □dhia 'waa -bhöpë
nu wo -bha □geandhoo -nu -dhë □ne -ko 'wo- nu
-na -a 'ka -a me 'wo to -an -dhë bhë -a 'dhö, pë
□bhöü- 'wo- -glu -na yi 'saadhö 'ka bhë -a 'ka.

²⁻³ 'Ö Yesu -bha bome -nu 'gɔɔ- do ö ga □ple
'wo bhë 'wo -to Yesu 'piö -me -nu -dho 'kuë- -sü
□dhoo -kë wo 'ko □bhaa, 'wo- pö -an -dhë: «Yi
dhegluzë -nu, yaa 'dho kë -së kö 'yiën- yi □kwaa'-
-Zlan -wo □bleε' -sü -zü kö 'yiën- yi -zo kë -bhöpë
-wun 'piö! □Dhe -kë 'pö, -ka me 'slaple 'ö me 'ple
-wo -an 'to -së to 'ö -Zuu 'slööslö 'dhö -an pa -sü
'ka, 'ö 'kpaakpadhe 'dho -an -gɔ -an 'sü ka ziën kö
'yiën- yuö 'ö bhë -a kpo -an kwεε.

⁴ □Ya kë 'pö, 'yi -dho -mɔa kö 'yiën- 'töng 'ple
'sü 'yiën- dhoë 'dhiö, □bhea' -sü waa- -Zlan -wo
□bleε' -sü 'ka.»

⁵ 'Ö -an 'saadhö 'ple -wo -we -an -wo bhë -a
-bha. □Dhe -kë 'dhö 'wo Etienë 'ö pa -sü 'ka -zo
-yö -Zlan -bha -sü waa- -Zuu 'slööslö 'ka bhë, 'wo-
sü. 'Wo Filipö sü, 'wo Plokolö sü, 'wo Nikanɔɔ sü,
'wo Timɔ sü, 'wo Paamenasö sü, 'ö Nikola 'ö go

Antiosö 'ö ö □zuö' □dhië Zuifö -nu -bha □bhea' -ko
'gü 'dhiö -be bhë, 'wo- sü.

⁶ 'Wo -an -zon Yesu -bha bome -nu -dhë; 'wo
□bhea -an -wun 'gü wo -ko -kpa -an -ta -sü 'ka,
-yö kë 'dhö kö -wo -ya -de -ta -Zlan -bha 'ka yuö
bhë -a kë -sü 'ka.

⁷ -Zlan -wo -yö -kë 'dho □dhia 'dhiö, kö Yesu
-wun -dhe 'wun gia- -me -nu -dho 'kuë- -sü -yö
kë □dhia □va -kplawo Zeluzalemë plöö; slabhome
-dhe □va -dhe -wo -we -a -bha kö -wo wo -zo yö
Yesu -bha 'pö.

*Etienë 'kun -ko 'wo- kuën waa- 'wun -gen 'ö-
bho*

⁸ Etienë 'ö -Zlan -bha 'dhuë- waa- -bha 'piig-
beedhe -yö -kë -a -go bhë, -yö -dhidhaapë □vava
-nu -kë me -nu wö 'dhiö.

⁹ 'Yö Zuifö -me -nu -bha -bhokuëko 'gü -me -nu
'ö 'wo -an -dhe «-go 'gan 'gü -me -nu» 'wo go
Silenë -se 'gü 'dhö oo, -a me -nu -wo go Alezandri
-se 'gü waa- Zuifö me 'bhaa -nu gbe 'ö 'wo go Silisi
-dhe waa- Azi -dhe -an 'gü 'wo yö zaodhe kë -sü
-bha Etienë 'ka.

¹⁰ 'Kεε -an 'dhi -yö -kun 'ö -an -ko yaa -moa
-bha kö -waan 'wun □bleε'- 'zü, bhii Etienë -yö
'wun -bleε 'kpaakpadhe 'ö -Zuu 'slööslö -ya nu -a
-dhë bhë -a 'ka.

¹¹ □Dhe -kë 'dhö, 'wo më me -nu 'piö 'wëü- 'ka
kö -waan -a pö: «Yi- -wo -ma kö -yö 'wun □bleε'
-na Moizö waa- -Zlan -an -go.»

¹² -Kö 'ö 'wo 'següme -nu, me ziizii -nu waa-
tonggome -nu 'wo -an zü □blüë' bhë 'ö bhë. 'Ö
'wo -lo Etienë -ta 'wo- kun 'wo dho -a 'ka zakanme
□va -nu 'dhiö.

13 'Yö 'wo nu mε -nu 'wo dho □sua -wun do Etienë -bha bhë -an 'ka 'ö mε -nu bhë 'wo- pö: «Goon- 'ö □ne 'yaa ö bo 'wun □blεε' kwa -bha -Zlan -gba -a 'gü -ko 'slööslö waa- Moizö -bha tong -nu -bha -sü 'ka.

14 Yi- -wo -nu -ma □ne Yesu 'ö go Nazaletë bhë -yö -dho -Zlan -gba -a 'gü -ko 'gü □siö' 'ö kwa wö -ko 'ö Moizö -ya nu kwa 'bhema -nu -dhë bhë 'ö- bho piin.»

15 Mε -nu 'saadhö 'wo -kë za 'kënnng 'gü mü, 'wo wo 'yan bö Etienë 'piö, 'wo- -ga -piindhö 'ö 'wo- wöödhε yö kö -yö 'bhü -na □ne -Zlan -bha bome wöödhε 'dhö.

7

1 □Dhe □ya kë 'dhö, 'ö slabhome □va -yö Etienë □dhεε' kpö 'ö- pö -a -dhë: «'Wun -nu 'wo- pö ü- blεε bhë, ü- -blεε 'dhö gia- 'ka a?»

2 'Ö Etienë -ya -daa -kë 'ö- pö: «N dë -nu, n dhegluzë -nu, -ka ka 'to 'to! -Zlan 'tobhösüzë -yö ö -de -zön kwa 'bhema Ablaamö -dhë kö -yö □tun Mezopotami -se 'gü kö -yaan □tun 'dho -na -ya □dhia pödhe 'wo- -dhe Kalan bhë -a -bha.

3 'Ö -Zlan -ya -pö Ablaamö -dhë: *Bhi 'dhö, ü bha 'koomε -nu 'dhö, -ka 'go kaa- 'koomε -nu waa- kaa- 'següme -nu -an 'piö, 'ka 'dho 'se 'a 'dhoë- -a -zön ka -dhë bhë -a 'gü!*

4 □Dhe □ya kë 'dhö, Ablaamö -yö -go Kalidee -se 'gü, 'ö dho 'ö -ya Kalan. -Dhe 'ö bhë 'ö Ablaamö dë -yö ga -a -bha. 'Ö -Zlan -yö Ablaamö bö 'se 'ö 'ka- 'gü zlöö □ne -a 'gü.

5 -Zlan yaa -dhe gbε nu -a -dhë mü. -Dhe pë 'tee gia- 'ö dho kë □ne kwa -gen pin 'dhö yaa- do

nu -a -dhë kö -yaan kë -a -de -bha 'ka. 'Kεε -Zlan -yö pë 'tɔ -go -a -dhë □woë' □nε -yö -dho 'sεɔ bhë -a nu -a -dhë, 'ö- nu -a □suu'- -ta 'në -nu -dhë 'pö. 'Kεε kö -a 'töng 'dhö bhë -a 'ka kö 'në gbε yaa kë Ablaamö -gɔ □kun.

⁶ -Wo 'ö -Zlan -ya □blεε -a -dhë yö □ga 'ö □nε: Ü □suu'- -ta 'gü -mε -nu -wo -dho -tosiadhe kë -nia -dhe 'gü 'sε gbε -ta. -Wo -dho kë □nua 'ka mü; 'ö mε -nu -wo -an 'klo bhɔ -kwε □këng' -yiisië 'piö.

⁷ 'Kεε a -dho 'klobhɔdhe -da 'sεgüme -nu 'wo 'dhoë -an kë wo -bha □nua 'ka bhë -an -ta. □Ya kë 'dhö, -wo -dho go 'sε 'wo -kë -a 'gü bhë □nua 'ka bhë -a -bha kö -waan nu zö n gba □dhia. »

⁸ 'Ö Etiënë -yö dho 'wun □blεε' -sü 'ka 'dhiö 'ö- pö: «□Dhe □ya kë 'dhö, -Zlan -yö -dhikuëdhe -kun Ablaamö 'ka, 'ö- □dua' -yö -kë 'bɔn zë -sü 'ka. 'Ö Ablaamö -yö ö gbö Izaakö kpɔ, 'ö- zë 'böng kö -ya bhɔ -a -dhekpaɔyi □ya kë 'slεaga. -Kɔ do bhë -a 'ka 'pö, 'ö Izaakö -yö Zakɔbö zaa 'böng, 'ö Zakɔbö -de 'pö 'ö ö -bha 'në -nu 'gɔɔ- do ö ga □plε 'wo -kë kwa 'bhema -wun 'gbeezë 'ka 'ö -an zaa 'böng.

⁹ 'Yö kwa 'bhema -nu -wo □druεi -kë wo dheglu Zozefu -bha, 'wo- 'dhɔɔ dɔ kö -yaan kë □nua 'ka Ezitö -sε 'gü. 'Kεε -Zlan -yö -kë -a 'piö,

¹⁰ 'ö- bho -a -bha □sëëbhodhe 'plε 'gü, 'ö 'kpaakpadhe nu -a -dhë 'ö 'sla kpɔ -a -ta Falaon 'ö Ezitö -mε -nu -bha -gludë 'ka bhë -a 'dhiö. 'Ö Falaon -yö Zozefu -ya Ezitö -sε waa- -a -bha □bhɔɔpë 'plε □kɔɔnmε 'ka.

¹¹ 'Ö din -yö -da Ezitö -sε waa- Kana -sε -an 'gü. 'Ö □sëëbhodhe -yö -kë □gbaɔnsü, 'ö pë kwa

'bhema -nu 'wo dho -a yö -waan -bhö yaa kë -dhö.

¹² □Dhe 'ö Zakobö □yaa- ma □ne 'blee- 'wo- □bluu'- kë -na bhë -yö □tun Ezitö -se 'gü, 'ö ö bha 'në -nu 'wo kwa 'bhema -nu 'ka bhë -an bɔ 'ma kö -waan 'blee- 'dhɔ.

¹³ -A kë -peedë -naa 'wo dhoë zlöö bhë 'ö Zozefu -yö ö -de -zɔn ö dhegluzë -nu 'wo bhë -an -dhë, 'ö Falaɔn -yö Zozefu -bha 'kɔɔmɛ -nu dɔ 'sabla.

¹⁴ □Dhe □ya kë 'pö 'ö Zozefu -yö -naɔ dɔ ö dhegluzë -nu 'wo bhë -an -gɔ kö -waan dɔ wo dë Zakobö -gɔ kö -an dë waa- ö bha 'kɔɔmɛ -nu 'ö -an -dho 'kuë- sü -yö -kë mɛ -lü 'gɔɔ- 'slapɛ ö ga 'sɔɔdhu 'ka bhë kö -waan nu.

¹⁵ □Dhe 'ö -naɔ bhë □waa- dɔ wo dë -gɔ, 'ö -an dë Zakobö waa- ö bha 'kɔɔmɛ -nu 'wo dho Ezitö -se 'gü. 'Ö Zakobö -nu 'wo bhë 'wo to 'sɛ bhë -a 'gü 'ö yöë -an -bha ga -yi -bha.

¹⁶ □Dhe 'ö Zakobö -nu □wa ga 'wo dho -an □glöö 'ka Ablaamö -bha mɛ -bin -dhe 'ö- dhɔ Emɔɔ -bha 'në -nu -gɔ, Sikemë -pö 'gü bhë -a -bha. -Dhe dɔ bhë 'wo kwa 'bhema -nu -bin -a -bha 'pö.

¹⁷ □Dhe pë 'ö -Zlan -ya 'tɔ go Ablaamö -dhë, 'ö- yi 'dhö 'to -na 'tee kö -yaan kë, kö kwa 'bhema -nu -wo □bhɛɛ -na. 'Yö 'wo -kë □plëëzë Ezitö -se 'gü.

¹⁸ □Dhe □ya kë 'pö, -gludë gbɛ 'ö yaa Zozefu dɔ □ne Falaɔn 'dhö bhë 'ö yö Falaɔn pin □taa Ezitö -se □kɔɔn -sü 'ka.

¹⁹ 'Ö -gludë mɛ bhë 'yö kwa 'bhema -nu -püö 'ö -an 'klo bhɔ, 'ö -an 'gbeedhe bho kö -waan wo -bha 'në 'puu -nu -lo blöö, -wo wo □kwaa'- -an -zü -wo ga.

20 'Töng gia- bhë -a 'ka 'ö Moizö -yö bhɔa. -Yö -kë 'në 'puu -së □duö 'ö- -wun 'yi -yö -kan -Zlan -dhë -a 'ka. 'Ö- 'kpɔmɛ -nu -wa to kɔɔ 'su -yaaga 'piö 'wo wo -zo -kë -a 'piö -bin -blü kö □kun Falaɔn dho -a □tɛi' dɔ.

21 □Dhɛ 'ö- 'kpɔmɛ -nu □wa 'në bhë □waa- dɔ blöö, □wa wo □kwaa'- -a -wun -zü, 'ö Falaɔn 'dhu -yö -kpɛn -a -bha 'ö- sü 'ö dhoë 'ö- -kë ö -bha 'në 'ka, 'ö ö -zo -kë -a 'piö.

22 □Dhɛ □ya kë 'dhö, 'wo Moizö □daan Ezitö -mɛ -nu -bha 'wunbhokoudɔdhe 'saadhö 'plɛ 'ka, 'ö- 'pii -yö -kë 'gbee- ö 'dhi -wo waa- ö këpɛ -nu 'gü.

23 □Dhɛ 'ö Moizö -kwɛ □ya kë 'gɔɔ- -yiisië, 'ö- □zuö' -yö □luu kö -yaan 'dho ö dhegluzë -nu 'ö 'wo Izlaelö -mɛ -nu 'ka bhë -an 'piö kö -an -kë -a 'gü -kɔ -nu 'wo bhë -yaan dɔ.

24 □Dhɛ 'ö dho, kö Ezitö mi do -yö mɛ -nu 'wo bhë -a mɛ do 'klo bhɔ -na 'kpaan; 'yö dho mɛ 'wo- 'klo bhɔ -na bhë -a -dhë, -a -zo bho -sü 'ka 'yö Ezitö mi bhë 'yö- zë.

25 -Yö -kë -a -zo 'piö -bezë □nɛ ö dheglu -nu 'wo Izlaelö -mɛ -nu 'ka bhë -wo -dho -a -gen dɔ □nɛ, -Zlan -yö -dho bɔ ö -ta 'ö -an bho 'gan 'gü; 'kɛɛ waa -dhɛ gbɛ yö 'wun bhë -a 'gü.

26 -A -dhɛ mɛ 'ö -po -a 'piö bhë Moizö -yö Izlaelö -mɛ □plɛ -yö kö -wo 'ko zë -na 'ö- -kë kö 'ö -an dhi 'kuë -a -pö -an -dhë -sü 'ka: <Mɛ 'ka □nɛ, -abi', kö □kun 'ka 'ko zë ka 'kuë! 'Ö tɔɔ dhegluzë -mü ka 'ka!>

27 'Kɛɛ -a mɛ 'ö- -bha za 'dhö ya bhë -yö Moizö -kë □woë' □nɛɛ: <Yö 'ma -zian 'dhɛ! Dö 'ö ü -ya -gɔmɛ 'ka 'iin zakanmɛ 'ka yi -ta -ɛ?>

28 Ü- 'piö kö 'ü n zë □ne -kɔ 'ü Ezitö mi zaa yεen bhë -a 'dhö a?>

29 -Wo bhë □dhe 'ö -da Moizö 'toodhö, 'yö □duë 'ö dho 'ö -ya Madian -se 'gü. -Dhe 'ö bhë □ne 'ö to -a -bha 'ö 'në gɔɔn- □ple kpɔ.

30 □Dhe 'ö -kwe 'gɔɔ- -yiisië □ya ziö, 'ö -Zlan -bha bɔme do -yö ö -de -zɔn Moizö -dhë 'yëngtaadhe 'ö -kë Sinai -tɔn 'sɔɔ bhë -a -bha; 'siö 'ö -kë -kpɔɔ kpö do 'güö □dhia bhë -a 'gü.

31 'Yö Moizö 'te -yö tun, pë 'ö- yö bhë -a -wun 'gü. □Dhe 'ö □yɔɔn -na -kpɔɔ kpö 'ö bhë -a 'ka □klöö' kö -yaan -a -ga 'papadhö, 'ö kwa Dëme -Zlan -wo ma kö -ya pö -na:

32 *Ma 'a tɔɔ ü 'bhema -nu -bha -Zlan, Ablaamö -bha -Zlan, Izaakö -bha -Zlan waa- Zakɔbö -bha -Zlan.*

'Ö Moizö -yö yö □zluun -sü -bha 'suö -dhë. 'Ö -dhe -ga 'ma -sü -yö -kë -a -dhë -ziizë.

33 'Ö kwa Dëme -ya pö -a -dhë: <-Bhö ü bha -sakpa bho ü -gean, bhii -dhe ü dɔ -a -bha bhë □yö 'slööslö.

34 'Yëngbhɔdhe kë -na ma me -nu -gɔ Ezitö -se 'gü bhë, a- -yö, a -an 'gbo -wo -ma; pë -kë 'a □yɔɔ 'aan- -an bho 'gan 'gü bhë 'ö bhë. -Bhö nu, -a yi □ya -lo kö 'aan- ü bɔ Ezitö -se 'gü 'sabl!> »

35 'Ö Etiënë -yö dho 'wun □bleε' -sü 'ka 'dhiö 'ö- pö: «Moizö 'ö Izlaelö -me -nu waa 'we -a -wun -bha 'ö 'wo- pö -a -dhë: <Dö ü -ya yi -gɔme waa- yië zadɔme 'ka> bhë, yö do gia- bhë □ne 'ö -Zlan -ya bɔ kö -yaan kë -an -bho 'gan 'gü -me waa- -an -gɔme 'ka. -Zlan -bha bɔme 'ö ö -de -zɔn -a -dhë, -kpɔɔ kpö 'ö kë 'güö □dhia -a 'gü bhë, yö □ne 'ö nu

-a -dhë kö -yaan kë Izlaelö -mε -nu -gome waa-an -bho 'gan 'gü -mε 'ka.

³⁶ Moizö □nε 'ö Izlaelö -mε -nu bho Ezitö -sε 'gü -dhidhaapë -nu kë -sü 'ka 'sε 'ö bhë -a 'gü, 'yoo nuεazë 'dhiö waa- -kwε 'gɔɔ- -yiisië kë -sü 'ka 'yënnng □taa.

³⁷ Moizö bhë 'zü □nε 'ö- pö Izlaelö -mε -nu -dhë: -Zlan -yö -dho ö -wodhiölomε do 'ö dho kë □nε n 'dhö 'ö dho go ka □suu'- 'gü -a bɔ ka -dhë.

³⁸ Moizö bhë 'zü -yö -kë Izlaelö -mε -nu ziën 'yënnng □taa. Yö □nε 'töng 'wo- □kaa' mü bhë 'ö -kë -Zlan -bha bɔmε waa- kwa 'bhema -nu ziën, 'ö □ya kë 'ö -Zlan -wo 'ö □toëpö -këdhösü nu mε -nu -dhë bhë 'ö □yaa- ma 'dhö Sinai -tɔn tuö 'ö □ya kë 'ö nu 'ö- 'dhiö -lo kwa 'bhema -nu -bha.

³⁹ 'Kεε kwa 'bhema -nu waa 'we -a -bha kö 'wo 'wun ma Moizö -ta. 'Ö 'wo -kɔ Moizö 'ka; 'wo -dhɔ □kaa' kö 'wo 'yε wo 'zü, 'wo 'dho Ezitö -sε 'gü.

⁴⁰ 'Ö 'wo- pö Aalɔn -dhë: <-Bhö kwa -bha gbapë -nu 'wo dho 'ta sü kwa 'dhiö -an kë! Bhii Moizö 'ö kwa bho Ezitö -sε 'gü bhë, pë 'ö -kë -a 'ka 'kwaadɔ!>

⁴¹ 'Ö 'wo 'sënnng -du 'në do -kë 'ö 'wo sla- bho wo -bha gbapë bhë -a -dhë. 'Ö wo □kwa' -pë bhë, 'wo- 'wlaan- -kë.

⁴² 'Ö -Zlan -yö ö -ta yö -an -bha 'ö -an -bha -yε 'zü -yö -kë 'susong -nu gba -sü 'ka □nε -kɔ 'ö □bεen' -sü 'ka -Zlan -wodhiölomε -nu -bha 'sëedhε 'gü bhë -a 'dhö □nεε: -Zlan -ya -pö: Izlaelö -mε -nu, ka wü -zë 'ka sla- -nu bhoë -kwε 'gɔɔ- -yiisië 'piö 'yënnng □taa, 'kεε n -ma sla- 'yaa -mü.

43 *Ka -bha -zlan Mɔɔkɔ 'yö 'ka- -bha sɔ 'kɔ sü, 'ka dhoë -dhe 'ple 'ö 'ka dho -a -bha -a 'ka, 'ö kaa-zlan 'ö- 'tɔ -kë Lefan 'ka 'ö- 'dua' -yö -kë 'susong 'bin 'ka bhë, 'ka- sü 'pö. Gbapë -nu 'wo bhë ka -an -kë ka 'kwaä'; 'ö 'ka -an gba. -A -wun 'gü a -dho -a kë kö -waan 'dho ka 'ka 'gbiin Babilɔnë -dhe 'zlöö.*

44 'Dhe 'ö kwa 'bhema -nu -wo -kë 'yënnɔ 'taa bhë, sɔ 'kɔ 'ö- -zɔn -an -dhë 'ne -Zlan -yö wo 'piö, 'ö -guö 'fa -nu 'ö tɔng dɔ -wo -nu 'dhö 'bɛɛn' -sü 'ka -a -ta -wo -kë -a 'gü bhë -yö -kë -an -gɔ mü. Sɔ 'kɔ 'ö bhë -wa -kë 'ne -kɔ 'ö -Zlan -ya 'blɛɛ -a 'ka Moizö -dhë, 'ö- -zɔn -a 'ka -a -dhë bhë -a 'dhö.

45 'Ö sɔ 'kɔ bhë 'ö dɔ 'pö kwa 'bhema -nu 'wo yö -an 'piö bhë -an kwɛɛ. 'Ö Zozue -yö yö -an -dhë 'dhiö, 'wo sɔ 'kɔ bhë 'wo- sü 'wo dhoë Kanaa -sɛ 'gü. -An -lo mü 'yië', kö -Zlan -ya 'sɛ bhë -a 'gü -mɛ -nu kë -an 'dhiö; 'yö 'wo -an -bha 'sɛ kun -an -gɔ. 'Ö sɔ 'kɔ bhë 'ö to -an -gɔ, 'sɛ 'wo- kun bhë -a 'gü, 'ö dhoë 'ö yöë Davidö -bha yi -bha.

46 Davidö -wun -yö -Zlan -zo -kun. 'Ö Davidö -ya -dhe 'ö -bha -Zlan 'ö -kë 'ö 'bhema Zakɔbö -bha -Zlan 'ka bhë -a -gɔ kö -yaan -a -bha 'kɔ dɔ.

47 'Kɛɛ Salomɔ 'ne 'ö 'kɔ bhë 'ö- dɔ zlöö.

48 'Kɛɛ a- 'blɛɛ ka -dhë giagia 'ka 'ne -Zlan 'yö 'va, 'yaa -ya 'kɔ -nu 'ö mɛ 'bhee- -nu 'wo- dɔ -an 'gü 'ne -kɔ 'ö- -wodhiölome -ya 'blɛɛ -a 'ka bhë -a 'dhö 'nɛɛ: *Kwa Dëmɛ (-Zlan) -ya -pö:*

49 *Dhang- 'gü -dhe 'ö tɔɔ ma 'gɔ -gblöo 'gü -dhe, 'ö 'sɛ 'dhö n -gen -gban -a -ta -pë 'ka. 'Dhe 'ö 'pö, 'kɔ 'suu' -mlë 'ö 'ka dho -a dɔ n -dhë -ɛ? 'Iin -dhe -mlë 'a dho n 'tɛɛ -nu pa -a -bha -ɛ?*

50 *Ma -de kun 'a pë -nu 'wo bhë 'a -an 'plε -kë -a? »*

51 'Go mü 'zü 'ö Etienë -ya pö: «□Dhε 'ö -kë 'dhö □nε mε □göü' 'gbeezë 'ka □nε, 'ö ka □zuö' -nu, ka 'to -nu, □wa ta -Zlan -wo -gö, 'ö 'kaa 'we -a -bha kö 'kaan- 'wun ma -Zuu 'slööslö -ta -kplawo bhë, ka bho ka 'bhema -nu -bha giagiawo □dhεε!

52 -Zlan -wodhiölomε -nu 'wo bhë, -a dö -zë 'ö ka 'bhema -nu waa -a 'klo bho □ε? 'Ö mε -nu 'wo mε kpengdhö do -bha nu -sü -wun □blεε'- bhë, 'wo -an zë. Mε kpengdhö 'ö bhë 'ö 'ka- dö mε -nu kwεε, 'wo- zë.

53 -Zlan -yö täng -nu ka -dhë 'ö boä ö -bha bome -nu -ta; 'ö täng 'dhö bhë kaa- □bhlë 'kpo.»

Etienë -bha ga -ko

54 □Dhε zakanmε -nu □wa Etienë 'wun □blεε' -wo ma, 'yö 'wun -yö -na -an -zuë □gbaönsü.

55 'Kεε Etienë 'ö -Zuu 'slööslö -ya pa bhë 'ö -dhε -ga dhang- 'gü, 'ö -Zlan -bha 'töbhödhe 'bhü yö; 'ö Yesu yö kö -yö dö -sü 'ka -Zlan -bha -dhε □bhlözë -bha,

56 'ö- pö: «-Ka dö 'dhε, dö 'a- wo □nε, 'ma -kpën dhang- -nu -bha, -an 'dhi -yö 'po -sü 'ka; Mεgbö 'ö dö □süë' -Zlan -bha -dhε □bhlözë -bha bhë a-yö 'pö.»

57 □Dhε -kë 'dhö 'wo yö -gbla 'gbee- 'ka -sü -bha, 'wo wo -ko yö wo 'toë-, wo 'to ta -sü 'ka (kö -waan 'kun 'wun 'ö- □blεε bhë -a ma -sü 'ka -a -zön -sü 'ka □nε pë 'ö- □blεε' -na bhë -yö -Zlan -sü ya -sü 'ka). 'Ö -an 'plε -wo □luu wo 'kuë, 'wo dho 'wo -lo Etienë -ta.

58 'Wo- □gblëë 'wo dhoë pö- □taa -bha 'wo yö -a □zëë -zë -guö 'ka -sü 'gü kö -waan -a zë. 'Ö mε

-nu 'wo -tɔmɔdɛ -kë Etienë -bha zadɔyi 'ka bhë, 'wo wo -bha -da sɔ -ta dhuö -sɔ bho wo -bha, 'wo-nu 'nëgɔɔnzë -dadhëü 'wo- -dɛ Solö bhë -a -dhë kö -yaan ö 'yan 'to -a -bha kö 'woë- wo -bha -guö -zuö -dɛ yö.

⁵⁹ □Dɛ 'wo Etienë zë -na -guö 'ka bhë, -yö -bhëa 'ö- pö: «N Dëmɛ Yesu, 'ma n -de -wun -lo ü kwɛɛ.»

⁶⁰ □Dɛ 'ö -kë 'pö 'ö -lo ö kpɔn 'gü 'ö -gbla 'gbee- 'ka □nɛɛ: «N Dëmɛ, ü -bha 'gën -mü; ü -zo bho -an -bha □sɔɔn yaa bhë -a 'piö!»

□Dɛ 'ö- pö 'dhö 'ö- -zo -yö dɔ.

8

¹⁻² Etienë zë -sü bhë, Solö -zo -yö -we -a -bha. 'Ö mɛ -nu 'wo -Zlan □bhlë -ya 'wo Etienë -bin, 'ö 'wo 'gbo bɔ □va -a -wun 'gü.

Solö -bha Yesu -wun -dɛ 'wun gia- -mɛ -nu 'klo -bhɔ -sü

Yi gia- bhë -a 'ka, -Zlan -bha mɛ -nu 'wo Zeluzalemë 'ö -an -bha 'klobɔdɛ □va zü yö dɔa. 'Ö -kan Yesu -bha bɔmɛ -nu -bha, Yesu -wun -dɛ 'wun gia- -mɛ -nu 'plɛ -wo -pɛn, 'wo dho Zude -sɛ waa- Samali -sɛ 'gü -dɛ -nu -bha.

³ Solö -zë, -yö ö □faan' sü kö -yaan -Zlan -bha mɛ -nu 'tiin yën. 'Ö -sɔ kɔɔdɛ -nu -bha, 'ö Yesu -wun -dɛ 'wun gia- -mɛ -nu, gɔɔn- -nu, dhoo -nu -an kun 'ö -an -zuö -kanso 'gü.

Filipö -yö Yesu -bha 'wuntaɔsë -blɛɛ Samali -sɛ 'gü

⁴ Yesu -wun -dɛ 'wun gia- -mɛ -nu 'wo -pɛn bhë, -wo 'wuntaɔsë -blɛɛ 'wo dhoë -dɛ 'plɛ 'gü.

⁵ Filipö -yö -dho Samali -pö do 'gü, 'ö -Zlan -bha -Yame -wun □bleε -an -dhë.

⁶ Με gbung -nu 'wo -kë mü bhë, 'wun 'ö Filipö -yö -kë -a □bleε' □dhia bhë, -an 'ple 'töüdhö -wo -kë wo 'to 'to □dhia -a -bha -së 'ka, -dhidhaapë -nu 'ö -kë -a kë □dhia 'ö 'wo -an yö bhë -an -wun 'gü.

⁷ Bhii 'ö tɔɔ me -nu 'ö -zuu yaa -yö -kë -an 'gü bhë, -zuu yaa -nu 'wo bhë -wo -kë -go -an 'gü □dhia □gblaa 'gbla -sü 'ka 'gbee- 'ka; tinngme -nu waa -gentosiömε -nu 'wo -kë mü bhë 'ö -an -dhe -yö bo 'pö.

⁸ 'Ö pö- bhë -a 'gü -me -nu 'glu -yö -dhi □va 'ka.

⁹ Gɔɔn- do 'wo- -dhe Simɔ -yö -kë pödhe bhë -a -bha. -Yö -kë -deɔmε 'gbee- do 'ka, -a -wun kë -kɔ -wun 'gü, 'ö Samali -segümε -nu 'te tun, 'yö ö -de -kë □bhlëzë.

¹⁰ 'Ö me -nu 'wo plöö mü 'töüdhö, 'ö yöë me 'giangian -nu -ta, 'wo wo 'to to -a -bha -së 'ka 'wo- pö: «Kwa -bha -Zlan □va bhë □ne 'ö- -bha 'piigbeedhe -yö -kë Simɔ 'ka 'ö □yɔɔ kwa 'piö bhë.»

¹¹ -Wo wo 'to -to Simɔ -bha -së 'ka. 'Ö- -bha -de 'ö- bɔ -na mü -kplawo 'ö- -dhe □ya □glɔɔ bhë, 'ö- -wun -yö -an 'te tun.

¹² 'Kεε □dhe 'ö 'wuntaɔsë 'ö -gban -Zlan -bha -gludëdhe waa- Yesu Klito -an -bha, 'ö Filipö □yaa- □bleε'- -an -dhë, 'ö gɔɔn- -nu, dhoo -nu 'bhaa -nu 'wo plöö mü, 'wo- -wun -dhe 'wun gia-, 'ö 'wo -an bɔ yiö Yesu 'tɔ 'ka.

¹³ 'Ö Simɔ -de gia- 'pö, 'yö Yesu Klito -wun -dhe 'wun gia-. 'Ö 'wo- bɔ yiö. 'Yö to Filipö 'piö;

-dhidhaapë □vava -nu 'ö Filipö 'dhö -an kë -na bhë 'ö -an yö 'ö- -wun -ya 'te tun.

14 □Dhë 'ö Yesu -bha bome -nu 'wo -kë Zeluzalemë -wa ma □ne me -nu 'wo Samali, □wa -Zlan -wo -dhë 'wun gia-, 'wo Pieë waa- Zan -an bo -an -dhë.

15 □Dhë me 'wo bhë □wa 'dho □wa -lo Samali -se 'gü, 'ö 'wo □bhea Yesu -wun -dhë 'wun gia- -me -nu -wun 'gü, -yö kë 'dhö kö -waan -Zuu 'slööslö yö.

16 Bhii 'ö tɔɔ kö waa -Zuu 'slööslö yö □kun. -An bo 'wo- wo yiö 'kpaan 'ka kwa Dëme Yesu 'to 'ka.

17 □Dhë □ya kë 'dhö, 'ö Pieë waa- Zan 'wo wo -ko kpa -an -ta, 'ö 'wo -Zuu 'slööslö yö.

18 □Dhë 'ö Simo -ya yö □ne -Zlan □ya -Zuu 'slööslö nu Yesu -wun -dhë 'wun gia- -me -nu -dhë, Yesu -bha bome -nu -bha -ko 'wo- -kpa -an -ta bhë -a -wun 'gü, 'ö 'wëü- nu Pieë waa- Zan -an -dhë,

19 'ö- pö -an -dhë: «-Ko -mo 'wuën- -sü bhë, -kaa nu n -dhë, -yö kë 'dhö kö me 'a 'dhoë- n -ko kpa -a -ta -yaan -Zuu 'slööslö yö 'pö!»

20 'Yö Pieë -ya -pö -a -dhë: «Bhi 'dhö, ü -bha 'wëü- 'dhö, ka 'gü -yö □siö'-! 'Ö tɔɔ ü ü -zo -ta □ne 'bha 'wëü- nu yi -dhë, -Zlan -dho -ko -mo 'wuën- -sü nu ü -dhë, 'wëü- bhë -a □truën 'ka kö 'üën- -Zuu 'slööslö nu -a 'ka me -nu -dhë.

21 Ü -bha 'wun gbë 'yaa pë -nu 'wo □ne -an -wun 'gü. Bhii 'ö tɔɔ 'bhaa 'kpëdhö -Zlan wö 'dhiö.

22 -Bhö ü -ta yö -zo -ta -a 'gü -wun yaa -nu -bha 'ü □bhea'- kwa Dëme -dhë kö -yaan ziö ü -bha -zo -ta -a 'gü -wun yaa -nu 'ö 'wo 'dhö bhë -an -ta!

23 Bhii a- -yö ꞑnɛɛ ü pa -sü 'ka 'wun yaa ꞑva 'ka. 'Go mü ü ꞑsoon yaa -go 'gan 'gü.»

24 'Ö Simo -ya pö Piɛɛ waa- Zan -an -dhë: «Ka gia-, -ka ꞑbhɛa' Dëmɛ -dhë n -wun 'gü, kö ꞑkun 'ö pë -nu 'ka- ꞑblɛɛ' -na bhë 'ö- gbɛ dho kë n 'ka!»

25 ꞑDhɛ 'ö Piɛɛ waa- Zan pë 'wo- do Yesu Klito -wun 'gü ꞑwaa- ꞑblɛɛ'- mɛ -nu -dhë, 'ö ꞑwa kwa Dëmɛ -bha 'wuntaosë ꞑblɛɛ'-, 'wo -yɛ wo 'zü, 'wo dho Zeluzalemë. 'Ö ꞑdhɛ 'wo 'dho -na, 'wo 'wuntaosë ꞑblɛɛ pödhe -nu 'wo -kë bɔ ꞑdhia -an 'gü Samali bhë -an 'gü.

Filipö waa- ꞑlamɛ do 'ö go Etiopi -sɛ 'gü

26 (Filipö -yö -kë Zeluzalemë, 'ö) kwa Dëmɛ -bha bɔmɛ -ya pö Filipö -dhë: «-Bhö 'dho goo ꞑzian', -kpinngga 'ö go Zeluzalemë 'ö dho Gaza bhë -a 'ka! -Kpinngga 'ö bhë 'yaa mɛ -nu 'gbloo 'ka ꞑduö gbɔ.»

27 'Ö Filipö -yö ꞑluu 'ö dho. 'Ö- -bha 'dho -sü 'ka, 'ö yö gɔon- do 'ö 'yaa -gbabhö -a -bha zian-. Gɔon- 'ö bhë -yö -kë ꞑlamɛ ꞑva do 'ö go Etiopi -sɛ 'gü 'ö ö -zo -kë Etiopi -sɛ ꞑkɔondhe 'wo- dhɛ Kandasö bhë, -a -bha ꞑbhɔɔpë -nu 'saadhö -an 'piö -a 'ka. -Yö -nu Zeluzalemë -Zlan gba ꞑdhia.

28 -Yö -kë -ya -sü 'ka ö -bha -yaagüpë 'ö ꞑsoo -nu -wa -gan -a 'gü kö -yö 'dho -na ö ꞑplöö. -Yö -kë -Zlan -wodhiölomɛ Ezai -bha 'sëedhɛ -be pö ꞑdhia.

29 'Ö -Zuu 'slööslö -ya pö Filipö -dhë: «-Bhö 'dho -yaagüpë bhë -a 'soo!»

30 'Ö Filipö -yö -dho -bla 'ka 'ö yö Etiopi mi 'ö bhë -a -bha. 'Ö Ö- -wo ma kö -yö -Zlan

-wodhiölome Ezai -bha 'sëedhe -be pö -na. 'Ö-
 □dhεε' kpö □nεε: «Pë 'ü- pö -na bhë 'ü- -gen -ma
 -a?»

³¹ 'Ö gɔɔn- bhë 'ö- -daa -kë 'ö- pö -a -dhë: «□Ya
 kë □nε mε gbε yaa- -gen pö n -dhë, a -dho -a dɔ
 -kɔklë □ε?»

'Ö- pö Filipö -dhë: «-Bhö -da n 'piö!» 'Ö Filipö
 -yö -da -a 'piö.

³² Pë 'ö -kë □bεεn' -sü 'ka -Zlan -bha 'sëedhe 'gü,
 'ö Etiopi mi -yö -kë -a pö □dhia dhö bhë -ya pö:
 -Yö -kë □nε 'bhla 'wo 'dho -na -a 'ka -a zë □dhia
 -a 'dhö. 'Ö -kë □nε 'bhlanë 'ö 'wo- kaa- bho -na -a
 -bha 'ö 'yaa 'we -a 'dhö. Yaa ö 'dhi 'po.

³³ Mε -nu -wo 'yan □ziö' □kaa' ö waa 'wun gia-
 □blεε', -a -bha za dɔ -sü 'gü. Mε gbε 'yaa -mɔa
 -bha kö -ya □suu' -ta 'në -nu -wun □blεε', bhii -wa
 -zë.

³⁴ 'Ö Etiopi mi 'ö bhë 'ö Filipö □dhεε' kpö 'ö- pö:
 «□Bhea' 'a- wo ü -dhë, dö 'ö -Zlan -wodhiölome
 -yö 'wun -gban -a -bha 'ö- □blεε □nεε? Yö gia- 'yö
 ö -de -wun □blεε e, 'iin 'wun 'ö bhë -yö -gban mε
 gbε -bha e?»

³⁵ 'Ö Filipö -yö dɔ 'wun kpö 'ö- pö bhë -a -ta, 'ö
 'wuntaɔsë 'ö -gban Yesu -bha 'ö- □blεε -a -dhë.

³⁶ -Wo -kë 'dho □dhia 'ö 'wo yö 'yipuë do 'sɔɔ;
 'ö Etiopi mi 'ö bhë 'ö- pö: «'Yi □ga □nε; -më 'bhaa
 'ö n -ma 'zü 'ö dhoë- kë kö 'üën- 'kun n -bɔ yiö
 -sü 'ka ε?»

³⁷ ['Ö Filipö -ya pö -a -dhë: «'Ö □ya kë □nε Yesu
 -wun -dhε 'wun gia- -sü □ya kë ü -gɔ ü □zuöga
 'plε 'ka, kö ü -dho -mɔa -bha 'ü -bɔ yiö.»

'Ö gɔɔn- 'ö bhë 'ö- pö: «A- dhε 'wun gia- □nε
 Yesu Klito bhë -Zlan Gbö -mü.»]

38 □Dhe □ya kë 'pö 'ö Etiopi mi 'ö bhë 'ö- pö me 'ö -yaagüpë -blü -na bhë -a -dhë -yö □gbaannu. □Dhe 'ö □gbaannu, 'ö Etiopi mi waa- Filipö 'wo yö sia-, 'ö -dhe 'wo- -bha □ple 'wo □yoo 'yi □bhaa, 'ö Filipö -yö Etiopi mi -bo yiö Yesu 'to 'ka.

39 □Dhe 'ö □wa 'go yiö 'ö -Zuu 'slööslö -yö Filipö sü -dhe do bhë -a 'gü 'ö dho -a 'ka. 'Ö Etiopi mi 'ö bhë yaa- yö gbö. 'Kee yö -zë, -yö -dho ö -bha 'ta 'ka 'dhiö 'gludhi 'ka.

40 Filipö -zë □dhe 'ö dho -a -ga kö -yö Azo -pö 'gü. □Dhe -kë 'dhö 'ö dho ö -bha 'ta 'ka 'dhiö, 'ö 'wuntaosë □blee pödhe -nu 'gü 'ö dhoë 'ö □loë' Sezale plöo.

9

Sölö -bha □zuö' -dhië -Zlan 'piö -ko (Këyuö -nu 22.6-16; 26.12-18)

1 'Töng 'ö bhë -a 'ka, Sölö -yö -kë 'suö -da □dhia kwa Dëme -bha □guë' -nu 'gü, -an zë -sü -wun 'ka -kplawo.

2 'Ö dho slabhome □va 'piö, 'yö 'wo wo -ko pin -kë 'sëedhe -nu -ta kö -ya -zon □ne -an -zo 'kun -wun -mü kö 'yaan- dhoë Zuifö -nu -bha -bhökuëko -gome -nu 'wo Damasö plöo -an □dhia. -Yö -kë 'dhö □ya kë □ne 'ya göon- -nu 'iin dhoo -nu -an yö kwa Dëme -bha zian -ta kö 'yaan- -an 'kun 'yaan- nu -an 'ka Zeluzalemë.

3 'Ö -da zian 'ö dho Damasö -a -ta. □Dhe 'ö □yoo' -na pödhe bhë -a 'soo, 'kan 'ö- wo -ta 'ö -dhepuudhe 'ö go dhang- 'gü -a 'bhü □ya □nië' -a -zü.

4 'Ö go ö -bha □soo □taa 'ö -püö sia-. 'Ö me do -wo -ya pö -a -dhë: «Solö, Solö, -më 'ö -kë 'ü n 'yënnng bho 'dhö e?»

5 'Ö Solö -ya □dhεε' kpo, 'ö- pö: «Dö -mü ü 'ka ε, n Dëme?»

'Ö kwa Dëme Yesu -ya pö -a -dhë: «Ma Yesu, 'ü n 'yënnng bho -na bhë ['ko zë 'ü- wo -na n 'ka bhë, pë 'dhiö 'ü- kë -na ü -de 'ka bhë -ɔɔ!]» 'Ö 'suö □va -yö -da -a 'gü, 'yö yö □zluun -sü -bha, 'ö- pö: «N Dëme, -më 'ü- 'piö kö 'a- kë □ε?» 'Ö kwa Dëme -ya pö -a -dhë:]

6 «-Bhö □luu'- 'ü 'dho pödhe 'ö ü 'dhiö bhë -a -bha! Pë 'ü dhoë- kë bhë, -dhe bhë □ne 'wo -dho -a □blεε'- ü -dhë -a -bha.»

7 Goon- -nu 'ö waa- Solö -nu 'wo -kë 'dho □dhia bhë, -an 'te -yö □tun 'ö pë 'wo dho -a kë waa- do, bhii -wo 'ö -kë we □dhia bhë -wa -ma, 'kεε waa me gbε yö.

8 Solö -yö -luu sia-, 'yö ö 'yan -po; 'kεε yaa -dhe yö. 'Wo -yaa □kwεε' -bha, 'ö 'wo dho -a 'ka Damasö plöö.

9 -A 'yënnng -yö -to trö -sü 'ka -dhekpaoyi -yaaga 'piö. 'Töng 'dhö bhë -a 'ka, yaa pë gbε -bhö 'iin yaa 'yi mü.

10 -Dhe 'ö Damasö bhë, Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me do 'wo- -dhe Ananiasö -yö -kë mü. 'Ö kwa Dëme -yö 'wun -blεε -a -dhë 'yanpiöpë 'gü, 'ö- pö: «Ananiasö!» 'Yö Ananiasö -ya pö: «Ma □ga 'a □ne, n Dëme!»

11 'Ö kwa Dëme -ya pö -a -dhë: «-Bhö □luu'- 'ü 'dho -kpinngga 'ö 'wo- -dhe -kpinngga 'ö do kpengdhö -a -ta, 'ü 'dho 'ü -da Zuda -go koo, 'ü

gɔɔn- 'ö go Taasö, 'wo- -dhe Solö bhë 'ü- □mεε'-!
-Yö kɔɔ mü □bhea' -sü 'gü.

¹² □Ya 'yanpiöpë yö. -A -bha 'yanpiöpë bhë -a
'gü, □ya gɔɔn- do 'wo- -dhe Ananiasö -a yö kö □ya
-da -a -gɔ kɔɔ; □ya ö -kɔ kpa -a -ta, -yö kë 'dhö kö
-yö -dhe yö 'zü -dëüwo.»

¹³ 'Ö Ananiasö -ya -daa -kë 'ö- pö: «N Dëme,
medhevadhe □wa 'wun 'ö -gban gɔɔn- 'ö bhë -a
-bha -a □bleε'- n -dhë, 'ö 'wun yaa □suu'- 'ö- -kë
ü -bha me -nu 'wo Zeluzalemë -an 'ka, -wa 'ple
-bleε n -dhë.

¹⁴ -A -bha -nu zö -sü 'ka, slabhome -gɔme -nu
-wo -wogbiindhe -nu -a -dhë kö -yaan me -nu 'wo
□bhea ü 'tɔ 'ka -an 'kun -yaan -an -da -kanso 'gü.»

¹⁵ 'Yö kwa Dëme -ya -pö Ananiasö -dhë: «Bhö
'dho 'dhe! Bhii gɔɔn- bhë, 'ma- 'sü kö -yaan
n -wun □bleε'-, 'segögüme -nu 'ö 'waa Zuifö 'ka
waa- wo -bha 'se □kɔɔnme waa- Izlaelö -següme
-nu -an -dhë.

¹⁶ Ma gia-, 'yëngbhodhe -nu 'ö dho bɔ -an 'gü
n 'tɔ -wun 'gü bhë, a -dho -an -wun □bleε' -a -dhë,
'ö -an dɔ.»

¹⁷ □Dhe □ya kë 'pö 'ö Ananiasö -yö dho. 'Yö dho
'ö -lo 'kɔ bhë -a 'gü, 'yö ö -kɔ kpa Solö -ta 'ö- pö
-a -dhë: «Solö, n dheglu, kwa Dëme Yesu 'ö ö -de
-zɔn ü -dhë zian -gblooga 'ü nuë bhë -a -ta bhë,
yö □ne 'ö n bɔ ü 'piö kö 'üën- -dhe yö 'zü -dëüwo,
'go mü kö 'ü pa -Zuu 'slööslö 'ka.»

¹⁸ -Dhe do bhë □ne 'wo to -a -bha, 'ö pë -nu 'ö
'wo -kë □ne 'yuö- □kia' -nu 'dhö 'ö 'wo go Solö
'yëngdhö, 'wo -lo sia-; 'ö -dhe yö 'zü 'ö 'wo- -bɔ
yiö Yesu 'tɔ 'ka.

19 □Dhe □ya kë 'pö 'ö pë -bhö, 'ö □faan' sü 'zü -dëüwo.

Sölö -bha Yesu -wun -blεε Damasö plöö -sü

Waa- Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu -wo -dhekpαyi kpö -kë wo 'ko □bhaa Damasö mü.

20 Sölö -yö -to -dhe bhë -a 'gü, 'ö yö -Zlan -wo □blεε' -sü 'gü Zuifö -nu -bha -bhökuëko -nu 'gü, -a pö -sü 'ka □ne Yesu -yö -Zlan Gbö 'ka.

21 Mε -nu 'saadhö 'wo- -wo bhë 'wo- ma, 'tetundhe -yö -da -an 'gü, 'wo- pö: «Göön- □ne yö kun 'ö -kë mε -nu 'wo Yesu 'piö -an zë -sü 'gü Zeluzalemë □ne □a? Yaa nu zö -yaan -an 'kun -yaan 'dho -an 'ka slabhome -göme -nu □dhia □a?»

22 'Kεε Sölö -yö -Zlan -wo -blεε -kplawo 'piig-beedhe 'ka. □Dhe 'ö □yaa- -zön Zuifö -nu 'wo -kë Damasö -an -dhë □ne Yesu -yö -Zlan -bha -Yame 'ka, 'ö pë 'wo dho -a kë waa- dö wo -de -gö.

23 □Dhe 'ö -dhekpαyi kpö 'bhle □ya ziö, 'ö Zuifö -nu -wo dho wo 'ko □bhaa, 'ö -an -wo -yö -kë -a 'gü do kö 'wo Sölö zë.

24 'Ö 'wo wo 'yan to böü- 'kplong 'dhi -nu 'ö mε -nu -wo -da -a 'ka plöö bhë -a -bha, lënnng -nu, gbeng -nu 'plε 'ka kö □ya kë □ne □wa Sölö yö kö -yö bö -na -a 'ka, -waan 'kun -waan zë. 'Kεε mε 'bhaa -nu -wo Sölö -zo -büö Zuifö -nu -bha 'slë 'wo- -kan -a -gö bhë -a 'ka.

25 □Dhe □ya kë 'pö, Sölö waa- ö -bha □guë' -nu -wo -da böü- 'kplong 'ö □nië pö- -zü bhë -a tuö gbeng, 'wo Sölö -da □kpasen 'gü, 'wo- □yöo -a □zlöö □zian' 'Ö Sölö -yö dho.

Sölö -yö -dho Zeluzalemë plöö

26 □Dhe Solö □ya -lo Zeluzalemë, -ya kèdhe -mεε kö 'yaan- 'dho Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu 'piö, 'kεε 'suö -yö -kë Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu 'wo bhë -an 'gü, bhii 'ö tɔɔ Solö -bha -kë Yesu -bha □guë' 'ka -sü bhë waa- -wun -dhe 'wun gia-.

27 'Ö Baanabasö -ya sü 'ö wo -nu 'wo dho Yesu -bha bɔmε -nu 'piö, 'yö -kɔ 'ö Solö -yö kwa Dëmε yöë Damasö -kpinngga 'piö waa- -kɔ 'ö kwa Dëmε -yö 'wun □blεε -a 'ka -a -dhë bhë 'ö Baanabasö -ya 'plε □blεε -an -dhë. 'Ö ko 'zü, -kɔ 'ö Solö -yö 'wun □blεε -a 'ka, -zo -gban -sü 'ka, Yesu 'tɔ 'ka Damasö -mε -nu -dhë bhë 'ö- □blεε 'zü -an -dhë.

28 'Yö sü -a yi 'ö 'dhö bhë -a -bha, Solö -yö -kë -an 'piö zlöö -kplawo, 'wun 'saadhö 'plε 'gü -Zlan -wo □blεε' -sü 'ka kwa Dëmε 'tɔ 'gü -zogbandhe 'ka Zeluzalemë plöö.

29 Waa- Zuifö -nu mε 'wo Glökö -wo ma, -wo zaɔdhe -kë wo 'ko 'ka 'siösiö, 'kεε wo -zë -wo -kë -a 'piö kö 'wo- zë.

30 □Dhe 'ö- dhegluzë -nu □waa- zë -wun ma, 'wo dho -a 'ka Sezale -pö 'gü 'wo- bɔ 'ö dho Taasö plöö.

31 □Zuöyagluu -yö -kë Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu -dho 'kuë- -sü 'wo Zude -dhe -nu, Galile -dhe -nu, Samali -dhe -nu 'gü -an -gɔ. □Faan' -yö -kë -an -gɔ, 'wo wo -bha -tosiadhe -kë kwa Dëmε □bhlë -ya -sü 'ka, kö -Zlan -bha mε -nu -wo kë -na □va, 'ö dhoë 'dhiö, -Zuu 'slööslö -bha -nu -an -dhë -sü 'ka.

Ene -dhe bo -sü

32 Piεε -yö -kë □nië'- □dhia, 'σε bhë -a -dhe 'saadhö 'gü. Yi do 'ka -yö -dho Yesu -wun -dhe 'wun gia- -με -nu 'wo Lida plöo -an 'piö.

33 'Ö göön- do 'wo- -dhe Ene 'ö 'tingg □yua' -ya -kë 'ö- -kwε □ya kë 'slεaga bhë 'ö- yö kö -yö □waannu -sü 'ka □gba -ta.

34 'Ö Piεε -ya pö -a -dhë: «Ene, Yesu Klito □ya ü -dhe bo. -Bhö □luu'-, 'ü ü -bha □gba 'dho 'kuë-dhö!»

-Dhe do bhë -a 'gü 'ö Ene -yö □luu -a -bha.

35 'Ö με -nu 'saadhö 'wo -kë Lida -pö waa-Salon -σε 'gü, 'wo- yö 'wo wo □zuö' □dhië kwa Dëμε 'piö 'wo Yesu -wun -dhe 'wun gia-.

Döokasö -bho ga 'gü -sü

36 Yesu -wun -dhe 'wun gia- -dhe do 'wo- -dhe Tabita 'ö Glökö -με -nu -wa -dhe wo -wo 'gü «Döokasö» -a -γεν 'ö töö «-zloo» -yö -kë Zope -pö 'gü. -Yö 'wun -sé -kë με -nu -dhë □va, 'go mü -yö -nu 'fεεμε -nu -dhë.

37 'Ö 'töng gia- bhë -a 'ka, 'ö dho -a 'ka sia- 'yua 'ka; 'ö ga.

□Dhe □wa yën -a □glöö 'zlu -sü -bha, 'wo- -da 'ködhi do 'ö 'kö -ta dhuö bhë -a 'gü.

38 Yesu -wun -dhe 'wun gia- -με -nu 'wo -kë Zope, -wa -ma □νε Piεε -yö Lida -dhe 'ö Zope -dhe 'soö mü bhë -a 'gü, 'wo με □ple bö 'ma -nao -do -an -gö -sü 'ka kö -wa pö Piεε -dhë □νεε: «Yi -bhea ü -dhë, kö 'ü nu yi -gö plöo 'nö 'zodhö; kö □kun 'ü □glöö 'ma!»

39 Piεε -yö -to mü 'yö -ziö -an 'piö 'wo dho. □Dhe 'ö □wa 'dho □wa -lo, 'wo dho -a 'ka 'ködhi 'ö dö 'kö -ta dhuö bhë -a 'gü. □Geandhoo -nu -wo □yöön

Piεε -bha 'ö 'wo so 'në -nu, so -ta dhuö -so -nu 'ö Dookasö -yö -an -wo 'ö -an nu -an -dhë kö -yö □tun 'bhee- □kun bhë -a -zɔn -a -dhë 'gbo bɔ -sü 'ka.

⁴⁰ 'Yö Piεε -yö me 'ple -yö plaan. 'Ö -lo ö kpɔn 'gü, 'ö □bhεa -Zlan -dhë. 'Go mü 'ö □dhië □glöö □kpëü 'piö □zian' 'ö- pö: «Tabita, -bhö □luu'!»

'Yö ö 'yan -po. □Dhe 'ö □ya Piεε yö, 'ö -ya ö -gean.

⁴¹ 'Ö Piεε -yö ö -kɔ -da -a 'gü 'ö- □luu. 'Ö □geandhoo -nu waa- Yesu -wun -dhe 'wun gia-mε -nu 'wo to bhë, 'ö -an □dhɔɔ -kë 'kɔ 'ö bhë -a 'gü, 'ö dhebɔ 'ö ga bhë 'ö- zɔn -an -dhë kö □yö 'bhee-.

⁴² 'Wun 'ö bhë -wa -ma Zope -pö 'ple 'gü, 'ö medhevadhe -wo kwa Dεme Yesu -wun -dhe 'wun gia-.

⁴³ □Dhe -kë 'dhö, Piεε -yö □glɔɔ Zope plöö, wü kwi -yuökεme do 'wo- -dhe Simɔ bhë -a -gɔ kɔɔ.

10

Piεε waa- Kɔɔnεε

¹ Gɔɔn- do -yö -kë Sezale -pö 'gü, 'wo- -dhe Kɔɔnεε. -Yö -kë Wlɔmë 'dhasi □këng' do -gɔmε 'ka, 'dhasi kpö -nu 'wo- -dhe Itali 'dhasi kpö bhë -a 'gü.

² Gɔɔn- 'ö bhë waa- ö -bha 'kɔɔmε -nu -wo -kë -Zlan gbame 'ö 'wo -Zlan □bhlë -ya -an 'ka; -yö -nu Zuifö -nu 'wo 'fεεzë 'se 'ö bhë -a 'gü -an -dhë, 'ö □bhεa -Zlan -dhë -dhekpaɔyi 'saadhö 'ka.

³ Yi do 'ka bhë □dhe 'kwa dɔ 'wɔ 'ye -lan 'ka, 'ö 'yanpiöpë do yö. 'Ö 'yanpiöpë bhë -a 'gü, 'ö -kpën -Zlan -bha bɔmε do ö -da -a 'piö kɔɔ -a

-bha. 'Ö -Zlan -bha bome bhë 'ö yö -a 'to -bha, 'ö-pö: «Koonεε!»

⁴ 'Ö Koonεε -ya -ga -piindhö, 'ö 'siö -yö -kan -a 'gluu, 'ö- pö: «Ü- -pö □dhεε, n Dεμε?»

'Ö -Zlan -bha bome -ya pö -a -dhë: «-Zlan □ya ü -bha □bhea' -wo ma, -a □zuö' 'glu □ya -dhi ü -bha -nu 'fεμε -nu -dhë -sü -wun 'gü, 'ö ko 'zü, 'ö- □zuö' □ya nu ü 'piö.

⁵ □Dhe □ya kë 'dhö 'sabla, -bhö με -nu bo Zope -pö 'gü kö -waan pö goon- do 'wo- -dhe Simo 'wo- 'to kpo Pιεε 'ka bhë -a -dhë kö -yö nu.

⁶ -Yö wü kwi -yuökεμε 'wo- -dhe Simo 'ö- -bha 'ko -yö do 'yoo 'soo bhë -a -gö koo.»

⁷ □Dhe -Zlan -bha bome 'ö 'wun □blεε -a -dhë bhë □ya ziö, 'ö Koonεε -yö ö -bha yuökεμε -nu 'wo- -gö koo bhë -an □ple waa- ö -bha 'dhasi -nu 'wo bhë -a με do 'ö -Zlan □bhlë -ya -an □dhoo -kë.

⁸ 'Ö 'wun -nu 'wo -kë 'töüdhö bhë 'ö- □blεε -an -dhë. □Dhe □ya kë 'pö, 'ö -an bo Zope.

⁹ -A -dhe με 'ö -po -a 'piö kö □wa -da zian -ta, -wo □yoon -na Zope -dhe 'soo, lënnγγüdhε □tei' 'ka, 'ö Pιεε 'ö to plöö bhë, 'yö -da 'ko -ta dhuö kö -yaan □bhea'-, (bhii 'ö too 'ko 'ö bhë -a -ta dhuö -dhe -yö -kë 'gbεgβε -së 'ka).

¹⁰ Din -ya -kun, -dhe do bhë -a 'gü. Με -nu 'ö -kë -an -gö koo bhë -wo -kë -a -bha -bhöpë -yuö kë -sü 'gü, 'yö 'yanpiöpë do -yö.

¹¹ 'Ö dhang- yö kö -a 'dhi □ya 'po, kö pë do 'bhaa -yö 'go -na dhang- 'gü -yö □yoo' -na. Pë bhë -yö -kë □ne so □va □suu'- do 'bhaa 'ö- 'to 'dhiö -dhe -yiisië 'dhö με kwεε -a 'dhö, -yö -yoo sia- 'sengdhö.

12 'Ö pë bhë -a 'gü, wü □suu'- 'oo □suu'- 'ö 'wo -kë □soo -ta -wü -nu, -gblëë 'gu -ta -wü -nu, waa-
-ma -nu □suu'- 'kpekpe 'ka -wo -kë mü.

13 'Ö -wo do -yö -we 'ö- pö -a -dhë: «Πιεε, -bhö □luu'-, 'ü -an zë, 'ü -an -bhö!»

14 'Yö Πιεε -ya pö: «-Abi', n Dëmε, pë 'ö yië-
-tong -ya pö kö □kun 'yi- -bhö bhë, n 'ka- -bhö do
□kun.»

15 'Ö -wo do bhë 'ö- pö -a -dhë 'zü: «Pë με 'ö
-Zlan -ya pö □yö -së kö -wa -bhö, kö □kun 'ü- pö
'yaa -së kö -wa -bhö!»

16 -Yö -kë 'dhö -gwaa -yaaga, 'ö pë -nu 'wo bhë
'wo □luu, 'wo dho dhang- 'gü 'zü.

17 Πιεε -yö -kë ö -de □dhεε' 'kpo -dhiadhö
'yanpiöpë 'ö- yö bhë -a -gen -wun 'gü. 'Kεε -a
'töng gia- bhë -a 'ka kö Koonεε -bha bome -nu
□wa -lo plöo, -wo Simo -bha 'ko □dhεε' 'kpo -na
με -nu -go. 'Wo dho 'wo -lo Simo -go 'ko 'dhiö.

18 'Wo 'kodëmε □dhoo -kë, 'ö 'wo □dhεεkpodhe
-kë -a -go □nεε: «Simo 'wo- 'to kpo Πιεε 'ka bhë
-yö zö □a?»

19 Πιεε -yö -kë ö -zo 'ta □dhia -kplawo, 'yan-
piöpë 'ö- yö bhë -a -wun 'gü, 'ö to mü 'ö -Zuu
'slööslö -ya pö -a -dhë: «Do, goon- -nu -yaaga -wo
ü □mεε' -na.

20 -Bhö 'go 'ko -ta dhuö, 'ü yö sia-, 'ü ziö -an
'piö, kö □kun ü □zuö' -yö to zlöö, bhii 'ö töo ma
□nε 'a -an bö!»

21 □Dhε □ya kë 'dhö, 'ö Πιεε -yö □yoo, 'ö dho με
-nu 'wo bhë -an 'piö. 'Ö- pö -an -dhë: «Με 'ka-
□mεε' -na bhë 'ö töo ma. -Më 'ö -kë -ε?»

22 'Ö 'wo- pö -a -dhë: «-Glukɔɔnmε Kɔɔnεε □nε 'ö yi bɔ. -Yö gɔɔn- 'kpëdhö 'ö -Zlan □bhlë -ya -a 'ka. 'Go mü 'ö Zuifö -nu 'plε 'wo- -bha -tɔmɔdhe -së -kë. -Zlan -bha bɔmε do -ya -pö -a -dhë -ya pö ü -dhë 'ü nu -a -gɔ kɔɔ kö 'yaan- ö 'to 'to 'wun 'ü dho -a □blεε'- -a -bha!»

23 'Ö Piεε -yö -an -da kɔɔ 'ö -an gbaa wɔdhe 'ka, 'wo -wɔ mü.

□Dhe 'ö -dhe □ya 'po 'ö waa- Piεε -nu 'wo -da zian -ta. 'Ö dhegluzë 'bhaa -nu 'wo go Zope mü, 'wo dho dɔ -an -gɔ □dhia.

24 -A -ta -dhe mε 'ö □kpaɔ -a 'piö, 'wo -lo Sezale -pö 'gü. Kɔɔnεε waa- ö dheglu -nu 'iin ö 'bhamε -nu kpinngdhö 'yö -an □dhɔɔ -kë bhë wo 'plε -wo -kë -ya Piεε -gɔ □dhia.

25 □Dhe 'ö Piεε 'dhö -da -na kɔɔ, Kɔɔnεε -yö -dho -a -gɔ zian, 'yö yö ö kpɔn 'gü -a 'dhiö -a □bhlë -ya -sü 'ka.

26 'Ö Piεε -ya □luu -a -pö -a -dhë -sü 'ka □nεε: «-Bhö □luu'-, bhii mε 'bhee- -mü n 'ka 'pö □nε ü 'dhö!»

27 □Dhe □ya kë 'dhö, 'ö yö 'wun -blεε Kɔɔnεε -dhë -sü 'gü, 'wo dho 'wo □daa' kɔɔ, 'ö- 'yan -yö -da mε -nu □plëözë 'wo -kë wo 'ko □bhaa bhë -an -ta,

28 'ö- pö -an -dhë: «Ka gia- ka- □tei' -dɔ □nε Zuifö -nu -bha tɔng 'gü, waa- -nia -nu 'waa kë wo 'kuë-, 'iin 'waa -da -an -gɔ kɔɔ. 'Kεε -Zlan -ya -pö n -dhë □nεε kö □kun 'a mε gbe sü mε yaa 'ka 'a -kan -a -bha.

29 'Ö tɔɔ 'wun 'ö -Zlan -ya -blεε n -dhë -a -wun 'gü □nε, □dhe 'ö 'ka n □dhɔɔ -kë, n 'ka □dhεε' gbe

'kpo, 'a nu. □Dhe -kë 'dhö □ne, -më 'ö 'ka n -dhe -a 'ka ε?»

30 'Ö Kōone -ya pō: «-A -dhekrayī -yaaga 'ö □ne 'tōng gia- □ne -a 'ka, a -kë n -gō kōo 'wō 'ye -lan □bhea' -wo □dhia, 'ö to mü 'ö gōon- do 'ö so 'bhü -sü 'dhö -a -bha, 'yö -wo n 'dhiö mü,

31 'ö- pō n -dhë: <Kōone, -Zlan □ya ü -bha □bheawō ma, 'ö ü -bha nu 'ü- wo -na 'fεεme -nu -dhë bhë, □yaa- yō 'pō.

32 □Dhe □ya kë 'dhö, -bhö me bō Zope kö me 'wo- -dhe Simō 'wo- 'tō kpo Pīe 'ka bhë kö -yö nu. -Yö Simō me 'ö -kë wü kwi -yuökēme 'ka, 'ö- bha 'kō dō 'yoo 'dhiö bhë -a -gō kōo!>

33 Pē -kë 'a me bō vεedhō ü 'piö, 'ö 'ü- -kë 'glusë 'gü 'ü nu bhë 'ö bhë. □Dhe □ya kë 'dhö, me 'plë kwa -Zlan wō 'dhiö zō, yi 'to -yö ü -bha kö -wo 'ö kwa Dēme □ya dō ü 'dhii kö 'ü- □blεε'- yi -dhë.»

'Wun 'ö Pīe -ya □blεε Kōone -gō kōo

34 'Ö Pīe -yö 'wun □blεε' -sü zü dō, 'ö- pō -an -dhë: «'Ma- dō giagia 'ka zlōö □ne, -Zlan 'yaa me gbε zë 'gü ö -bha 'wun -nu kë -sü 'gü.

35 Mε 'oo me 'ö go 'se □suu'- 'oo □suu'- -ta 'ö □yaa- □bhlë -ya, 'go mü 'ö 'wun kpengdhö -nu kë -na bhë, -a -me -yö -Zlan -dhë -së.

36 -Wo 'ö -Zlan -ya bō Izlaelō -sεgūme -nu -dhë bhë 'ka- dō. Yō □ne 'ö 'wuntaōsë 'ö -gban □zuöyagluu 'ö -Zlan -ya -kë yō -zë waa- me 'bhee- nu -an ziën, -bōa Yesu Klito -ta -sü 'ka bhë 'ö- □blεε. Yesu Klito bhë -yö me 'plë kwa Dēme 'ka.

37 'Wun -gō -nu 'wo -kë -blεεzë 'ka Galile -sε 'gü 'ö -kë 'zü Zude -sε -dhe 'saadhö 'gü kö 'wun 'ö

-gban -boyiödhe kë -sü 'ö Zan -ya □blεε -a -bha bhë ka- -dɔ.

³⁸ 'Go mü 'zü -kɔ -Zlan -yö Yesu 'go Nazalëtë süë 'ö- -kë kö -Zuu 'slööslö -yö -da -a 'gü 'ö 'piigbeedhe nu -a -dhë bhë, ka- -yö. 'Ö 'go mü 'zü, -kɔ 'ö Yesu -yö □nië -a 'ka kwaa- 'sε -ta, 'wun -së kë -sü waa- mε -nu 'ö dü -bha -kɔ -mɔ 'wuën- -sü 'dhö -an -ta, -an -dhe bo -sü 'ka bhë, 'ka- yö. 'Wun -nu 'wo bhë -a kë 'ö- wo 'dhö bhë 'ö tɔɔ -Zlan -yö -kë -a 'piö.

³⁹ Pë -nu 'saadhö 'ö- -kë Zeluzalemë waa- Zuifö 'sεgɔ -nu mε 'wo to -an 'gü, yi- □goo- 'ka. Mε -nu -wo Yesu 'ö bhë -a -zë -a -dɔ -gaatalü -bha -sü 'ka.

⁴⁰ 'Kεε -Zlan -ya -bho ga 'gü -a -dhekpaɔyi kë -yaaga -naa 'ka. 'Ö- -kë 'ö ö -de -zɔn □nε ö 'bhee- mε -nu -dhë.

⁴¹ Mε -nu 'wo 'dhö bhë 'waa -mü 'sεgümε -nu 'ka 'kεε mε -nu 'ö -Zlan -yö yi sü 'dhiö 'ö yi -ya kö 'yiën- kë -a □goo- 'ka -a yi 'ka bhë yö □nε 'ö ö -de -zɔn yi -dhë. 'Ö ko 'zü, □dhe 'ö -Zlan -ya bho ga 'gü, yi -bhöpë -nu -bhö, 'yi müpë -nu mü yi 'ko □bhaa.

⁴² 'Ö Yesu -ya pö yi -dhë 'yi 'wuntaosë □blεε' Zuifö -nu -dhë. 'Go mü 'yi- pö -an -dhë 'zü □nεε, yö □nε 'ö -Zlan -yö ö -ya kö 'yaan- mε 'bhee- -nu 'wo 'kpongtaa zö waa- -an mε -nu 'ö □wa ga -yaan -an -bha za 'kan.

⁴³ Yesu 'ö bhë -Zlan -wodhiölome -nu 'plε -wo 'wun 'ö -gban -a -bha, 'wo- □blεε; 'wo- pö □nεε mε 'oo mε 'ö □yaa- -wun -dhe 'wun gia- -a 'tɔ -wun 'gü, -Zlan -yö -dho ziö -a -bha □sɔɔn yaa -nu -ta.»

Mε -nu 'ö 'waa Zuifö 'ka -an -bha -Zuu 'slööslö

yö -kɔ

⁴⁴ Piεε -yö -to 'wun ɓblεε' ɓdhia 'ö -Zuu 'slööslö -yö ɓyɔɔ mε 'saadhö 'wo -kë wo 'to -to -a -wo -bha ɓdhia bhë -an -ta.

⁴⁵ Zuifö mε -nu 'wo Yesu -wun -dhe 'wun gia-mε -nu 'ka 'ö waa- Piεε -nu 'wo nu bhë, ɓdhe 'wun 'ö bhë ɓwaa- yö, 'yö 'tetundhe -yö -da -an 'gü -Zlan -bha ö -bha -Zuu 'slööslö nu 'ö- wo mε -nu 'ö 'waa Zuifö 'ka -an -dhë 'pö bhë -a -wun 'gü.

⁴⁶ Bhii -wo -an -wo -ma kö -wo 'wun -nu ɓblεε' -na -wo 'waa gbε 'gü; 'go mü kö -wo -Zlan -bha -kë ɓva -sü 'to -blü -na. ɓDhe ɓya -kë 'pö 'ö Piεε -ya pö:

⁴⁷ «Mε -nu 'ö -Zuu 'slööslö ɓya nu -an -ta ɓne kwa 'dhö wo ɓne, kwa 'ka 'dho we -an -bha -bɔ yiö -sü -wun -bha -a?»

⁴⁸ ɓDhe ɓya kë 'pö, 'ö- pö -an -dhë -wo -an bɔ yiö Yesu Klito 'to 'ka. 'Ö 'wo -an bɔ yiö. 'Ö mε -nu 'wo bhë 'wo- pö Piεε -dhë -yö -dhekpaɔyi 'bhe 'tee kë wo 'piö mü. 'Ö Piεε -yö -we -a -bha -an -gɔ.

11

Piεε -bha ö -bha 'ta 'sü -kɔ -wun -blεε Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu 'wo Zeluzalemë -an -dhë -sü

¹ Yesu -bha bɔmε -nu waa- -wun -dhe 'wun gia-mε -nu 'wo Zude -sε 'gü, -wa -ma ɓne mε -nu 'waa Zuifö 'ka -an mε 'bhaa -nu ɓwa -Zlan -wo -dhe 'wun gia-.

² ɓDhe Piεε ɓya 'ye ö 'zü ɓya nu Zeluzalemë 'ö Zuifö -nu 'wo Klito -bha mε -nu 'ka mü bhë, 'wo yö 'wun -blεε -a 'ka -sü 'gü,

3 'wo- pö: «-Da 'ü- wo me -nu 'ö 'waa kwa -següme -nu 'ka -an -go koo 'ö 'ka pë -bhö ka 'kuë -bhë, yaa yi -zo 'kun!»

4 'Yö 'wun -nu 'wo- -kë 'töüdhö bhë, Piεε -yö bo -a 'ple 'gü, 'yö- -bho 'kou -kë -an -dhë 'ö- pö:

5 «A -kë Zope plöö, 'ö □dhe 'a □bhea' -na, 'a 'yanpiöpë yö; 'ö pë do 'bhaa 'ö -kë □ne so □va 'ö- 'to 'dhiö -dhe -yiisië, -wo -kë me -nu kwεε 'ö go dhang- 'gü 'yö □yoo 'sengdhö 'ö nu n 'soo mü, 'a- yö.

6 'Ö 'a -dhe -ga -a 'gü -së 'ka, 'ö n 'yan -yö -kpën □soo -ta -wü -nu, 'blü -wü -nu, □gblëë 'gu -ta -wü -nu, waa- -ma -nu -an -bha.

7 □Dhe □ya kë 'dhö, 'ö 'we -wo do -ya pö n -dhë: <-Bhö □luu'-, Piεε, 'ü -an zë, 'ü -an -bhö!>

8 'Ö 'a- pö: <-Abi', n Dëme, bhii pë 'ö yië- tong -ya pö kö □kun 'yi- -bhö, n 'ka- -bhö do □kun.>

9 'Ö 'we -wo do bhë 'yö bo dhang- 'gü 'zü, 'ö- pö n -dhë: <Pë me 'ö -Zlan -ya pö □yö -së kö -wa -bhö, kö □kun 'ü- pö 'yaa -së kö -wa -bhö!>

10 -Yö -kë 'dhö -gwaa -yaagazë 'ö pë -nu 'wo bhë 'ö -an 'ple -wo -ye wo 'zü 'wo -da dhang- 'gü.

11 -A 'töng gia- bhë -a 'ka, 'ö me -yaaga 'wo -an bo n -dhë 'wo go Sezale bhë, 'wo nu 'ko 'a -kë -a 'gü bhë -a 'dhiö.

12 'Ö -Zuu 'slööslö -ya pö n -dhë 'a ziö -an 'piö 'yi 'dho, kö □kun n □zuö' -yö to zlöö. Goon- -nu 'slado 'ö yi -nu 'yi nu □ne, -wo -ziö n 'piö 'yi dho Sezale, 'ö me 'ple 'yi dho, 'yi -da Koonεε -go koo.

13 'Ö -ko 'ö -Zlan -bha bome yöë ö -go koo bhë, 'ö- □bleε yi -dhë. -Zlan -bha bome bhë -ya -pö -a -dhë: <-Bhö me bo Zope, Simo 'wo- 'to kpo Piεε

'ka bhë -a -dhë, -yö nu;

¹⁴ kö -wo -nu, 'ö bhi 'dhö, ü -bha 'kɔɔmɛ -nu 'dhö, 'ka dho bɔ -a -ta 'kaan- dha -ya ɔblɛɛ'- ü -dhë!>

¹⁵ ɔDhɛ 'ö 'ma 'wun ɔblɛɛ -sü zü dɔ, 'ö -Zuu 'slööslö -yö ɔyɔɔ -an -ta ɔnɛ -kɔ 'ö ɔyɔɔ -a 'ka kwa -ta 'dhiö bhë -a 'dhö.

¹⁶ 'Ö n -zo -yö -büö kwa Dɛmɛ -wo 'ö- pö ɔnɛɛ: <Zan -yö mɛ -nu -bɔ yiö 'yi 'ka, 'kɛɛ ka -zë, ka -dho pa -Zuu 'slööslö 'ka.>

¹⁷ -Zlan -yö gbao do 'ö bhë -a -kë -an -dhë ɔnɛ -kɔ do 'ö- ɔkaa' kwa -dhë kö 'kwa kwa Dɛmɛ Yesu -wun -dhɛ 'wun gia- bhë -a 'dhö 'pö. ɔDhɛ -kë 'dhö, -më -mü n 'ka kö 'a dɔ -Zlan -bha pë -nu 'ö- 'piö kö 'ö- kë -an -gɔ -ɛ?»

¹⁸ ɔDhɛ 'ö- -wo -nu 'wo bhë ɔwaa- ma, 'ö -dhɛ -yö ga -an -ta, 'wo yö -Zlan 'tɔ 'blü -sü 'gü ɔnɛɛ: «-Zlan ɔya 'we -a -bha, mɛ -nu 'ö 'waa Zuifö 'ka -an -gɔ 'pö kö -wo wo ɔzuö' ɔdhië' ö 'piö kö -waan -kë -a 'gü -sü giagia yö.»

-Zlan -bha mɛ -nu -dho 'kuë- -sü 'ö Antioṣö

¹⁹ 'Klobhɔdhe 'ö -kë 'töng 'wo Etienë zë -a 'ka bhë, -ya -kë 'ö Yesu -wun -dhɛ 'wun gia- -mɛ -nu -wo -pɛn. 'Ö -an mɛ 'bhaa -nu -wo -dho Fenisi -sɛ 'gü, 'ö -an 'bhaa -nu -wo dho Siplë -sɛ 'gü, 'ö -an 'bhaa -nu -wo -dho Antioṣö -pö 'gü, 'kɛɛ Zuifö -nu -de 'sloo ɔnɛ 'wo Yesu -bha 'wuntaṣë ɔblɛɛ -an -dhë.

²⁰ ɔDhɛ ɔya kë 'dhö, Yesu -wun -dhɛ 'wun gia- -mɛ do do -nu 'wo -kë Siplë -dhɛ waa- Silenë -dhɛ -an -bha, -wo -dho Antioṣö plöö, 'wo yö 'wuntaṣë 'ö -gban kwa Dɛmɛ Yesu -bha -a ɔblɛɛ,

mε -nu 'ö 'waa Zuifö 'ka bhë -an -dhë -sü -bha 'pö.

²¹ Kwa Dëmε -bha 'piigbeedhe -yö -kë -an 'piö, 'ö medhevadhe -wo Yesu -wun -dhe 'wun gia-, 'ö 'wo wo □zuö' □dhië kwa Dëmε 'piö.

²² □Dhe 'ö -Zlan -bha mε -nu -dho 'kuë- -sü 'ö Zeluzalemë -ya 'wun -tao 'ö bhë -a ma, 'wo Baanabasö bo Antiosö.

²³ □Dhe □ya 'dho □ya -lo, -ko 'ö -Zlan -yö 'glusë □kaa' Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu 'wo mü -an 'ka bhë -ya -yö. 'Ö- □zuö' 'glu -yö -dhi; 'yö -an □faan' më kö -wo wo -zo kë wo -de 'piö kwa Dëmε -bha zian -ta -a -wun -kun 'gbee- -sü 'ka wo □zuö' 'plε 'ka.

²⁴ Baanabasö -yö -kë mε këwunsëezë 'ö pa -sü 'ka -Zuu 'slööslö waa- -zo -yö -Zlan -bha -sü 'ka -a 'ka. 'Ö medhevadhe -wo wo □zuö' □dhië kwa Dëmε 'piö.

²⁵ □Dhe □ya kë 'dhö, Baanabasö -yö -dho Taasö plöö kö -yaan Solö □mεε'-.

²⁶ □Dhe 'ö □yaa- yö 'ö nu -a 'ka Antiosö. 'Ö -dhe 'wo- -bha □plε waa- Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu 'wo Antiosö plöö, -wo -kwε do -kë wo 'ko □bhaa mü. 'Ö Baanabasö waa- Solö 'wo medhevadhe □daan 'wun -nu 'wo -gban -zo -yö -Zlan -bha -sü -nu -bha -an 'ka. Antiosö -dhe bhë □nε 'ö 'wo Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu -dhe -a -bha «Kletien» (-a -gen 'ö tao «-to Klito 'piö -mε -nu»). Kletien -to 'ö bhë, -dhe 'ö Antiosö 'wo- kpo -a -bha -bleezë.

²⁷ -A 'töng 'ö bhë -a 'ka, -Zlan -wodhiölome -nu -wo -go Zeluzalemë 'wo nu Antiosö.

28 Mε do -yö -kë -an ziën 'wo- -dhe Agabusö; 'yö
 □luu 'ö 'wun □blεε -Zuu 'slööslö -bha 'piigbeedhe
 □kwaa' □ne yi do 'ka, din □va -yö -dho -da
 'kpongtaadhe 'saadhö 'ple -bha. (Din 'ö 'dhö bhë
 -yö -da 'kpongtaa 'töng 'ö Klodö -yö □kaa' -gludë
 'ka bhë -a 'ka).

29 'Ö Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu -wo -yö
 -kë -a 'gü do wo ziën, kö mε 'ö -dhö, pë 'ö- -ko -yö
 -mɔa -bha -ya nu kö -waan nuë Yesu -wun -dhe
 'wun gia- -mε -nu 'wo Zude -sε 'gü -an □dhia.

30 'Ö 'wo- -kë □ne -ko gia- bhë -a 'dhö, 'ö 'wo
 gbaɔ bhë 'wo- do Baanabasö waa- Solö -an -go,
 'wo dhoë mε ziizii -nu 'wo Klito -bha mε -nu 'wo
 Zude -sε 'gü -an ziën bhë, -an □dhia.

12

Zakö zë -sü waa- Piεε -da -kanso 'gü -sü

1 'Töng 'dhö bhë -a 'ka, 'yö -gludë Elödö -yö Yesu
 -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu mε 'bhaa -nu 'klo
 bhɔ -sü zü dɔa.

2 'Yö Zan dheglu Zakö -gɔ -kan.

3 'Go mü □dhe 'ö □yaa- yö □ne Zakö zë -sü 'ö
 bhë -a -wun 'yi -yö -kan Zuifö -nu 'dhii, 'ö Piεε
 kun 'pö. (-Yö -kë Zuifö -nu -bha 'wlaan- 'ö 'wo-
 -dhe 'wlaan- 'wo □bluu'- 'ö- □bhεεpë 'yaa- 'piö
 'wo- -bhö -na bhë -a 'töng 'ka.)

4 □Dhe 'ö □wa Piεε 'kun, 'ö Elödö □yaa- -da
 -kanso 'gü, 'ö 'dhasi 'gɔɔ- do ö ga 'slado sü 'ö -an
 kpö dan -yiisië -yiisië 'ö 'wo wo 'ko -ta bho 'yan
 -to Piεε -bha -sü 'ka do do 'ka. Bhii Elödö -yö
 -mɔa 'gü kö □ya kë □ne Paakö 'wlaan- □ya zië kö

-yaan 'dho -a 'ka 'sɛgüme -nu 'dhiö kö -wa zë -sü -za dɔ -a -bha.

⁵ 'Dhasi -nu -wo -kë wo 'yan -to Piɛɛ -bha □dhia, -kanso 'kɔdɔhɔ, 'kɛɛ 'tɔng 'ö bhë -a 'ka, Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mɛ -nu kpö -wo -kë -bheɛ -Zlan -dhë □dhia □faan' 'ka Piɛɛ -wun 'gü.

Piɛɛ -bha -go -kanso 'gü -ko

⁶ Yi 'ö Elɔdɔ dho dhoë Piɛɛ 'ka 'sɛgüme -nu 'dhiö bhë -a gbeng -yi bhë -a 'ka, Piɛɛ -yö -kë yi zë □dhia 'dhasi -nu □plɛ ziën. 'Dhasi -nu □plɛ 'wo bhë, mɛ 'ö -dhö 'ö Piɛɛ -ko do -klu ö -bha □yɔɔga 'ka, 'ö-□bhüö' -klu ö □kwɛɛ' dhö 'pö. 'Go mü 'dhasi 'bhaa -nu -wo -kë wo -dɔ -dhe -bha -kanso 'kɔdhi mɛ 'ö Piɛɛ -yö -kë -a 'gü bhë -a 'dhiö.

⁷ 'Ö to mü, kwa Dɛmɛ -bha bɔmɛ do -yö □gbëü, 'ö -dhepuudhe -yö bhü, -kanso 'kɔdhi bhë -a 'gü. 'Ö -Zlan -bha bɔmɛ -yö pa Piɛɛ -bha -a gban -ta -ma -sü 'ka 'ö- pö -a -dhë: «-Bhö □luu' -'siösiö!»

'Ö to mü, 'ö □yɔɔ' -nu -wo go -a -ko -bha.

⁸ 'Ö -Zlan -bha bɔmɛ -ya pö Piɛɛ -dhë 'zü: «-Bhö ü -bha -du kwi dɔ ü -bha sɔ -ta, 'go mü 'ü ü -bha -sakpa yö ü -gen -bha!»

'Ö Piɛɛ -ya -kë □nɛ -ko bhë -a 'dhö. 'Ö -Zlan -bha bɔmɛ -ya pö -a -dhë 'zü: «-Bhö ü -bha gblang 'sü 'ü- -da ü -bha 'ü ziö n 'piö!»

⁹ 'Yö Piɛɛ -yö -ziö -Zlan -bha bɔmɛ bhë -a 'piö, 'wo goë -kanso 'kɔdhi bhë -a 'gü; -ya -pö -bezë □nɛ pë -nu 'wo kë -na 'töüdhö bhë 'yanpiöpë -mü.

¹⁰ 'Wo -ziö 'dhasi kpö -blɛzë -ta, 'ö 'wo dho 'wo ziö -an mɛ 'wo yö -an 'piö -an -ta, 'wo dho 'wo yö -piö kpong 'wo -kanso 'kɔdhi ta -na -a 'ka bhë -a -bha kö -waan yö plaan. 'Ö kpong 'ö bhë 'ö -po ö

□deë' -an wö 'dhiö, 'ö 'wo yö plaan. □Dhe 'wo 'ta -na -kpinngga do 'piö, 'ö -Zlan -bha bome -yö to mü 'yö □dhong Pieε -gɔ. 'Ö Pieε -yö to ö -de 'sloo 'ka.

11 □Dhe □ya kë 'dhö, 'ö Pieε -ya 'wun do □ne, pë 'ö -kë bhë 'yanpiöpë 'yaa -mü, 'kεε 'wun giagia -mü, 'ö- pö: «'Ma- doa 'sabla giagia 'ka □ne, n Dεme 'yö ö -bha bome bɔ kö -yaan n bho Elödö -bha -kɔ -mɔ 'wuën- waa- 'wun yaa 'ö Zuifö -nu 'wo- 'piö kö 'wo- kë n 'ka bhë -an kwεε.»

12 □Dhe 'ö □ya ö -de -kë -a 'gü -kɔ do 'ö dho Zan 'wo- 'tɔ kpɔ Maakö 'ka bhë -a dhe Mali -gɔ kɔɔ. Me -nu -wo -kë wo 'ko □bhaa mü □va 'ka -bhea -Zlan -dhë □dhia, -a -wun 'gü.

13 □Dhe Pieε □ya -lo, 'ö kpong -ta -ma; 'ö yuökédhe do 'wo- -dhe Lödö bhë, 'yö □yɔɔn kpong 'sɔɔ kö 'yaan- □dheε' 'kpɔ □ne dö 'ö kpong -ta -ma -ε?

14 'Ö Pieε -wo do, 'ö- -bha □zuögludhi 'gü, kö -yö kpong 'po □zian' bhë 'ö -bla sü 'ö dho kɔɔ 'ö- pö me -nu 'wo -kë mü -an -dhë Pieε -yö 'kɔdhi -bha.

15 'Ö 'wo- pö -a -dhë: «'Blɔɔn- 'ö -da ü 'gü a? Pieε -yö -kanso 'kɔɔdhö, yaa -mɔa -bha kö -yö nu 'kɔdhi zö!» 'Yö- pö -an -dhë -yɔɔn ö -wo -ta -sü 'ka □ne Pieε -yö 'kɔ 'dhiö mü. □Dhe □ya kë 'dhö 'wo- pö: «-Zlan -bha bome 'ö bɔ Pieε 'piö -kplawo bhë yö -mü.»

16 □Dhe kë -na 'dhö kö Pieε -yö kpong -ta -ma -na -kplawo. □Dhe 'ö □wa kpong 'po zlöö, 'ö -an 'yan -yö -da -a -ta, 'ö 'tetundhe □va -yö -da -an 'gü.

17 'Ö Piεε -yö ö -kɔ -ta zë -an -dhë kö -waan wo 'dhi yö 'kuë-. 'Ö -kɔ 'ö kwa Dëmε -ya bhoë -kanson 'kɔɔdhö bhë 'ö- □blεε -an -dhë 'zü kö 'wun bhë, -wa □blεε'- Zakö waa- Yesu -wun -dhe 'wun gia-mε mε -nu 'wo to -an -dhë. □Dhe □ya kë 'dhö, 'ö Piεε -yö -ziö 'ö dho -dhe gbε 'gü.

18 □Dhe 'ö- -dhe □ya 'po, 'suö □va -yö -da 'dhasi -nu 'wo -kë wo 'yan -to Piεε -bha □dhia, -kanson 'kɔɔdhö bhë -an 'gü, 'wo yö wo -de □dhεε' 'kpɔ -sü 'gü □ne Piεε -yö -bɔ 'më 'ö □duë □ε?

19 Elɔdö -yö -ko 'zü 'ö Piεε □mεε, 'kεε yaa- yö. 'dhasi -nu 'wo wo 'yan to -a -bha bhë, 'ö -an □dhεε' kpɔ -a -wun 'ka. □Dhe 'ö -dhe 'ö Piεε 'dhö -a -bha waa- dɔ kpinngdhö, 'ö- pö 'dhasi gbε -nu -dhë -wo 'dhasi -nu 'wo bhë -an zë.

□Dhe □ya kë 'dhö, 'ö Elɔdö go Zude -se 'gü, 'ö dho Sezale plöö. -Dhe bhë -a 'gü 'ö 'töng 'dεεε -kë mü.

Elɔdö -bha ga -sü

20 -Naadhe □va -yö -kë Elɔdö 'gü, Tii -mε -nu waa- Sidɔn -mε -nu -an buëndhö. 'Ö mε -nu 'wo bhë 'wo wo -wo kpɔ 'kuë- do kö 'waan- wo -de -zɔn Elɔdö 'dhiö, 'ö 'wo bɔ -gludë -bha 'yan -to -a -bha 'kɔ -bha -mε -nu -gɔmε 'wo- -dhe Blatusö -a -ta, 'wo dho -gludë Elɔdö 'piö, 'wo dhidhe -da wo -nu wo ziën. Bhii 'ö tɔɔ -an -bha 'sεgüme -nu -bha -bhöpë -yö -go -gludë kwεε.

21 □Dhe 'ö yi 'ö Elɔdö -ya kpɔ bhë □ya -lo, 'yö ö -bha -gludëdhε -sɔ -da ö -bha, 'ö dho 'ö -ya ö -bha 'gɔ -gbloo 'gü, 'ö yö 'wun □blεε' -sü -bha mε -nu 'plε wö 'dhiö mü.

22 'Ö 'sɛgüme -nu -wo -gbla 'gbee- 'ka □nɛɛ: «Mɛ 'ö 'wun □blɛɛ' -na bhë, mɛ 'bhee- 'yaa -mü, -zlan do 'bhaa -mü!»

23 'Kɛɛ -dhɛ do bhë 'ö to -a -bha 'ö kwa Dɛmɛ -bha bɔmɛ do -ya -kë 'ö 'yua -yö Elɔdö kun, 'ö □bhüö' 'në -nu -wa -bhö 'ö ga. Bhii 'ö tɔɔ -yö 'tɔbhɔdhe -nu ö -de -dhë, 'yö ö -de sü -Zlan 'ka.

24 'Ö mɛdhɛvadhe -wo -Zlan -wo ma, 'ö 'wo Yesu -wun -dhɛ 'wun gia-, 'wo dhoë 'dhiö.

25 □Dhɛ 'ö Baanabasö waa- Sɔlö □wa yën 'wun -nu 'ö 'wo -kë -a 'piö kö 'wo- kë bhë -a -yö 'ko 'dhiö kë -sü -bha Zeluzalemë, 'wo -yɛ wo 'zü 'wo dho Antioṣö. 'Ö Zan 'wo- 'tɔ kpɔ Maakö 'ka bhë, 'wo- kpa wo -bha 'ö wo -nu 'wo dho.

13

Baanabasö waa- Sɔlö -an 'sü -sü

1 -Zlan -wodhiölomɛ -nu waa- Yesu -wun -dhɛ 'wun gia- -mɛ □daan' -mɛ -nu -wo -kë Yesu -wun -dhɛ 'wun gia- -mɛ -nu -dho 'kuë- -sü 'ö Antioṣö plöö -a 'gü. Mɛ -nu 'wo bhë -an 'tɔ tɔɔ Baanabasö, Simɔ 'wo- 'tɔ kpɔ «mɛ tii» 'ka, Lusiusö 'ö go Silenë -sɛ 'gü, Manɛ 'ö -kë -gludë Elɔdö 'bhame kpinnghö 'wo □kpɛa wo 'kuë 'kɔ do 'gü -a 'ka, waa- Sɔlö 'dhö.

2 Yi do 'ka, -wo -kë kwa Dɛmɛ -bha yuö kë -sü 'gü, kö -wo wo -ben 'to -na bhë, 'ö -Zuu 'slööslö -ya pö -an -dhë: «-Ka Baanabasö waa- Sɔlö -an -ya -de -ta kö yuö 'a -an □dhɔɔ □kaa' bhë -waan -a kë!»

3 □Dhɛ □ya kë 'dhö, 'wo wo -ben to 'ö 'wo □bhɛa, 'ö 'wo wo -kɔ -nu kpa -an -ta, 'dhuë- kpɔ -an -bha -sü 'ka, 'ö 'wo wo □kwaa -an -zü, 'wo dho.

Baanabasö waa- Solö -wo -dho Siplë -se 'gü

⁴ Baanabasö waa- Solö 'ö -Zuu 'slööslö -yö -an bɔ bhë, -wo -dho Selösi plöö. -Dhe bhë □ne, 'wo -ya -a -bha 'yitagɔ 'gü, 'wo dho 'seɔɔ -dhe 'ö -ya -sü 'ka 'yi ziën 'wo- -dhe Siplë bhë -a 'gü.

⁵ □Dhe □wa 'dho □wa -lo Siplë, pö- do 'wo- -dhe Salaminö bhë -a 'gü, 'wo yö -Zlan -wo □bleε' -sü 'gü Zuifö -nu -bha -bhokuëko -nu 'gü. Zan Maakö -yö -kë -an 'piö, -nu -an -dhë -sü 'ka.

⁶ 'Seɔɔ 'ö -ya -sü 'ka 'yi ziën bhë 'wo bɔ -a 'gü, 'wo dho 'wo loë Pafɔsö plöö. -Dhe bhë -a 'gü 'wo -kpen Zuifö mi do 'wo- -dhe Baa Yesu 'ö -kë -debɔme do 'ka -a -bha mü. Me 'ö bhë -yö ö -de -sü -Zlan -wodhiölome do 'ka.

⁷ 'Go mü 'zü -yö -kë 'se □kɔɔnme 'wo- -dhe Seeziusö Pɔlusö bhë -a 'bhamε 'ka. 'Se □kɔɔnme bhë -yö -kë me 'kpaakpa 'ka; 'yö Baanabasö waa- Solö 'ö -an □dhɔɔ -kë, bhii 'ö tɔɔ -ya 'piö kö 'ö -Zlan -wo ma.

⁸ 'Kεε -debɔme ('wo- 'tɔ kpɔ Glékö -wo 'gü «Elimasö») bhë yaa 'we -a -bha -an -gɔ; 'ö- këdhe □mεε kö 'yaan- 'se □kɔɔnme □zuö' bho -zo -yö Yesu -bha -sü -zian -ta.

⁹ □Dhe □ya kë 'dhö, 'ö Solö 'wo- 'tɔ kpɔ 'pö Pɔlö 'ka bhë, 'ö -Zuu 'slööslö -ya pa, 'yö ö 'yan □dhië -a 'piö 'ö- -ga -piindhö,

¹⁰ 'yö- pö -a -dhë: «'Yö Satan gbö, 'wun -seεbɔ -nu yaagüme, 'ü pa -sü 'ka 'slë yaa □suu'- 'kpekpe 'ka; këpëyaame -mü ü 'ka! Bhi kun 'ü- pö me -nu -dhë □ne 'wun giagia 'ö -gban yi Dëme -bha -yö □sua 'ka a?

¹¹ Dɔ, ü 'to 'to! -A 'töng □ya -lo kö yi Dëme -yö ü 'klo bhɔ; ü 'yënnng- -dho trö, ü 'ka 'dho -dhe yö

'töng 'bhaa 'piö!»

-Dhe do bhë 'wo to -a -bha 'ö Elimasö 'yënnng -yö -trö; 'yö ö -de yö -dhetiidhe 'gü. 'Ö ö -ko -ta ö -zü 'to kö me 'ö dho zian bho ö 'ka 'yaan- -a yö.

¹² □Dhe pë -kë Elimasö 'ka bhë 'ö 'se □koonme □yaa- yö, 'ö Yesu -wun -dhe 'wun gia-, 'ö kwa Dëme -bha me □daan' -wo bhë 'ö- -wun -ya 'te tun.

Pölö waa- Baanabasö -an -bha -dho Antiosö -pö 'ö Pisidi -se 'gü bhë -a 'gü -sü

¹³ Pölö waa- ö 'bhamε -nu -wo -da 'yitago 'gü Paafösö plöö, 'wo dho Pëezö -pö 'ö Panfili -se 'gü bhë -a 'gü; 'ö Zan Maakö -yö go -an 'piö 'ö -ye ö 'zü 'ö dho Zeluzalemë.

¹⁴ 'Ö 'wo dho wo -bha 'ta 'ka 'dhiö, 'wo go Pëezö plöö, 'wo dho 'wo -lo Antiosö -pö 'ö Pisidi -se 'gü bhë -a 'gü. 'Ö Zuifö -nu -bha □glooyi 'ka, 'wo -da -an -bha -bhökuëko 'gü 'wo □yaannu.

¹⁵ □Dhe □wa yën -Zlan -bha töng -nu 'bhaa -nu waa- -Zlan -wodhiölome -nu -wo 'bhaa -nu pö -sü -bha -Zlan -bha 'sëedhe 'gü, 'ö -bhökuëko □koonme -nu -wa -dhe Pölö waa- Baanabasö -an -go -a -pö -an -dhë -sü 'ka □nεε: «Dhegluzë -nu, □ya kë □ne 'wun 'bhaa -yö ka -go kö 'kaan- -a □bleε'- me -nu 'wo dho wo 'kuë- □ne -an -dhë -an □faan' 'më -wo 'ka kö -potaasü -yö ka -go 'sabla.»

¹⁶ □Dhe 'ö -kë 'pö, 'ö Pölö -yö □luu 'ö ö -ko -ta zë -an -dhë, 'go mü 'ö- pö: «Izlaelö -me -nu waa- me -nu 'kaa Izlaelö -me 'ka, 'ö 'ka -Zlan □bhlë -ya, -ka ka 'to 'to n -ma!

¹⁷ Izlaelö -me -nu, kwa -bha -Zlan -yö kwa 'bhema -nu -sü 'ö -an □bhεε kö -wo □tun -nia 'ka

Ezitö -se 'gü. 'Ö 'go mü 'zü 'yö -an bho Ezitö -se 'gü ö -bha 'piigbeedhe 'ka.

18 'Yö -an bun 'töng 'ö -mɔ -kwe 'gɔɔ- -yiisië -bha -an 'piö 'yënnɔ ɔtaa.

19 'Yö Kanaa 'sego 'slaple 'gü ɔsiö, -glu 'ö Izlaelö 'në -nu -wo nuë 'sego 'ö bhë -a -go bhë -a 'ka. 'Ö -an -bha 'sego -nu 'wo bhë 'yö- nu kwa 'bhema -nu -dhë kö -waan kë mü. 'Ö 'wo -kwe ɔkëng' -yiisië waa- -kwe 'gɔɔ- 'soodhu -kë -a 'gü mü.

20 ɔDhe ɔya kë 'dhö, 'ö zakanme -nu -ya kwa 'bhema -nu -go -ta, 'ö dho 'ö yöë -Zlan -wodhiölome Samielö -bha 'töng -bha.

21 'Ö 'wo -gludë do -dhe Samielö -go, 'ö -Zlan -yö Saulö 'ö -kë Kisö gbö 'ka 'ö go Benzame -go 'gunng 'gü bhë -a nu -an -dhë. 'Ö Izlaelö -se ɔkɔɔn -kwe 'gɔɔ- -yiisië 'piö.

22 ɔDhe 'ö -Zlan ɔya ö ɔkwaa' Saulö -wun -zü, 'ö ko 'zü 'yö Davidö nu -an -dhë -gludë 'ka. 'Ö -bha -tɔmɔdhe -kë 'ö- pö: *Zese gbö Davidö bhë, n ɔdhɔɔbhaa -me -mü. Yö ɔne 'ö dho n ɔdhɔɔbhaa -wun 'ple kë.*

23 Davidö 'ö bhë -a ɔsuu' -ta 'në do ɔne 'ö -Zlan -ya -ya Izlaelö -següme -nu Dhame 'ka ɔne -kɔ 'ö- pöë bhë -a 'dhö. Medhame 'ö bhë 'ö tɔɔ Yesu.

24 Kö Yesu -yaan ɔtun nu -na, Zan -yö -Zlan -wo ɔblee, 'ö Izlaelö -següme -nu ɔdhɔɔ -kë ö -wo 'ka ɔne -wo wo ɔkwaa' wo -bha ɔsoon yaa -nu -zü kö -wo -an bɔ yö.

25 ɔDhe 'ö Zan -bha yi ɔya yö ɔklöö' 'kpongtaa, 'yö- pö: <Ka -zo 'piö, dö -mü n 'ka e? -Ka ka 'to 'to, 'maa me ö 'ka -ya -a -go bhë -a 'ka; 'këe me 'ö bhë -yö nu -na n ɔzlöö. Me 'ö 'dhö bhë -a ɔbhle

□yö □va 'ö □zië' n -ta, 'ö n -ko yaa -moa -bha kö 'aan- -a -bha -sakpa yuun -bhüö -nu 'po 'aan- -a bho -a -gen -bha.> »

²⁶ 'Ö Piεε -ya pö 'zü: «Dhegluzë -nu, ka 'ö 'ka -kë Ablaamö □suu'- -ta 'në -nu 'ka, waa- με -nu 'kaa Zuifö 'ka, 'ö 'ka -Zlan □bhlé -ya, kwa □ne 'ö 'wuntaö së 'ö -kë dha -sü 'ka bhë, 'ö yö kwa -bha.

²⁷ Με -nu 'wo Zeluzalemë waa- -an □koonme -nu waa Yesu do wo Dhame 'ka; 'ö 'go mü -Zlan -wodhiölome -nu -wo 'wo- pö -na □glooyi 'saadhö 'ka bhë, waa- -gen ma. 'Kεε pë 'ö -Zlan -wodhiölome -nu -wa □bleε 'ö -kë -a zë -sü -wun 'ka bhë □ne 'wo- -kë.

²⁸ -A zë -gen gbε yaa kë -dhö, 'kεε -wa -dhe Pilatö -go kö -ya zë.

²⁹ 'Wun -nu 'wo □bεen' -sü 'ka -Zlan -bha 'sëedhe 'gü 'ö -gban Yesu -bha 'klobhodhe waa- -a -bha ga -sü -wun -bha, □dhe 'ö □wa -an 'ple 'dhiö -mo 'kuë, 'wo- bho -gaatalü -bha, 'ö 'wo- -da -guö □duudhö.

³⁰ 'Kεε -Zlan -ya -bho ga 'gü.

³¹ 'Ö -dhekraoyi □plëezë 'ka, 'yö ö -de -zön με -nu 'wo -kë -ziö -a 'piö -me -nu 'ka 'dhiö, 'wo goë Galile -se 'gü, 'wo dho 'wo yöë Zeluzalemë bhë -an -dhë. Με -nu 'wo 'dhö bhë, wo □ne 'ö zlöö □ne 'wo- □goo- 'ka kö -waan Yesu -wun □bleε'- Izlaelö -següme -nu -dhë.

³² 'Ö yi gia-, 'yi nu 'wuntaö së 'ka ka 'piö. 'Wuntaö së bhë 'ö too pë 'ö -Zlan -ya 'to go kwa 'bhema -nu -dhë 'dhiö bhë.

³³ □Yaa- kë kwa 'ö 'kwa -an -bha 'në -nu 'ka kwa -dhë, Yesu -bho ga 'gü -sü 'ka □ne -ko 'ö □bεen' -sü 'ka 'tan □ple -naa 'ö 'Tan 'sëedhe 'gü -a 'dhö □nεε:

(-Zlan -ya -pö Yesu -dhë:) Û n Gbö 'ka. 'Ö n -ma -kë ü Dë 'ka -sü bhë □dεε 'a- □blεε με 'plε -dhë 'töüdhö -a -zön -an -dhë -sü 'ka □nεε n Gbö -mü ü 'ka.

³⁴ 'Ö -Zlan -ya pö □nεε yö -dho -a bho ga 'gü; yö 'ka 'dho ga gbö. 'Yö- pö □nεε: A -dho 'dhuë-'slööslö -nu 'ö 'a- 'tö go Davidö -dhë bhë -a kpö ka -bha. 'Dhuë- -nu 'wo bhë, a -dho -an kpö ka -bha 'wun gia- 'ka.

³⁵ 'Wun 'ö bhë -yö □bεεn' -sü 'ka -Zlan -bha 'sëedhe -dhe 'bhaa 'gü 'pö, 'ö töö με 'ö 'Tan 'sëedhe □bεεn bhë -ya -pö -Zlan -dhë: Û 'ka 'dho we -a -bha kö ü -bha yuökēme 'slööslö bun -yö 'bu.

³⁶ -Wo 'ö □nεε yaa Davidö -bha 'wun □blεε', 'kεε Davidö -zë, yuö 'ö -Zlan -ya -ya -a -bha 'ka -ya -kë. 'Go mü 'yö ga, 'yö 'wo- -bin ö 'bhema -nu 'piö, 'ö- bun -yö -bu.

³⁷ 'Kεε με 'ö -Zlan -ya bho ga 'gü bhë -a bun yaa 'bu.

³⁸ N dhegluzë -nu, ka 'plε -kaa döa □nεε pë 'ö Yesu -ya -kë bhë -a -wun 'gü, yi -mōa -bha kö 'yi- pö με -nu -dhë □dεε □nεε -Zlan -yö -dho ziö -an -bha □soön yaa -nu -ta.

³⁹ Moizö -bha tong yaa 'dho ka kë kpengdhö -Zlan wö 'dhiö; 'kεε 'ka Yesu -wun -dhe 'wun gia-, 'ka dho kë kpengdhö -a wö 'dhiö.

⁴⁰ -A -wun 'gü, -ka kë 'slë 'ka! -Yö kë 'dhö kö □kun 'ö pë 'ö -Zlan -wodhiölome -nu -wa □blεε bhë 'ö- -de dho kë ka 'ka:

⁴¹ -Zlan -wodhiölome -nu -wa -pö: (-Zlan -ya pö:) Με -nu 'ö 'ka 'wun gia- -san zë □nεε, -ka -dhe -ga: 'Tetundhe -yö -dho -da ka 'gü, 'ka ga. Bhii ka

-bha 'töng 'ka, a -dho yuö do 'ö □waa- -wun □blεε'-
ka -dhë, 'ö ka 'ka 'dho -a -dhε 'wun gia- bhë -a kë.
»

42-43 □Dhε 'ö □wa yën -bhɔ 'kuë- kë -sü -bha 'ö
mε -nu -wa pö Pölö waa- Baanabasö -an -dhë -wo
nu 'zü □glooyi mε 'ö nu -na bhë -a 'ka kö 'wun -nu
'wo bhë -waan -an 'bhaa □blεε'- wo -dhë 'zü.

□Dhε 'ö Pölö waa- Baanabasö 'wo 'dho -na bhë
'ö Zuifö □plëözë waa- mε -nu 'wo wo -de -kë Zuifö
'ka -nu 'wo -ziö -an 'piö. Pölö waa- Baanabasö
-wo 'wun -blεε -an -dhë -an □faan' 'më -sü 'ka kö
-wo wo -bha -tosiadhe kë -Zlan -bha 'glusë 'gü kö
-wo 'dhoë- 'dhiö.

44 Zuifö -nu -bha □glooyi mε 'ö yö -a 'piö, 'ö mε
-nu -wo bhɔ 'kuë- □va 'ö- -wun to 'tee kö pö- bhë
-a 'gü -mε -nu mε gbε yaa 'to kɔɔ; -wo -nu wo 'ko
□bhaa 'dhö kö -waan kwa Dëmε -wo ma.

45 □Dhε Zuifö -nu □wa mε gbung bhë -an yö, 'ö
□druεi -yö -da -an 'gü 'ö 'wo- pö: «'Wun 'ö Pölö
'dhoë- □blεε' -na bhë □sua -wun -mü.» 'Go mü
'zü 'wo 'wun yaa □blεε -a -gɔ mε -nu -dhë.

46 'Kεε Pölö waa- Baanabasö -wo 'wun -blεε
Zuifö -nu -dhë -zogbandhe 'ka 'zü □nεε: «Pë mε
'ö këpë 'ka 'ö tɔɔ kö -Zlan -wo -yö -dho □blεε'-
ka -blεεzë ka -dhë. 'Kεε □dhε -kë □nε kaa 'we
-a -wun -dhε 'wun gia- -sü -bha, 'ö 'ka- -zɔn -na
□nεε yaa ka -ma 'kun kö 'ka □toëpö -kë -a 'gü -sü
yö bhë. □Dhε -kë 'dhö bhë, yi -dho ziö 'yi dho mε
-nu 'ö 'waa Zuifö 'ka -an 'piö.

47 Bhii pë 'ö kwa Dëmε -ya pö yi -dhë 'ö tɔɔ: A ü
-ya 'sεgümε -nu -bha -dhepuudhε 'ka. -Yö kë 'dhö
kö 'ü 'dho dhasü 'ö bhë -a 'ka 'sε -dhε -nu 'wo 'ma
□gbün -an 'gü. »

48 □Dhe 'ö mε -nu 'ö 'waa Zuifö 'ka, 'wo -an -wo bhë 'wo- ma, 'ö -an □zuö' 'glu -yö dhi; 'ö 'wo- pö: «Kwa Dëmε -wo 'ö bhë □yö -së!» 'Ö mε -nu 'saadhö 'ö -Zlan -yö -an sü kö -waan □toëpö -kë -a 'gü -sü yö bhë, 'wo Yesu -wun -dhe 'wun gia-.

49 'Ö kwa Dëmε -wo -yö -pen 'sεgɔ 'ö bhë -a -dhe 'saadhö 'gü.

50 'Kεε mε -nu 'wo Zuifö 'ka, -wo dhebo -nu □bhlözë 'ö pö- bhë 'wo- 'gü 'ö -Zlan -dho -yö -an -kë, waa- pö- □kɔɔnmε -wo -an 'zü -blü 'ö 'wo- -kë kö mε -nu -wo Pölö waa- Baanabasö -an 'klo bho; 'ö 'wo -an -kë, 'wo go 'sε -ta.

51 'Ö mε □plε 'wo bhë 'wo 'sε 'ö go pö- 'ö bhë -a 'gü, 'wo- bho wo -gen -bha, -a -zɔn pöme -nu 'wo bhë -an -dhë -sü 'ka □nε pë -nu 'wo- -kë bhë wo □nε 'ö -an -bha 'wun 'dhö -mü. 'Ö 'wo dho Ikönë -pö 'gü.

52 Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu 'wo Antiosö, -wo -kë pa -sü 'ka □zuögludhi waa- Zuu 'slööslö 'ka.

14

Pölö waa- Baanabasö -wo Ikönë

1 □Dhe Pölö waa- Baanabasö □wa -lo Ikönë plöo, 'wo -da Zuifö -nu -bha -bhökuëko 'gü 'zü, 'ö 'wo Yesu -bha 'wuntaosë -blεε mε -nu 'wo -kë mü -an -dhë. 'Ö Zuifö -nu waa- mε -nu 'ö 'waa Zuifö 'ka -an -dhe □va -dhe -wo -kë Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu 'ka.

2 'Kεε Zuifö 'bhaa -nu waa 'we- -bha kö -wo Yesu -wun -dhe 'wun gia-, 'ö 'wo- pö mε 'waa Zuifö 'ka -an -dhë -wo dɔ Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu -go 'yënnng.

³ 'Kεε Pölö waa- Baanabasö -wo □glɔɔ Ikɔnë plöö, 'wo 'wun 'ö -gban 'wuntaosë 'ö -gban Yesu -bha 'wo kë -a □blεε' □dhia -zogbandhe 'ka. Kwa Dεme -ya -zɔn -an -dhë mε -nu wö 'dhiö □ne 'wun -nu 'ö -gban ö -bha 'glusë -wun -bha 'wo- □blεε' -na bhë 'wun gia- -mü, 'ö -kɔ -mɔ 'wun -bha -sü nu -an -dhë kö -waan -dhidhaapë -nu kë -a 'ka.

⁴ 'Ö 'gügludhe -yö -da pöme -nu ziën, 'ö mε -kɔ 'pian do -yö -kë Zuifö -nu -bha 'ka, 'ö mε -kɔ 'pian do 'bhaa -yö -kë Yesu -bha bome -nu -bha 'ka.

⁵ Zuifö -nu waa- mε 'waa Zuifö 'ka waa- wo □kɔɔnmε -nu -an -wo -yö -mɔ -a 'gü kö 'waan- Pölö waa- Baanabasö -an zë -an -zuö -guö 'ka -sü 'ka.

⁶ □Dhe 'ö mε □ple 'wo bhë □waa- □tei' dɔ 'wo □duë, 'wo dho Lekaɔni -se 'gü, pödhe 'wo- dhe Litрэ waa- Dεebö, 'iin -an -zütodhe -nu -an -bha.

⁷ 'Ö 'wo yö 'wuntaosë □blεε' -sü 'gü mü.

Pölö waa- Baanabasö -wo Litрэ plöö

⁸ -Dhe 'ö Litрэ bhë gɔɔn- do -yö -kë □yaannu □süë' mü, bhii 'ö tɔɔ 'tinng □yua' -yö -kë -a -gen 'gü, 'ö bhɔa,

⁹ -yö -kë ö 'to 'to □dhia 'wun 'ö Pölö -kë -a □blεε' □dhia bhë -a -bha. □Dhe 'ö Pölö -ya dɔa □ne -zo -yö Yesu -bha -sü -ya -gɔ kö 'yaan- -a -dhe bo, 'yö- ga -piindhö

¹⁰ 'ö- pö -a -dhë -wo 'gbee- 'ka □nεε: «-Bhö □luu'- 'ü dɔ ü -gen -ta zengdhö!» 'Yö □luu 'budhö, 'ö yö 'ta -sü -bha.

¹¹ □Dhe pë 'ö Pölö -ya -kë bhë mε gbung -nu □waa- yö, 'wo -gbla wo -bha 'se 'gü -wo 'ö -kë Likaɔni -wo 'ka bhë -a 'gü 'wo- pö: «-Zlan -nu

□wa mēbheedhe bun 'sü, □wa go dhang- 'gü, □wa nu kwa 'piö!»

12 'Ö 'wo Baanabasö 'to kpo wo -bha -zlan □bhlēzē 'wo- -dhe Zösö bhē -a 'ka. 'Wo Pölö 'to kpo 'pö wo -bha -zlan do 'bhaa 'wo- -dhe Ξεμεσö bhē -a 'ka. Bhii 'ö tɔɔ me □ple 'wo nu bhē, Pölö □ne 'ö -kē 'wunblεεme 'ka □ne wo -bha -zlan Ξεμεσö bhē -a 'dhö Zösö -wo 'dhiö -lo -sü 'ka.

13 -An -bha -zlan 'wo- -dhe Zösö bhē -a -gba -a 'gü -ko -yö -kē -daplöödhe gia- -bha. 'Ö- slabhome -yö nu, -du -nu 'wo 'lü 'bin □bhüö' -kē 'wo- □niē -a bho -zü -a 'ka, böü- 'kplong 'ö □niē pö- -zü bhē -a 'dhi do -bha. 'Ö Zösö -bha slabhome waa- me gbung -nu 'wo -kē mü, -wa -ya wo □zuö' 'piö kö -wo sla- bhoē Baanabasö waa- Pölö -an -dhē.

14 'Kεε □dhe 'wun bhē 'ö Baanabasö waa- Pölö □waa- □tei' do, 'wo wo -bha gblang -dhe 'bhaa -nu □πεε, -a -zɔn me -nu -dhē -sü 'ka □ne waa 'we- -bha kö -wa kē 'dhö. 'Ö 'wo -bla sü 'wo dhoē me gbung -nu 'gü -a pö -sü 'ka □neε:

15 «Me 'ka □ne, -mē 'ö -kē ka -go 'ka 'wun -kē 'dhö e? Me 'bhee- -nu kwa □suu'- -yö do, -zlan 'yaa -mü yi 'ka! 'Wuntaɔsē 'ö -gban Yesu Klito -bha □ne 'yi nüē ka □dhia, -a -blεε ka -dhē -sü 'ka kö 'ka ka □kwaa' gbapē 'kpaan -wun 'wo bhē -an -zü kö 'ka □dhiē'- -Zlan 'ö 'bhee- 'ö dhang- 'dhö, 'se 'dhö, 'yoo 'dhö waa- -an 'gü -pē -nu 'ple -kē bhē -a 'piö kö 'kaan- -a gba!

16 'Töng -nu 'wo -ziö bhē -a 'gü, -yö ö -kwaa me -nu -zü 'wo wo -zo 'kun -wun -nu -kē.

17 'Kεε -ya -zɔn ka -dhē -kplawo □ne ö -Zlan 'glusē -zē 'ka, pē -sē -nu -kē ka -dhē -sü 'ka -kplawo. Bhii 'ö tɔɔ -yö ka -gba dha 'yi 'ka. 'Go

mü 'zü 'ö- -kë 'ö kaa- tapë -nu -wo -dhi wo 'töng 'ka, 'ö ka gbaa -bhöpë -nu 'ka, 'go mü 'yö ka pa □zuögludhi 'ka.»

¹⁸ 'Κεε -a □blεε' -sü 'ka □ne -ko gia- 'ö bhë -a 'dhö, Baanabasö waa- Pölö -an □sëë' - -yö -bho kö □kun me gbung -nu 'wo bhë 'wo dho sla- bhë -a bho wo -dhë.

¹⁹ □Dhe 'ö -kë 'pö, Zuifö -nu 'bhaa -nu -wo -go Antiosö -dhe, 'ö Pisidi -se 'gü waa- Ikönë plöö 'wo nu, 'wo me gbung -nu 'wo bhë 'wo -an □zuö' bo wo 'piö. 'Wo yö Pölö -zuö -guö 'ka -sü 'gü, 'go mü 'wo- □gblëe, 'wo dhoë pö- □taa -bha, 'wo- to mü 'ö töc -wo wo -zo -ta -be □ne □ya ga.

²⁰ 'Κεε □dhe Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu -wo -lo -a 'piö mü, 'ö □wa □nië' -a -zü, 'ö □luu, 'ö wo -nu 'wo -da plöö. □Dhe 'ö -dhe □ya 'po, 'ö waa- Baanabasö 'wo dho Dεεbö -pö 'gü.

Pölö waa- Baanabasö -wo -ye 'zü 'wo dho Antiosö 'ö Sili -se 'gü -a 'gü

²¹ Pölö waa- Baanabasö -wo Yesu -bha 'wuntaösë -blεε Dεεbö plöö, 'ö 'wo- -kë 'ö medhevadhe -wo -kë Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu 'ka mü. 'Go mü 'wo -ye wo 'zü 'wo dho Litre -dhe, Ikönë -dhe waa- Antiosö 'ö Pisidi -se 'gü -an 'gü.

²² 'Wo Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu □faan' më kö -wo kë □faanzë -zo -yö Yesu -bha -sü 'gü. 'Ö 'wo- pö -an -dhë: «Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu 'ple 'klo -dho bho □va -an -bha -tosiadhe 'gü 'kpongtaa zö kö -waan -da -Zlan -bha -gludëdhe 'gü 'töng 'ö 'dhiö, 'ö nu -na bhë -a 'ka.»

23 'Ö 'wo mε ziizii -ya Yesu -wun -dhe 'wun gia-
-mε -nu -dho 'kuë- -sü 'saadhö 'gü. 'Ö □dhe Pölö
waa- Baanabasö □wa yèn wo -ben 'to -sü waa-
-bhea -Zlan -dhë -sü -bha, 'wo mε -nu 'wo mü
bhë, 'wo -an -wun -lo kwa Dëmε 'wo- -wun -dhe
'wun gia- bhë -a kwεε.

24 'Ö 'wo bɔ Pisidi -se 'gü, 'wo dho Panfli -se
'gü.

25 'Wo -Zlan -wo □bleε mε -nu 'wo Pεεzö plöö
-an -dhë. 'Go mü 'wo dho Atali plöö.

26 □Dhe □wa 'go mü, 'wo 'yitagɔ sü, 'wo dho
Antiosö plöö, -dhe 'wo woë- 'ta zü dɔ -a -bha bhë
-a -bha. □Dhe 'wo 'dhoë- dho 'ta 'gü, -dhe 'ö bhë
□ne 'ö Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu 'wo mü,
'wo -an -wun -lo -a -bha -Zlan kwεε kö -yaan ö
-zo kë -an 'piö, kö yuö -nu 'wo 'dho -na -an kë
□dhia bhë kö -waan -an kë.

27 □Dhe □wa -lo Antiosö, 'wo Yesu -wun -dhe
'wun gia- -mε -nu -dhe wo 'ko □bhaa, 'ö pë -nu 'ö
-Zlan -ya kë 'saadhö wo □kwa', waa- -ko 'ö kwεε
□poë' mε -nu 'waa Zuifö 'ka -an -gɔ kö -waan Yesu
-wun -dhe 'wun gia- bhë 'wo- 'plε □bleε -an -dhë.

28 'Ö 'wo 'töng 'bhaa -kë Yesu -wun -dhe 'wun
gia- -mε -nu 'piö mü.

15

Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu kpö 'ö Zeluzalemë

1 Mε 'bhaa -nu -wo -go Zude -se 'gü 'wo nu
Antiosö plöö, 'ö Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε
-nu 'wo -kë mü, 'wo yö -an □daan' -sü 'gü, 'wo-
pö: «-A 'ke kaa 'dho 'böng □ne -ko 'ö Moizö -yö

-Zlan -bha tong □daan -a 'ka bhë -a 'dhö, kaa 'dho dha.»

² 'Κεε 'wun bhë yaa Pölö waa- Baanabasö -an -zo 'kun; 'ö wo -nu 'wo yö 'wun □bleε' -sü waa- zaodhe kë -sü -bha. 'Ö 'gbεεdhö 'wo- yö -së 'ka kö 'wo me 'bhaa -nu 'wo go Antiosö 'wo -an yö Pölö waa- Baanabasö -an 'piö, -wo 'dho Zeluzalemë kö 'wun 'ö bhë Yesu -bha bome -nu 'wo -kë mü waa- me ziizii -nu -waan -a -bhokou kë wo 'ko -dhë.

³ Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu kpö bhë, -wo -an -do zian, 'ö 'wo dho. 'Wo bo Fenisi -dhe waa- Samali -se -an 'gü, -ko 'ö me -nu 'waa Zuifö 'ka 'wo wo □zuö' □dhië -a 'ka -Zlan 'piö bhë -a □bleε' - Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu 'wo -kë mü -an -dhë -sü 'ka. 'Wun 'ö bhë -yö -kë -an -dhë □zuögludhi -wun □va 'ka.

⁴ □Dhe 'ö □wa -lo Zeluzalemë plöö, Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu -dho 'kuë- -sü 'dhö, Yesu -bha bome -nu waa- me ziizii -nu 'wo -kë mü, -wo -an -nia -kun. 'Ö wo -de 'pö, 'ö pë 'ö -Zlan -ya -kë -an □kwaa' wo -bha 'ta bhë -a 'gü bhë, 'wo- □bleε 'pö -an -dhë.

⁵ 'Yö Falizi -me 'bhaa -nu 'wo -kë Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu 'ka bhë 'wo □luu, 'wo- pö: «-Kwaa pö Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu 'ö 'waa Zuifö 'ka bhë -an -dhë -wo 'dho 'bong, 'go mü -wo tong 'ö Moizö -ya nu kwa -dhë bhë -wa 'kun.»

⁶ 'Ö Yesu -bha bome -nu waa- me ziizii -nu 'wo dho wo 'ko □bhaa kö 'waan- -dhe -ga 'wun 'ö bhë -a 'gü.

⁷ □Dhe 'ö □waa- dan 'kuë 'piö □gbiinzë, 'ö Pieε -yö □luu 'ö- pö: «Dhegluzë -nu, ka gia- ka -□dca'

□ne -Zlan -yö n -sü ka ziën -a -wo nu -sü -blεεzë 'ka kö 'wuntaosë 'ö -gban Yesu -bha bhë 'aan-□blεε'- me -nu 'waa Zuifö 'ka -an -dhë; -yö kë 'dhö kö -waan -a ma, kö -waan -a -wun -dhe 'wun gia-.

⁸ 'Ö -Zlan 'ö me 'bhee- -nu □zuö' do bhë 'yö -zon □ne -yö -we -an -bha Yesu -wun -dhe 'wun gia- -sü -bha, -Zuu 'slööslö -nu -an -dhë -sü 'ka □ne kwa 'dhö 'pö.

⁹ Yaa me bho 'kou kë me 'kwa Zuifö 'ka waa- me 'waa Zuifö 'ka kwa ziën. 'Ö -an -bha Yesu -wun -dhe 'wun gia- -sü bhë -a -wun 'gü 'ö -ziö -an -bha □soon yaa -nu -ta, 'ö -an sü me kpengdhö 'ka ö wö 'dhiö.

¹⁰ □Dhe 'ö 'dhö, -më -kë pë 'ö -Zlan -ya pö kö □kun 'kwa- -kë 'ö 'ka- -kë -ε? -Zlan 'gü dan kun 'ka- wo bhë □a? Tong 'ö kwa 'bhema -nu 'iin kwa gia- kwaa- 'kun, -a -bha -kë 'gbee- -sü -dhë bhë 'ö 'ka- 'piö kö Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu 'ö 'waa Zuifö 'ka, -wa kun i?

¹¹ Kwaa- -dhe 'wun gia- □ne kwa Dëme Yesu -bha 'glusë bhë -a -wun 'gü □ne 'ö 'kwa dhasü yö. -Kö do bhë -a 'ka 'wo dhasü yö -a 'ka 'pö.»

¹² □Dhe Piεε □ya yën 'wun bhë -a □blεε' -sü -bha, 'ö -dhe -yö ga me -nu 'wo -kë wo 'ko □bhaa bhë -an -ta. 'Wo wo 'to to Baanabasö waa- Pölö -an -bha, 'ö -kö 'ö -Zlan -yö boa -an -ta 'ö -dhidhaapë -nu □kaa' wo -bha 'ta bhë -a 'gü, me -nu 'ö 'waa Zuifö 'ka -an ziën bhë, 'wo- □blεε -an -dhë.

¹³ □Dhe □wa yën 'wun -nu 'wo bhë -an □blεε' -sü -bha, 'ö Zakö -ya pö: «Dhegluzë -nu, -ka ka 'to 'to n -ma!

¹⁴ -Kö 'ö -Zlan -yö ö -zo □kaa' me -nu 'waa Zuifö 'ka -an 'piö -a -wo -lo -yi 'ka kö 'yaan- me -nu 'sü

-an ziën, -waan kë ö -bha 'següme -nu 'ka bhë, Simo -ya □blεε.

15 'Go mü 'zü 'ö -Zlan -wodhiölome -nu -wo 'wun 'ö bhë -a □blεε 'pö. Bhii pë 'ö □bεen' -sü 'ka -Zlan -bha 'sëedhe 'gü -ya -pö:

16 *Kwa Dëme -ya -pö: 'Wun -nu 'wo □ne □wa ziö, a -dho ye n 'zü 'a nu. 'Ö 'a Davidö -bha 'gunng 'ö wü bhë 'a- do 'zü. -A □wüü' -dhe -nu 'wo bhë a -dho -an 'ple -yuö kë kö -yö -gban 'zü -dëüwo.*

17 -Yö kë 'dhö kö me -nu 'wo to, ma 'a- Dëme 'ka bhë -wo n 'piö □mεε'; 'ö me -nu 'waa Zuifö 'ka 'ö 'a -an □dhoo -kë kö -waan kë n -ma 'ka, 'wo dho kë n -ma 'ka.

18 *Kwa Dëme 'yö ö -bha pë -nu 'wo bhë -an -zon me -nu -dhë 'ö- -dhe □ya □glöö bhë, pë 'ö- pö bhë 'ö bhë.»*

19 'Ö Zakö -yö ö -wo -zuö -a -ta dhe -kë 'ö- pö □nεε: «Pë -nu 'wo bhë -a -wun 'gü, a- -yö -së kö □kun 'kwa □sëëbhodhe nu me 'ö 'waa Zuifö 'ka 'ö □wa wo □zuö' □dhië'- -Zlan 'piö bhë -an -dhë!

20 'Kεε -kwa 'sëedhe bo -an -dhë -a -pö -an -dhë -sü 'ka □nεε kö □kun 'wo -köpë -nu 'wo sla- bho -na -an 'ka gbapë -nu -dhë bhë 'wo -an -bhö! Kö □kun 'ö me gbε -yö -da ö 'bha -bha dhe 'piö; kö □kun dhebo gbε -yö -da ö 'bha dhe -bha gcoñ- 'piö, kö □kun -dadhëü -nu -wo wo -ko yaa -kë wo 'ko 'piö! 'Go mü kö □kun 'wo wü 'ö- fei yaa -lo 'wo- -bhö, 'ö tco □nëng 'ö- wo 'ö to mü 'ö ga. 'Go mü 'zü kö □kun 'wo fei -bhö!

21 Bhii 'ö go kwa 'bhemä -nu -bha 'töng -bha, 'ö dho 'ö yöë □dεε -bha, me -nu -wo Moizö -bha tong -wun -blεε me -nu -dhë pödhe 'ple 'gü; 'ö tco tong 'ö bhë Zuifö -nu -wa -pö wo -bha -bhökuëko

-nu 'gü, -an -bha □glooyi 'saadhö 'ka.»

'Sëedhe 'wo- bɔ Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu 'ö 'waa Zuifö 'ka -an -dhë

²² □Dhe □ya kë 'dhö, 'ö Yesu -bha bɔme -nu 'wo -kë Zeluzalemë plöö, me ziizii -nu waa- Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu 'wo to, -an 'ple -wo -yö -kë -a 'gü do, 'ö 'wo me 'bhaa -nu sü wo ziën, 'wo -an yö Pɔlö waa- Baanabasö -an 'piö, 'wo -an bɔ Antiosö. Me -nu 'wo -an sü bhë 'wo tɔɔ Zudë 'wo- 'tɔ kpɔ Baazaba waa- Silasö. Me □ple 'wo bhë -wogbiindhe -yö -kë -an -gɔ wo dhegluzë -nu ziën.

²³ 'Sëedhe 'wo- dɔ -an -gɔ 'wo dhoë Antiosö -me -nu □dhia bhë, pë 'wo- -yaa 'gü 'ö tɔɔ: «Yesu -bha bɔme -nu, me ziizii -nu waa- ka dhegluzë -nu, 'yië 'we me -nu 'ö 'ka Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu 'ö 'kaa Zuifö 'ka, 'ka Antiosö -pö, Sili -se waa- Silisi -se -an 'gü, ka 'ka!

²⁴ Yi- -ma □ne me 'bhaa -nu 'wo go yi 'piö Zeluzalemë 'nö, □wa □zuōkaankuëdhe waa- -zo-tadhe □va -da ka 'gü wo □bleε'- -wun -nu 'ka; 'keε yië yi -wo -nu gbε dɔ -an -gɔ kö -wa kë 'dhö.

²⁵ □Dhe 'yië 'dho yi 'ko □bhaa, 'yië -dhe -ga 'wun 'ö bhë -a 'gü, 'ö yi -wo -yö -kë do, 'yi bɔme -nu sü, 'yi -an yö kwa -bha me -nu -wun 'gbeezë Baanabasö waa- Pɔlö -an 'piö, 'ö 'yi -an bɔ ka -dhë.

²⁶ Me -nu 'wo bhë kwa Dëme Yesu Klito -bha yuö 'wo- -kë bhë -a -wun 'gü, me -nu -wo 'wun 'gbee- -wɔ -an -ta, 'ö 'wo- pö 'wo -an zë.

²⁷ □Dhe 'ö -kë 'dhö, 'yi Zudë waa- Silasö 'yi -an bɔ ka -dhë kö 'wun -nu 'yi -an □bleε' 'sëedhe 'gü bhë kö -waan -an □bleε'- ka -dhë wo dhiö 'pö.

28 Bhii -yö -kë -Zuu 'slöösLö waa- yi gia- yi -dhë -së, 'ö 'yiëë- 'piö kö 'yi □kwεε- gbε nu ka -dhë -a 'ke yaa kë tong 'ö -gban pë -nu 'ö 'ka dho ka □kwaa'- -zü -an 'ka.

29 'Ö tɔɔ kö □kun 'ö -köpë -nu 'wo sla- bho -na -an 'ka gbapë -nu -dhë bhë 'ka -an -bhö, kö □kun 'ka fëi -bhö! Kö □kun 'ö wü 'ö- fëi yaa -lo 'ka- bhö, 'ö tɔɔ □nëng 'ö- wo 'ö to mü 'ö ga 'iin 'wo fëi -bhö. 'Go mü kö □kun 'ö mε gbε -yö -da ö 'bha -bha dhe 'piö, kö □kun dheɔ gbε -yö -da ö 'bha dhe -bha gɔɔn- 'piö, kö □kun -dadhëü -nu -wo wo -ko yaa -kë wo 'ko 'piö! -Kwa yi 'bhaa 'ka!»

30 □Dhε □ya kë 'dhö, 'wo wo □kwaa Yesu -bha bɔmε -nu 'wo bhë -an -zü, 'ö 'wo dho Antioçö.

□Dhε ö □wa -lo 'ma, 'wo Yesu -wun -dhε 'wun gia- -mε -nu 'plε -dhε wo 'ko □bhaa, 'wo 'sëedhε bhë 'wo- nu -an -dhë.

31 □Dhε □wa yën 'sëedhε bhë -a pö -sü -bha, 'ö -an □zuö' 'glu -yö -dhi -an □faan' 'më -wo 'wo- bɔ -an -dhë bhë -a -wun 'gü.

32 Zudë waa- Silasö 'wo -kë -Zlan -wodhiölomε -nu 'ka bhë -wo 'wun -blεε piindhö wo dhegluzë -nu 'wo mü bhë -an -dhë, -an □faan' 'më -sü 'ka -an -bha -zo -yö Yesu -bha -sü 'gü.

33 □Dhε □wa 'töng 'bhaa kë mü, 'ö mε -nu 'wo bhë 'ö -an mε 'bhaa -nu -wo wo -wo -da dhegluzë -nu 'wo 'ma -an -dhë kö -waan 'yε wo 'zü. 'Ö dhegluzë -nu 'wo bhë, 'wo -an dɔ -zian -we -an 'ka -sü waa- 'dhuë- -kpɔ -an -bha -sü 'ka. 'Kεε Pɔlö waa- Baanabasö -wo -to mü.

34 ['Ö Silasö -ya pö -to mü -sü -yö ö -dhë -së 'pö; 'ö to mü. 'Ö mε 'wo dho bhë 'wo nu mε -nu 'wo -an bɔ bhë -an 'piö Zeluzalemë.]

35 Pölö 'dhö, Baanabasö 'dhö waa- me 'bhaa -nu 'wo -to Antioösö bhë, -wo me □daan -Zlan -wo 'ka. 'Go mü 'wo 'wuntaosë 'ö kwa Dëme -wo 'ka 'wo- □blëe me -nu -dhë.

Pölö waa- Baanabasö -an -bha -kan 'kuë- sü

36 □Dhe 'töng 'bhaa □ya ziö, 'ö Pölö -ya pö Baanabasö -dhë: «-Ko 'ye ko 'zü, 'ko bə pö- -nu 'gü, 'ko 'dho dhegluzë -nu, 'ko kwa Dëme -wo □blëe -an -dhë bhë -an 'piö! Kö □ya kë □ne -wo 'dho -na 'dhiö -an -bha -zo -yö Yesu -bha -sü 'gü, kö 'koën- -a □tëi' dö!»

37 Baanabasö -yö -kë -a 'piö kö Zan 'wo- 'to kpo Maakö 'ka bhë -yö ziö wo 'piö.

38 'Ö Pölö yaa 'we- -bha kö -yö ziö -an 'piö, bhii 'ö tɔɔ -yö -go -an 'piö 'dhiö kö -wo Panfili -se 'gü, 'ö yaa 'to -an 'piö yuö -nu 'wo- -kë bhë -an 'dhiötöyi 'ka.

39 'Ö zaodhe □va -yö -da Pölö waa- Baanabasö -an ziën, 'ö 'wo -kan wo 'kuë-. 'Ö Baanabasö -yö Maakö sü ö 'piö, 'wo -da 'yitago 'gü, 'wo dho 'sego 'ö -ya -sü 'ka 'yi ziën 'wo- -dhe Siplë -a 'gü.

40 'Ö Pölö -yö Silasö sü ö 'piö 'pö. 'Ö Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu 'wo Antioösö, 'wo Pölö waa- Silasö 'wo -an -lo -Zlan kwëe kö -yaan ö -zo kë -an 'piö, 'ö 'wo dho.

41 'Ö 'wo bə Sili -dhe waa- Silisi -dhe -an 'gü, Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu 'wo 'ma -an □faan' 'më -sü 'ka, -an -bha -zo -yö Yesu -bha -sü -wun 'gü.

16

Timote -dho dö Pölö waa- Silasö -an -go

¹ Pölö -yö -dho 'ö -lo Dεεbö plöö. 'Go mü 'yö dho Litрэ plöö. 'Ö -dhe bhë Yesu -wun -dhe 'wun gia-me do 'wo- -dhe Timote -yö -kë mü. -Yö Zuifö dhebo do 'ö -kë Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me 'ka -a gbö 'ka, 'kεε -a dë -yö -kë Glökö mi 'ka.

² Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu 'wo -kë Litрэ -dhe waa- Ikönë -wo -tómódhe -së -kë Timote -bha.

³ 'Ö -kë Pölö -dhë -së kö -yö ziö ö 'piö. 'Ö- sü ö 'piö, 'ö- zë 'böng Zuifö -nu 'wo -kë 'sε bhë -a 'gü bhë -an -wun 'gü kö □kun 'ö -an □zuö' dho to zlöö. Bhii pë 'ö -kë 'ö yaa 'dho 'böng kö -yö □tun 'tee bhë 'ö tɔɔ -a dë -yö -kë Glökö mi 'ka, 'ö me 'ple -wa 'wun dɔa 'dhö.

⁴ 'Ö pödhe -nu 'wo bo -an 'gü bhë, 'wun -nu 'ö Yesu -bha böme -nu waa- me ziizii -nu 'wo Zeluzalemë 'ö -an -wo -yö -mɔa 'gü bhë, 'ö 'wo-pö Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu -dhë kö -wo 'ta 'sü □ne -kɔ 'ö bhë -a 'dhö.

⁵ Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu -dho 'kuë-sü -wo -kë 'gbee- -zo -yö Yesu -bha -sü 'gü. 'Ö -dhekpaoyi 'saadhö 'ka, me -nu -wo -da -an -ta.

Pölö -yö 'yanpiöpë -yö Trɔasö plöö

⁶ -Zuu 'slööslö yaa 'we- -bha -an -gɔ kö -wo -Zlan -wo □bleε'- Azi -pö -nu 'gü. 'Yö 'wo bo Flizi -sε waa- Galatö -sε -an 'gü.

⁷ □Dhe 'ö □wa -lo Misi -dhe 'sɔɔ, 'wo- 'slë □mεε kö 'waan- 'dho Bitini -sε 'gü; 'kεε -Zuu 'slööslö yaa 'we- -bha -an -gɔ 'zü kö -waan 'dho 'ma.

⁸ □Dhe 'ö -kë 'dhö 'wo bo Misi -sε 'gü, 'wo dho Trɔasö plöö.

9 □Dhe 'ö 'wo do gbeng 'ö Pölö -yö 'yanpiöpë do yö. 'Yö goon- do 'ö go Maseduanë yö kö -yö do -sü 'ka -a wö 'dhiö. 'Ö- pö Pölö -dhë: «-Bhö bə Maseduanë zö kö 'ü nu yi -dhë!»

10 □Dhe 'ö Pölö □ya 'yanpiöpë yö 'dhö, 'ö 'yi-këdhë □μεε, 'yi dho Maseduanë -se 'gü. Bhii yi-□tei' -do □ne -Zlan -yö yi □dhoo -kë 'ma kö 'yiën-'dho Yesu -bha 'wuntaosë 'ka με -nu 'wo zian 'ö 'ma bhë -a -ta -an □dhia.

Lidi -yö Yesu -wun -dhe 'wun gia- Filipö plöö

11 Yi -da 'yitagö 'gü, 'yi go Tröasö, 'yi dho vεεdhö 'se 'ö 'yi ziën 'wo- -dhe Samotrasë bhë -a 'gü □zian'.

□Dhe -dhe □ya 'po, 'yi go mü, 'yi dho Neapoli -pö 'gü.

12 'Ö 'yi go mü 'zü, 'yi 'ta sü 'yi dho Filipö -pö 'gü. Filipö -pödhë 'ö bhë -yö -kë pödhë -nu 'wo -kë Maseduanë -se -a 'gü bhë -a □bhlözë 'ka, bhii -yö -kë do -sü 'ka με -nu 'wo go Wlömë -an kwεε.

Yi -dhekpaoyi 'dεε -kë mü.

13 'Ö Zuifö -nu -bha □glooyi 'ka 'yi go plöö, 'yi dho pö- □taa -bha, 'yiga do 'kpong 'dhiö, bhii pë 'yi- -ya yi □zuö' 'piö 'ö tōō Zuifö -nu -bha □bheadhe do -yö -dho kë mü. 'Yi -lo mü 'ö 'yi □yaannu, 'yi 'wun □blεε dhoo -nu 'wo -kë wo 'ko □bhaa mü -an -dhë.

14 Dhebo do 'wo- -dhe Lidi 'yö go Tiatii, -yö -kë dhoo -nu 'wo bhë -an ziën mü. -Yö -kë □yeega so nuεazë □sonng' 'gbeezë 'dhoo do dho 'ka. 'Go mü -yö -Zlan □bhlë -ya. 'Ö kwa Dεμε -ya □zuö' 'dhi -po kö -yaan ö 'to 'to -së 'ka Pölö -wo -bha.

15 'Ö yö 'dhö, ö -bha 'koomε -nu 'dhö, 'wo -an bo yiö Yesu 'to 'ka. 'Go mü 'ö- pö yi -dhë: «□Ya kë □ne 'ka- -dhe 'wun gia- □ne, 'ma Dëme -wun -dhe 'wun gia-, kö -ka nu n -gɔ kɔɔ, 'ka 'to mü!»

'Yö -gban yi -bha kö 'yi 'we- -bha -a -gɔ.

Me -nu -wo Pölö waa- Silasö -da -kanso 'gü

16 Yi do 'ka kö yi 'dho -na Zuifö -nu -bha □bhea' -dhe -bha, yi yuökédhe do -yö zian -ta. Dhebo bhë -zuu yaa -yö -kë -a 'gü 'ö □ya kë 'ö 'wun -nu 'wo dho kë me -nu 'ka, 'ö- to 'dhiö 'ö- □bleε -a -me -nu -dhë. 'Ö- -bha -de bo -sü bhë -a 'gü, 'ö nu 'wëü- □vava -nu 'ka ö -gome -nu □dhia.

17 Dhebo bhë 'ö yö -ziö yië- Pölö -nu yi 'piö -sü 'gü, 'gbla -sü 'ka me -nu -dhë □neε: «Me -nu 'wo □ne -wo -Zlan 'ö □va 'ö -ziö -zlan -nu 'wo to -an 'ple -ta -a -bha yuökëme -nu 'ka! -Kɔ 'ö -Zlan -yö me dha -a 'ka bhë □ne 'wo- □bleε ka -dhë!»

18 -Ya -kë 'dhö -dhekpaoyi □plëezë 'ka. 'Ö 'wun -yö -na Pölö -zuë, 'ö- pö -zuu yaa 'ö -kë dhebo bhë -a 'gü bhë -a -dhë: «A- -pö ü -dhë, Yesu Klito 'to 'ka: -Bhö 'go dhebo 'ö □ne -a 'gü!» 'Ö -zuu yaa -yö go -a 'gü -dhe do bhë -a -bha.

19 □Dhe -debo dhe bhë -a -gome -nu □waa- doa □ne wo 'ka 'dho 'wëüga gbε yö -a 'gbloo 'piö gbɔ, 'wo Pölö waa- Silasö -an kun, 'wo -an □gblëë 'dhëédhö, me -nu 'ö -wogbiindhe 'dhö -an -gɔ -an wö 'dhiö mü.

20 'Wo dho -an 'ka 'zü, me □koonme -nu □vava 'wo Wlomë -me -nu 'ka -an □dhia 'wo- pö: «Goon- -nu 'wo □ne □wa nu pö- 'ö □ne -a 'gü, me □zuö' -kaan 'kuë -wun 'ka! Zuifö -nu -mü -an 'ka!

21 Pë -nu kwaa- tong -ya pö me 'kwa Wlömë -me 'ka kö □kun 'kwa -we -a -bha bhë -wo me -nu □daan' -na -an 'ka kö -wa kë.»

22 'Ö me gbung -nu -de 'pö, 'wo yö Pölö waa-Silasö -an 'klo bhö -sü -bha. 'Ö me □koonme -nu □vava -wa pö wo -bha 'dhasi -nu -dhë -wo -an -bha so -nu bho -an -bha kö -wo -an -ma -klaa 'ka.

23 □Dhe 'ö □wa -klaa -yaan □plëezë 'sü -an -bha, 'wo -an -zuö -kanso 'gü. 'Ö me □koonme -nu □vava -wa pö 'yan -to -kanso 'kodhi -bha -me -dhë -yö ö 'yan 'to -an -bha -së 'ka.

24 □Dhe 'ö 'yan -to -kanso 'kodhi -bha -me □ya -wo 'ö bhë -a ma, 'yö dho me □ple 'wo bhë -an 'ka, -kanso 'kodhi me 'wo- -maa -kë □duö bhë -a 'gü, 'wo -an -gen yö 'lü 'gü.

25 □Dhe 'ö □wa dö gbeng ziën, Pölö waa- Silasö -wo yö □bhëa' -sü 'gü kö -wo 'tan -nu bho -na -Zlan 'to 'piö. -Kanso 'koonme 'wo -kë mü, -wo wo 'to -to -an -wo -bha.

26 'Yö 'së -yö yö □zluun -sü -bha 'gbee- 'ka, 'ö -kanso 'kö kpong 'ple -wo -po, 'ö me -nu 'saadhö 'wo -kanso 'koodhö 'ö -an 'ple -bha □yoo' -yö go -an -bha.

27 'Ö 'yan -to -kanso 'kodhi -bha -me -yö -büö.

□Dhe 'ö □yaa- yö □ne -kanso 'kodhi -ta kpong 'ple □wa 'po, 'yö ö -bha -dhaa sü kö -yaan ö -de zë. Bhii -yö ö -zo -ta □ne -kansogüme -nu 'ple □wa □duë.

28 'Kë □dhe 'ö Pölö □yaa- 'wun dö, -yö -gbla ö □faan' 'ple 'ka 'ö- pö: «Kö □kun 'ü pë yaa -kë ü -de 'ka! Yi 'ple yi -kanso 'koodhö zö!»

29 □Dhe □ya kë 'dhö, 'ö 'yan -to -kanso 'kɔdhi -bha -me -ya pö -wo 'siö dɔ, 'ö -bla sü 'ö dhoë 'kɔdhi me 'ö Pɔlö waa- Silasö 'wo -kë -a 'gü bhë -a 'gü □zluun -sü 'ka. 'Yö -lo ö kpɔn 'gü -an 'dhiö,

30 'yö -an yö plaan. □Dhe □ya kë 'dhö, 'yö -an □dheε' kpɔ 'ö- pö: «N dë -nu, -më 'a dho -a kë kö 'aan- dhasü yö □ε?»

31 'Ö 'wo- -daa -kë -a -gɔ 'wo- pö: «-Bhö yi Dëme Yesu -wun -dhe 'wun gia-! □Ya kë 'dhö, bhi 'dhö, ü -bha 'kɔɔme -nu 'dhö, ka -dho dha.»

32 'Ö 'wo kwa Dëme -wun □bleε yö 'dhö, me -nu 'saadhö 'wo -kë -a -gɔ kɔɔ -an -dhë.

33 'Yö dho -an 'ka 'lele do gia- bhë -a 'ka gbeng, 'yö -an -bha bhüö -nu -zlu. 'Ö -dhe do bhë -a 'gü, yö 'dhö, ö -bha 'kɔɔme -nu 'dhö, 'wo -an bɔ yiö Yesu 'tɔ 'ka.

34 'Ö dho Pɔlö waa- Silasö -an 'ka ö -gɔ kɔɔ, 'ö -bhöpë nu -an -dhë. Gɔɔn- 'ö bhë waa- ö -bha 'kɔɔme -nu -an □zuö' 'glu -yö -dhi □va 'ka, bhii 'ö tɔɔ -wo -Zlan -wun -dhe 'wun gia-.

35 □Dhe 'ö- -dhe □ya □kpaɔ, 'ö me □kɔɔnme □vava 'wo Wlɔmë -me -nu 'ka bhë 'wo 'dhasi -nu bɔ 'yan -to -kanso 'kɔdhi -bha -me -dhë, -a -pö -a -dhë -sü 'ka □ne -yö ö □kwaa' me -nu 'wo bhë -an -zü -wo 'dho.

36 'Yan -to -kanso 'kɔdhi -bha -me 'ö bhë -yö -nu, 'ö- pö Pɔlö -dhë □neε: «Me □kɔɔnme □vava -nu, -wo wo -wo -bɔ □ne 'a n □kwaa' ka -zü. □Dhe 'ö 'pö, -ka kaa- 'dho wo □zuöyagluu 'ka!»

37 'Kεε Pɔlö -ya -pö 'dhasi -nu 'wo -an bɔ bhë -an -dhë □neε: «Yi 'yi Wlɔmë 'në -nu 'ka bhë, waa za dɔ yi -bha kö -yaan 'dho yi kun, 'ö 'wo yi -ma me 'kpekpε wö 'dhiö, 'go mü 'wo yi -züö -kanso

'gü. 'Wo- 'piö zlöö kö 'wo yi bho -kanso 'gü -bin -blü -a? -Abi! Wo gia- -wo nu, -wo yi bho mü!»

³⁸ 'Ö me -nu 'wo bhë 'wo dho Pölö -wo 'ö bhë -a 'ka me □kōōnme -nu □vava □dhia. □Dhe me -nu 'wo bhë □waa- ma □ne Pölö waa- Silasö Wlōmë 'në -nu -mü -an 'ka, 'ö 'siö -yö -kan -an 'gluu.

³⁹ 'Ö 'wo nu 'wo -wo -së pö -an -dhë. 'Go mü 'wo -an bho -kanso 'kōōdhö, 'ö 'wo □bhea -an -dhë kö -wo 'go pö- 'ö bhë -a 'gü.

⁴⁰ □Dhe Pölö waa- Silasö □wa 'go -kanso 'gü, -wo -dho Lidi -gō kōō. □Dhe □wa Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu 'wo mü -an yö, 'wo -an □faan' më. □Dhe -kë 'pö, 'wo go pōdhe 'ö bhë -a 'gü 'wo dho.

17

Pölö waa- Silasö -wo Tesalōnikö plöö

¹ -Wo -bō Anfipoli -pö waa- Apoloni -pö -an 'gü, 'wo dho 'wo -lo Tesalōnikö -pö 'ö Zuifö -me -nu -bha -bhōküēkō do 'dhö -a -bha bhë -a 'gü.

² Pölö -yö -dho Zuifö -nu -bha -bhōküēkō 'gü □ne -kō □ya kë 'ö- □kaa' -kplawo bhë -a 'dhö. 'Ö -Zlan -wo 'ö □been' -sü 'ka, 'ö- □blee -an -dhë, 'ö waa- me -nu 'wo bhë 'wo- -ta □dhee' kpo, kö -ya -daa kë -na; 'wo- □kaa' 'dhö Zuifö -nu -bha □glooyi -yaaga 'ka.

³ 'Yö- -gen -nu pö -an -dhë □ne -kō 'ö □been' -sü 'ka -a 'ka -Zlan -bha 'sëedhe 'gü bhë -a 'dhö -a -zōn -an -dhë -sü 'ka □ne -kō 'ö -Zlan -bha -Yame -yö 'yena □kaa', 'ö ga, 'ö goë ga 'gü bhë -a 'dhö. 'Yö- pö -an -dhë 'zü □nee: «-Zlan -bha -Yame 'a- -wun □blee' -na ka -dhë bhë 'ö tōō Yesu.»

4 □Dhe □ya kë 'dhö, me do do -nu -wo go -an ziën 'ö 'wo -Zlan -wo 'ö Pölö -ya □blεε bhë 'wo-dhe 'wun gia-; 'ö 'wo nu Pölö waa- Silasö -an 'piö. -Kɔ do bhë 'ö me kpö □va 'wo -kë Glékö -nu 'ka, 'wo -kë -Zlan gbame -nu 'ka waa- dheɔ -nu □bhlözë □plëözë 'wo -kë pödhe bhë -a 'gü 'wo-□kaa' 'pö.

5 'Ö □druεi -yö Zuifö -nu -kë, 'ö tɔɔ yaa -kë -an -dhë -së kö me -nu -wo 'dho Pölö waa- Silasö -an 'piö □va 'ka □ne -kɔ bhë -a 'dhö. 'Ö 'wo këpëyaame -nu □kpaä kpa 'kuë- -kpinngga -nu 'piö, 'wo yö me -gbaa -nu □blüü 'blü -sü 'gü, 'wo pöme -nu □zuö' -kan 'kuë. 'Ö 'wo nu gɔɔn- 'wo-dhe Zazɔn bhë -a -gɔ 'kɔ 'dhiö, 'ö 'wo- -bha 'kɔ kpong -nu wü, Pölö waa- Silasö -an □mεε' -sü 'ka, 'ö tɔɔ -wo -kë -a 'piö kö 'waan- 'dho -an 'ka 'següme -nu 'dhiö.

6 □Dhe 'ö -kë □ne waa -an yö, 'wo Zazɔn waa- Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu 'bhaa -nu □gaan 'gan, 'wo dho -an 'ka pö- □kɔɔnme -nu 'dhiö. 'Wo yö □gblaa 'gbla -sü 'gü □neε: «Gɔɔn- -nu 'wo me -nu do -gboudhö, -dhe 'saadhö 'gü bhë □wa nu □wa -lo plöö zö!

7 Zazɔn □ne 'ö -an -nia kun ö -gɔ kɔɔ! 'ö- -nia -nu 'wo bhë, -dhe 'wo- -bha 'töüdhö 'ö 'wo tong -nu 'ö kwa -bha 'sε □kɔɔnme □va -ya -zɔn bhë 'wo -an 'plε □siö, bhii -wa -pö -gludë gbε 'wo-dhe Yesu -yö -dhö!»

8 -Wo -nu 'wo bhë -wo me gbung waa- pö- □kɔɔnme -nu □zuö' -luu.

9 'Ö Zazɔn waa- me -nu 'wo dho -an 'ka pö- □kɔɔnme -nu 'dhiö bhë, 'wo tong -kë pö- □kɔɔnme -nu 'wo bhë -an -dhë, 'kεε kö waa pë

yaa gbε kë. □Dhe 'ö □wa yën tong kë -sü -bha 'ö 'wo wo □kwaa -an -zü, 'wo dho.

Polö waa- Silasö -wo -dho Bele plöö

¹⁰ □Dhe 'wo dɔ gbeng 'ö Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu -wo wo -kwaa Polö waa- Silasö -an -zü, 'wo dho Bele. □Dhe 'ö □wa -lo mü, 'wo dho Zuifö -nu -bha -bhokuëko 'gü.

¹¹ Mε -nu 'wo mü bhë 'to -to Polö waa- Silasö -bha -sü -yö -dhi -an -dhë, 'ö □ziö' -a 'ka Zuifö -mε -nu 'wo Tesalɔnikö plöö -an -ta. 'Ö 'wo -Zlan -wo kun wo □zuöga 'plε 'ka. 'Ö yi 'saadhö 'ka, 'wo -Zlan -wo 'ö □bεen' -sü 'ka bhë 'wo- -wo pö wo 'ko □bhaa kö □ya kë □nε pë 'ö Polö -ya pö bhë 'wun gia- -mü, kö 'waan- -a dɔ.

¹² 'Ö Zuifö -nu □plëezë -wo go -an ziën 'wo Yesu -wun -dhe 'wun gia-. 'Go mü 'zü Glëkö dhoo -nu □bhlëzë waa- Glëkö gɔɔn- -nu □plëezë -wo Yesu -wun -dhe 'wun gia- 'pö.

¹³ 'Kεε □dhe 'ö Zuifö -nu 'wo Tesalɔnikö □waa- ma □nε Polö -yö -Zlan -wo □blεε' -sü 'gü Bele, 'wo nu 'wo mε gbung bhë 'wo 'wun 'vlanvlan -da -an 'toüdhö. 'Go mü 'wo- -kë 'ö mε -nu 'wo bhë 'wo Polö 'klo bhɔ.

¹⁴ □Dhe □ya kë 'dhö, 'ö Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu 'wo Bele bhë, 'wo Polö waa- Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε 'bhaa -nu bɔ 'yoo 'piö □zian' -bla 'ka, 'ö 'wo wo □kwaa' -an -zü 'wo dho. 'Kεε Silasö waa- Timote -wo -to Bele.

¹⁵ Mε -nu 'wo dho Polö -dɔ zian- □dhia, -wo -dho 'wo -lo -a 'ka Atenë plöö. □Dhe □ya kë 'dhö, 'wo -yε wo 'zü Silasö waa- Timote -an -bha -naɔ 'ö Polö -ya dɔ -an -gɔ □nεε, -wo nu 'zodhö, -wo yö ö -bha bhë -a 'ka.

Kë 'ö Pölö -ya wo Atenë plöö

16 'Töng 'ö Pölö -yö □kaa' dɔ -sü 'ka Silasö waa-Timote -an -gɔ Atenë bhë, -a 'yan -yö -da gbapë -nu -ta Atenë mü □va; 'ö 'wun -yö naa- -zuë.

17 -A 'töng bhë -a 'ka, □ya kë Zuifö -nu -bha -bhɔkuëkɔ 'gü, mɛ -nu 'wo Zuifö 'ka waa- mɛ -nu 'waa Zuifö 'ka 'ö 'wo -kë -Zlan □bhlëyamɛ -nu 'ka waa- Pölö -nu, -wo 'dɔɔ -nu -dɔ wo 'ko □bhaa -Zlan -wo 'ö □bɛɛn' -sü 'ka -a -ta. 'Ö mɛ -nu 'ö Pölö □ya -kpën -an -bha 'dhëédhɛ □va 'gü, 'ö wo -nu 'wo 'wun dan 'kuë.

18 'Ö -zo -ta 'wun 'gü -mɛ 'bhaa -nu mɛ 'wo -we 'wun 'ö Epikulö mɛ □daan -a 'ka bhë waa- mɛ 'bhaa -nu 'wo -we Zenɔ -bha mɛ □daan' -wo -bha 'ö 'wo -an -dhɛ Sitoisien, 'wo yö 'wun -blɛɛ Pölö -dhë -sü 'gü. 'ö- mɛ 'bhaa -nu -wa pö: «Më -wun 'ö -zuödɔmɛ 'ö □nɛ 'ö- □blɛɛ' -na □nɛ □ɛ?» 'ö- mɛ 'bhaa -nu -wa pö 'zü: «-Yö -kë -Zlan -nia -nu 'ö -an -wun □blɛɛ' -na bhë.» Pë 'ö -kë 'wo- pö 'dhö bhë 'ö tɔɔ Pölö -yö -kë Yesu -wun waa- mɛ -nu -bha -go ga 'gü -sü -wun □blɛɛ' □dhia.

19 'Ö 'wo Pölö kpa wo -bha, 'wo dho -a 'ka mɛ ziizii -nu -bha -yakuédhe 'ö 'wo- -dhɛ Aleopazö -yakuédhe bhë -a -ta. 'Ö 'wo- pö -a -dhë: «Yi- 'piö kö mɛ □daan' -wo -dëü 'ü- -zɔn -na bhë 'yi- dɔ.

20 Bhii 'wun -nu 'wo bhë yiëë -an ma do. Pë 'ö -kë 'ö 'yi- 'piö kö yi- -gɛn ma 'ö bhë.»

21 Bhii 'ö tɔɔ mɛ -nu 'saadhö 'wo Atenë -mɛ -nu 'ka waa- -nia -nu 'wo -kë pö- bhë -a 'gü mü, -wo 'töng 'plɛ -sü wo 'to -to 'wun -taɔ -dëü -nu waa- -an □blɛɛ' -sü -nu -bha.

22 'Ö Pölö -yö □luu με ziizii -nu 'wo Aleopazö -bha -yakuëdhe -ta bhë -an wö 'dhiö, 'ö- pö: «Atenë -με -nu, a- -dɔ □νε, ka -zlan -nu □plëëzë -gba.

23 Bhii n -ma □nië' -sü 'ka, ka -gɔ pödhe 'ö □νε -a 'gü, 'ma -dhe -ga ka -bha -Zlan -nu gbadhe □plëëzë -bha; a slabhodhe do 'bhaa -yö. Pë 'ö □βεεν' -sü 'ka mü 'ö tɔɔ: <-Zlan 'ö 'yiëë- dɔ, -a -bha sla- -bho -a -ta -pë 'ö □νε.> □Dhe 'ö 'dhö, a -nu kö -Zlan 'ö 'ka- gba -na 'ö 'kaa- dɔ bhë 'aan- a -wun □bleε' -ka -dhë.

24 -Zlan 'ö bhë 'ö 'kpongtaadhe waa- 'ö 'gü -pë -nu 'töüdhö 'wo -kë □blëë' 'dhe -nu, wü -nu, -ma -nu waa- 'yuö- -nu 'ka bhë 'ö -an -kë. Yö 'ö -kë dhang- waa- 'σε -an □kɔɔnμε 'ka bhë yaa 'dho 'go mü 'zü -yaan kë -a -gba -a 'gü -kɔ -nu 'ö με -nu -wa dɔ wo -kɔ 'ka -a 'gü.

25 'Go mü 'zü, -Zlan -bha -kë -a 'gü -sü 'yaa -gban pë 'ö με 'bhee- -nu dho -a nu -a -dhë, -a -bha yuö kë -sü 'ka -a -bha. Bhii yö □νε 'ö -kë -a 'gü -sü, 'të -sü waa- pë -nu 'saadhö 'ö με -bha -wun -yö yö -a -bha -a nu -an -dhë.

26 -Zlan -yö gɔɔn- do -da 'dhiö. Gɔɔn- 'ö bhë 'ö 'kpongtaame -nu 'ple -wo go -a 'gü, 'ö- -kë kö με -nu 'wo bhë -wo □bheε 'kpongtaadhe 'ple -bha. Kö -Zlan -yaan □tun με -nu -da -na, 'töng 'wo dho -a kë 'kpongtaa waa- -an -bha -yadhe -nu 'wo dho kë -a -bha, -yö -an 'ple -kë 'dhiö.

27 Pë -nu 'wo bhë 'töüdhö -Zlan -yö -an -kë kö με -nu -waan wo □faan' 'sü ö □mεε' -sü 'ka, -dhe □plëëzë -bha kö -waan ö yö. -Yö 'dhö, 'κεε kë 'kwa- wo 'dhö do do 'ka bhë -Zlan 'yaa με gbε 'ka □gbiin.

28 Bhii kwa -bha -kë -a 'gü -sü 'dhö, kwa -bha -go piën- -sü waa- pë 'kwa- 'ka, -an 'plε -wo -go -a 'gü. Ka -bha 'dhikanmε 'bhaa -nu -wo -wo do -pö, 'ö bhɔ -wo 'a- □blεε ka -dhë zö bhë -a -bha 'wo- pö: <-Zlan □nε 'ö kwa -da, 'ö- -wun 'gü 'kwa- -bha 'në -nu 'ka.>

29 □Dhε -kë □nε, kwa -Zlan -bha 'në -nu 'ka bhë kö kwa 'ka 'dho kwa -zo ta □nε -Zlan -yö -kë □nε pë 'bin 'wo- -kë 'sënnng 'dhö, zëng waa- -guö 'dhö 'ö mε 'ö- kēdhε dɔ -së 'ka 'ö- kë -na 'ka bhë -a 'dhö. Bhii 'ö tɔɔ pë -nu 'wo bhë pë 'bin 'kpaan 'ö -kēdhösü 'yaa -an -gɔ yö -mü -an 'ka.

30 'Töng 'ö waa 'wun dɔa -Zlan -bha bhë, -Zlan -zo -de 'yaa- -wun 'piö kö -waan 'dhoë- pö -yö -kë -a 'piö kö 'ö mε -nu -bha za 'kan. 'Kεε zlöö □nε -yö mε 'plε □dhɔɔ kë -na, -dhε 'saadhö 'gü kö -wo wo □kwaa'- wo -bha -tosiadhe yaa -nu -zü, kö -wo ziö 'ö 'piö.

31 -Yö yi do 'ö dho za kan -a 'ka 'kpongtaame 'saadhö -an -bha 'ö -bha -kë kpengdhö -sü 'gü -a -kpɔ, 'ö bɔa mε do 'ö- -ya bhë -a -ta. 'Wun 'ö 'dhö bhë -ya -zɔn mε 'plε -dhë □nε 'ö -dho -a kë 'dhö, mε 'ö- -ya bhë -a -bho ga 'gü -sü 'ka.»

32 'Wun 'ö -kë mε 'bhee- -nu -bha -go ga 'gü -sü -wun 'ka bhë, □dhε 'ö □waa- ma, 'ö mε -nu -wo duö 'luu sü -a 'ka, kö mε 'bhaa -nu -wa pö -na: «-Yö 'to 'dhö; □dεε -bha □ya -mɔ!»

33 □Dhε □ya kë 'dhö, 'ö Pɔlö -yö go mü 'ö -ziö.

34 'Kεε -an mε 'bhaa -nu -wo -ziö Pɔlö 'piö, 'wo -Zlan -wo -dhε 'wun gia-. Mε -nu 'wo 'dhö bhë, Dönisö 'ö -kë zakanmε 'ö Aleopazö -mε do 'ka, dhebɔ do 'wo- -dhε Damalisö waa- mε 'bhaa -nu

'wo to, -wo -kë mü 'wo -kë □zuö' -dhië -Zlan 'piö -mε -nu 'ka.

18

Pölö -yö Kolentö plöö

¹ □Dhe 'ö □ya kë 'dhö Pölö -yö -go Atenë, 'yö -ziö 'ö dho Kolentö plöö.

² 'Yö -kpen Zuifö mi do 'wo- -dhe Akilasö, 'ö bho Pong -se 'gü waa- ö boo Plisilö -an -bha kö □wa 'go Itali -se 'gü, □wa nu Kolentö -pö 'gü -a -dhe yaa □gloo □kun, bhii 'ö too Itali -se □koonme □va Klodö -ya -pö Zuifö -nu -wo 'go Wlomë -pö 'gü. 'Ö Pölö -yö -wo -an 'piö.

³ □Dhe 'ö -kë □ne waa- Pölö -nu -an këyuö -yö do bhë (-wo -kë sokodome 'ka), 'yö to -an -go koo, 'ö wo -nu 'wo yuö -kë wo 'kuë-.

⁴ 'Ö Zuifö -nu -bha □glooyi 'saadhö 'ka, Pölö waa- mε -nu 'wo Zuifö 'ka waa- Glekö -nu 'wo -Zlan -wo dan 'kuë Zuifö -nu -bha -bhokuëkö 'gü. 'Ö Pölö -yö -an □koo' □yee ö □faan' 'ple 'ka kö -waan Yesu -wun -dhe 'wun gia-.

⁵ □Dhe Silasö waa- Timote □wa 'go Maseduanë □wa nu, Pölö -yö 'tong 'ple -sü, 'yö -Zlan -wo □blee -a -zon Zuifö -nu -dhe kpinngdhö -sü 'ka □ne Yesu □ne too -Zlan -bha -Yame.

⁶ Zuifö -nu waa 'we -a -bha kö 'wo 'we Pölö -wo -bha. 'Ö 'wo 'si -nu bho -a -go, 'ö Pölö -ya -daa -kë -an -go 'gbee- 'ka ö -bha so -nu □kpenng -sü 'ka (-a -gen 'ö too wo -nu wo -wo 'yaa- 'gü do) 'ö- pö: «□Ya kë □ne kaa dha, kö ka gia- kaa- 'wun □zaa' -sü -nu kë -sü -mü, kö -a -wun 'yaa n tuö. □Dhe 'ö 'pö, 'go □dee -bha a -dho go ka 'piö kö 'aan- 'dho

me -nu 'ö 'waa Zuifö 'ka -an 'piö kö 'aan- -Zlan -wo □blεε'- -an -dhë.»

⁷ □Dhe □ya kë 'pö, 'ö go -an 'piö, 'ö dho gɔɔn-do 'wo- -dhe Titusö Zutusö 'ö -Zlan □bhlë -ya, 'ö -bha 'kɔ 'dhö Zuifö -nu -bha -bhɔkuëkɔ 'sɔɔ bhë -a -gɔ kɔɔ.

⁸ Klipusö 'ö -kë Zuifö -nu -bha -bhɔkuëkɔ □kɔɔnmε 'ka bhë waa- ö -bha 'kɔɔmε -nu -wo Dëmε -wo -dhe 'wun gia-. 'Ö Kolentö -mε -nu -dhe □va -dhe 'wo Pölö -wo ma, -wo Yesu -wun -dhe 'wun gia-, 'wo -an -bɔ yiö Yesu 'tɔ 'ka.

⁹ Gbeng -yi do 'ka, Pölö -yö 'yanpiöpë do -yö. 'Ö Dëmε -ya pö -a -dhë: «Kö □kun 'ö 'suö -yö ü -kë! -Bhö 'dho ü 'dhiö 'wun -blεε mε -nu 'wo zö -an -dhë -sü 'ka, kö □kun 'ü ü 'dhi yö 'kuë-!

¹⁰ Bhii a ü 'piö; mε gbε 'ka 'dho -mɔ -a -bha kö -yö ü 'kun kö -yö pë yaa kë ü 'ka. 'Ö tɔɔ mɛdhɛvadhe -wo -dho go pö- 'ö □nε -a 'gü kö -waan 'we n -wun -bha.»

¹¹ Pölö -yö -kwe do waa- ö 'gbu -kë Kolentö -mε -nu -gɔ pö- bhë -a 'gü. 'Ö mε -nu □daan -Zlan -wo 'ka.

¹² 'Töng 'ö Galion -yö □kaa' -gludë 'ka, Wlɔmë -mε -nu -gɔ 'sε 'ö- 'tɔ -yö -kë Akai 'ka bhë -a 'ka, Zuifö -nu -wo -dho wo 'ko □bhaa Pölö -gɔ, 'wo-kun 'wo dho -a 'ka mɛkɔɔnmε 'dhiö kö -yö za -lo -a tuö.

¹³ 'Wo- pö mɛkɔɔnmε Galion -dhë: «Gɔɔn- 'ö □nε -ya 'piö kö -Zlan gba -kɔ gbε 'ö 'yaa kwa -bha tong 'piö 'ö mε -nu □daan -a 'ka.»

¹⁴ □Dhe Pölö -ya -kë kö 'yaan- 'wun □blεε'-, 'ö Galion -ya pö Zuifö -nu -dhë: «Mε 'ka □nε, -më 'ö- -kë -ε? □Ya kë □nε 'wun 'yaa 'kpëdhö 'ö- -kë,

'iin 'wun yaa 'bhaa □ne 'ö- -kë -bezë, kö a -dho 'töng sü 'a n 'to toë -së 'ka.

¹⁵ 'Kεε □dhe 'ö -kë □ne -yö -gban 'wun □bleε' -sü 'kpaan 'dhö, με 'to -wun waa- ka -bha tōng -wun -nu -bha yö -mü bhë, kö a -kō 'wun με 'ö 'dhö bhë -a 'kan -sü 'ka. Ka gia-, -ka ka -bha pë 'kan!»

¹⁶ 'Yö ö -bha 'dhasi -nu bō 'wo -an -kë, 'wo go zadōkō 'gü mü.

¹⁷ □Dhe □ya kë 'dhö, Sōtenë 'ö -kë Zuifö -nu -bha -bhōkuëkō □kōōnmε 'ka, 'wo- kun, 'wo- -ma za dō -a 'gü -kō 'dhiö mü. 'Kεε yaa kë Galion 'gü pë gbε 'ka.

Pōlö -bha -ye ö 'zü -sü 'yö dhoë Antiošö

¹⁸ Pōlö -yö □glōō Kolentö, Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu 'wo mü -an 'piö. □Dhe □ya kë 'dhö, 'yö go mü 'yö ö -bha □kwεε- dhu kö yö 'dhö, Plisilö 'dhö, Akilasö 'dhö, -waan 'dho Sili -sε 'gü. -Wo -kë Sēnkle plöō 'ö Pōlö -yö ö -gō bho kö waa □tun -da -na 'yitago 'gü, bhii 'ö tōō -yö pë do 'to -go -Zlan -dhë.

¹⁹ 'Wo dho 'wo -lo Efεzö. -Dhe bhë -a 'gü Pōlö -yö -kan Akilasö waa- Plisilö -an -bha, 'ö dho Zuifö -nu -bha -bhōkuëkō 'gü, 'ö waa- Zuifö -nu 'wo 'wun -nu □bleε wo 'ko □bhaa mü.

²⁰ 'Wo- pō -a -dhë -yö □glōō wo 'piö mü. 'Kεε yaa 'we- -bha -an -gō.

²¹ 'Yö ö -wo -da -an -dhë -a pō -sü 'ka □nεε: «□Ya kë □ne -Zlan □ya 'we- -bha, a -dho nu ka 'piö yi do 'ka.» □Dhe □ya kë 'dhö, 'ö -da 'yitago 'gü, 'ö go Efεzö 'ö dho.

²² □Dhe 'ö □ya -lo Sezale, 'yö ö □kwεε- □yōō mü, 'ö -ta sia-, 'ö dhoë Zeluzalemë. □Dhe 'ö □ya -lo

'ma, 'ö -büö -da Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu -dho 'kuë- -sü 'wo 'ma -an -dhë. 'Go mü 'yö dho Antioṣö.

²³ □Dhe □ya 'töng 'dεδε kë mü, 'ö dho. 'Yö bɔ Galatö -se waa- Flizi -se -an 'gü, Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu □faan' 'më -sü 'ka -an -bha -zo -yö -Zlan -bha -sü 'gü.

Apolṣö -bha -bɔ Efzö -dhe waa- Kolentö -dhe -an 'gü -sü

²⁴ Zuifö mi do 'wo- -dhe Apolṣö 'ö bhɔ Alezan-dri -pö 'gü, -yö -nu Efzö plöö. -Yö -kë 'dhikanme 'ka, 'ö -Zlan -wo 'ö □βεν' -sü 'ka 'ö- do -së 'ka.

²⁵ 'Go mü 'wun 'ö -gban Dëme -wun -dhe 'wun gia- -sü -bha, -ya -daan □va. 'Ö ko 'zü, 'ö pa -sü 'ka 'yënnṣiödhe 'ka, 'ö -Zlan -wo □blεε me -nu -dhë, 'go mü 'ö -an □daan 'wun giagia 'ö -gban Yesu -bha -a 'ka. 'Kεε 'wun 'ö -gban -bɔ yiö -sü -bha bhë, Zan -bha -de 'sloo □ne 'ö- do.

²⁶ 'Ö yö 'wun □blεε' -sü 'gü, Zuifö -nu -bha -bhokuëkɔ 'gü -zo -gban -sü 'ka. 'Kεε □dhe 'ö Plisilö waa- Akilasö -waa -wo ma, 'wo- -dhe wo -gɔ kɔɔ, 'wo- □daan -Zlan -bha zian kpinngdhö 'ka.

²⁷ □Dhe -kë 'pö, 'ö Apolṣö -ya pö ö- 'piö kö 'ö bɔ Akai -se 'gü. 'Ö Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu 'wo Efzö bhë, 'wo 'sëedhe -kë, 'wo- do -a -gɔ kö -yö dhoë Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu 'wo 'ma -an □dhia kö -waan -a -nia 'kun.

□Dhe □ya 'dho □ya -lo, me -nu 'ö -Zlan -bha 'glusë 'gü □wa kë Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me 'ka -an 'piö, 'ö -an □faan' më □va 'ka.

28 'Kεε -yö -to Zuifö -nu -ta ö -wo 'ka -a -zɔn mε 'plε -dhë -sü 'ka □nε Zuifö -nu -wo wo -de -püö -sü 'gü. 'Ö 'yö- -zɔn -an -dhë -a pö -sü 'ka □nεε Yesu 'ö tɔɔ -Zlan -bha -Yamε □nε -kɔ 'ö □bεεn' -sü 'ka -a 'ka -Zlan -bha 'sëedhε 'gü bhë -a 'dhö.

19

Pɔlö -bha -bɔ Efεzö plöö -sü

1 Apolɔsö -yö -kë Kolentö; Pɔlö -de 'pö -yö -bɔ Azi -sε 'gü, 'ö dho 'ö -lo Efεzö -pö 'gü. 'Yö -kpën Yesu -wun -dhε 'wun gia- -mε -nu 'bhaa -nu -bha mü.

2 'Ö □dhεε' kɔɔ -an -gɔ 'ö- pö: «□Dhε 'ka Yesu -wun -dhε 'wun gia- □nε, 'ka -Zuu 'slööslö yö □a?»

'Wo- -daa -kë -a -gɔ 'wo- pö: «Yiëë- ma do □kun □nε -Zuu 'slööslö -yö -dhö kö 'yiën- 'dho -a yö.»

3 'Ö Pɔlö -yö -an □dhεε' kɔɔ □nεε: «-Bɔ yiö -sü □suu'- -mlë 'ka- wo □e?»

'Ö 'wo- -daa -kë 'wo- pö: «-Bɔ yiö -sü 'ö Zan -ya -wun □blεε bhë 'ö 'yi- wo.»

4 'Ö Pɔlö -ya pö -an -dhë □nεε: «Mε -nu 'ö 'wo -we -a -bha 'wo go wo -bha □sɔɔn yaa 'gü bhë □nε 'ö Zan -yö -an -bɔ yiö. 'Go mü 'ö- pö Izlaelö -sεgümε -nu -dhë, -wo mε 'ö 'dhoë- nu ö □zlöö bhë -a -wun -dhε 'wun gia-; mε bhë 'ö tɔɔ Yesu.»

5 □Dhε 'ö 'wun 'ö bhë □waa- ma, 'ö 'wo -we -a -bha 'wo -an -bɔ yiö Dëmε Yesu 'tɔ 'ka.

6 'Ö Pɔlö -yö ö -kɔ kpa -an -ta □bhεa' -sü 'ka, 'ö 'wo -Zuu 'slööslö yö. 'Ö 'wo yö 'wun -nu □blεε' -sü -bha -wo 'waa gbε 'gü. 'Go mü 'wo yö -Zlan 'dhi -wo □blεε' -sü -bha mε -nu -dhë.

7 Με -nu 'wo 'dhö bhë -an -dho 'kuë- -sü -yö -kë me 'gɔɔ- do ö ga ɲple 'ka.

8 Pɔlö -yö -dho Zuifö -nu -bha -bhɔkuëkɔ 'gü, 'ö 'wun ɲblɛɛ -zo -gban -sü 'ka. 'Ö 'su -yaaga 'piö 'ö 'wun 'ö -gban -Zlan -bha -gludëdhɛ -wun -bha 'ö- ɲblɛɛ; 'yö- këdhɛ ɲmɛɛ me -nu 'wo wo 'to to -a -wo -bha bhë -an ɲkɔɔ' ɲyɛɛ' -sü 'ka kö 'wun 'ö- ɲblɛɛ' -na bhë kö -waan -a -dhɛ 'wun gia-.

9 'Kɛɛ me 'bhaa -nu -wo ɲgɔü' 'gbee- kë, 'ö waa 'we -a -bha kö -wo Yesu -wun -dhɛ 'wun gia-. 'Go mü 'zü 'wo 'dhi yaa 'gü -wun ɲblɛɛ kwa Dɛmɛ -bha zian 'ö -dho ɲtoëpö 'ka bhë -a -bha, me gbung 'wo -kë mü -an wö 'dhiö. 'Ö Pɔlö -yö Yesu -wun -dhɛ 'wun gia- -mɛ -nu 'wo bhë -an kpa ö -bha 'ö 'wo go me gbung 'gü mü. 'Ö yö -an ɲdaan' -sü -bha -dhɛkpaɔyi 'saadhö 'ka, 'kɔdhi ɲva 'ö gɔɔn- do 'wo- -dhɛ Tilanusö 'ö 'wun ɲblɛɛ 'sɛgüme -nu -dhë -a 'gü bhë -a 'gü.

10 'Wo- ɲkaa' 'dhö -kwɛ ɲple -bha. Pë 'ö -kë 'ö me -nu 'wo bɔ Azi -sɛ 'gü ɲzian' 'töüdhö 'wo Zuifö 'ka, 'iin 'waa Zuifö 'ka, 'ö -an 'ple -wo 'wun 'ö -gban Dɛmɛ -bha -wa ma bhë 'ö bhë.

Seva -bha 'në -nu

11 -Zlan -yö -kë -dhidhaapë 'gblüünzë -nu -kë Pɔlö ɲkwaa' ɲdhia.

12 -A 'bhaa -nu ɲya kë, sɔ pë -nu 'iin -ta wöödhö sɔ -nu me 'ö pa Pɔlö bun 'ka, 'wo ɲnuë' 'yuame -nu ɲdhia, 'wo- pa -an 'ka, 'ö -an -bha 'yua -nu -wo bo, 'ö -zuu yaa -nu -wo go -an 'gü.

13 Zuifö 'bhaa -nu 'wo -kë ɲnië ɲdhia, -zuu yaa -nu -bho me -nu 'gü -sü 'ka, -wa këdhɛ -mɛɛ kö -waan kë Dɛmɛ Yesu 'to 'ka 'pö. 'Ö 'wo- pö -zuu

yaa -nu -dhë □nεε: «Yi- □blεε ka -dhë Yesu 'ö Pölö 'dhö -a -wun □blεε' -na bhë -a 'to 'ka, -ka 'go mε 'ö □nε -a 'gü!»

¹⁴ (Mε -nu 'wo -kë 'wun 'dhö -a kë □dhia bhë, -wo -kë Zuifö -nu -bha slabhome □va do 'wo- -dhe Seva bhë -a -bha 'në gɔɔn- -nu 'slaple 'ka.)

¹⁵ 'Yö -zuu yaa 'ö -kë gɔɔn- bhë -a 'gü -ya -pö -an -dhë: «A Yesu -do, 'ö mε 'wo- -dhe Pölö bhë 'a- do 'pö; 'kεε ka -zë, ka -go 'më ε?»

¹⁶ 'Ö gɔɔn- 'ö -zuu yaa -yö -kë -a 'gü bhë, 'ö -püö -an -ta, 'ö yö -an -ma -sü 'gü, 'ö 'wo □duë, 'wo go -a -gɔ kɔɔ wo bun 'kpaan waa- bhüö -nu 'ö to -an -bha bhë -a 'ka.

¹⁷ Mε 'saadhö 'wo -kë Efεzö mü, -a Zuifö oo, -a mε 'waa gbε -nu oo, 'wo 'wun 'ö bhë 'wo- ma, 'suö -yö -da -an 'gü, 'ö 'wo yö Dëmε Yesu 'to □bhlë -ya -sü 'gü □va 'ka, 'ö □zië' -a 'to □bhlë mε 'wo- -ya 'dhiö bhë -a -ta.

¹⁸ Mëdhεvadhe 'ö 'wo kë Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu 'ka, 'töng 'ö bhë -a 'ka, -wo -nu 'ö 'wo wo këpë -nu zii -nu -wun □blεε mε -nu wö 'dhiö mü.

¹⁹ 'Ö mε -nu 'wo -kë -dεbɔmε -nu 'ka -bezë bhë, -an □plëézë -wo nu wo -bha 'sëédhe -be -nu 'wo -dε bɔ -kɔ -ya 'gü -an 'ka, 'wo -an -güö mε -nu wö 'dhiö -an □suu'- -bho sia- -sü 'ka. 'Ö 'sëédhe -be -nu 'wo 'dhö 'ö -an □sɔnng' 'dhö 'gbee- bhë 'wo -an □sɔnng' -ya 'ko 'dhiö -kë, 'ö- 'wëü- -yö -kë zën 'tama -vuu 'gɔɔ- 'sɔɔdhu 'ka.

²⁰ Kwa Dëmε -wo -pεn -kɔ 'ö -kë -pεn □dhia -a 'ka -a -bha 'piigbeedhe -zɔn -sü 'ka bhë 'ö- 'bhaa 'dhö bhë.

□Zuökaankuédhe -da -kɔ 'ö- □daa' Efεzö plöö

21 □Dhe 'wun -nu 'wo bhë □wa ziö, 'ö Polö -yö □luu 'ö 'dho Zeluzalemë. -A -bha 'dho -sü 'ka, 'yö -bɔ Maseduanë -dhe waa- Akai -dhe -an 'gü. -Yö -kë -a pö □dhia ö -de 'gü □νεε: «'Ma 'dho Zeluzalemë □sia, a -dho ye n 'zü 'a dho Wlömë, 'ö tɔɔ a- 'piö kö 'a n 'yan dɔ -a -bha.»

22 □Dhe □ya kë 'dhö, 'yö -nu -a -dhë -me □ple Timote waa- Elatö 'yö -an bɔ Maseduanë -se 'gü; 'ö yö -zë 'ö 'töng 'dëdë 'bhaa -kë Azi 'zü.

23 -A 'töng gia- bhë -a 'ka, 'ö □zuökaankuëdhe □va -yö -da Efözö plöö Dëmë -wo -wun 'gü.

24 Më do 'wo- -dhe Demetriusö 'ö -kë zëndɔmë 'ka 'ö -zlan dhebɔ do 'wo- -dhe Atemi -a -gba -a 'gü -kɔ 'bin -kë zën -nu 'ka. 'Ö □ya kë 'ö 'wëüga □va yö yuö 'dhö bhë -a 'gü, 'ö ö -bha yuökëmë -nu □saan' bhoë.

25 Demetriusö 'ö bhë 'yö ö -bha yuökëmë -nu waa- më -nu 'ö wo -nu wo -bha yuö -yö -kë do bhë -an □dhɔɔ -kë wo 'ko □bhaa; 'ö- pö -an -dhë: «Gɔɔn- -nu, ka gia-, ka- □dɔa' □ne kwa -bha □naɔ -nu -wo -go yuö 'ö 'kwa- kë -na □ne -a 'gü.

26 'Kεε gɔɔn- 'wo- -dhe Polö bhë, pë 'ö- kë -na □ne, 'kaa- yö □a? Bhii -ya -blëε 'ö- pö -zlan -nu 'ö më 'bhee- -lü 'dhö -an kë -na bhë 'waa -zlan giagia 'ka. Mëdhevadhe -wa -dhe -na 'wun gia-, 'ö 'yaa -dhe 'ö Efözö zö □ne -a -dhe -de 'sloo 'ka, □ya 'to 'tee kö -yaan mëdhevadhe □zuö' □sië', -yaan -an bho kwa -bha -zlan 'piö Azi -se -dhe 'saadhö 'gü.

27 'Wun 'ö 'dhö bhë 'yaa kwa -bha yuö 'tɔ -gɔ zë -sü 'sloo 'ka, 'kεε kö pë 'ö mü 'zü, 'ö tɔɔ kwaa- -zlan dhebɔ □va 'wo- -dhe Atemi -a -gba -a 'gü -kɔ □bhlë 'yaa më gbë 'gü gbɔ. □Ya kë 'dhö 'pö, kö -a -bha 'tɔbhɔdhe 'ö më -nu 'saadhö 'wo Azi -se 'gü

waa- 'kpongtaame 'saadhö 'wo- ma bhë □ya 'to 'kpaan.»

²⁸ □Dhe 'ö 'to -to -a -wo -bha -me -nu □waa- -wo bhë -a ma, 'ö 'wun -yö -siö -an -dhë, 'wo yö □gblaa 'gbla -sü 'gü -a -pö -sü 'ka □ne: «□Vadhe -yö kë Efözö -me -nu yi -bha Atemi -bha 'ka!»

²⁹ -Zuö 'ö bhë -yö -pen plöö -dhe 'saadhö 'gü. 'Ö me -nu -wo Gayusö waa- Alitaakö -an □gaan gan wo 'piö (me □ple 'wo bhë -wo go Maseduanë, 'wo -kë -ziö Pölö 'piö -me -nu 'ka); 'wo dho -bla 'ka -an 'ka 'dhëedhö.

³⁰ 'Ö Pölö -ya -kë kö 'yaan- nu me -gbaa -nu 'wo -kë wo 'ko □bhaa bhë -an 'dhiö. 'Kee Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu 'wo -kë mü waa 'we -a -bha -a -go.

³¹ 'Ö me □bhlözë 'bhaa -nu 'wo -kë -a 'bhamë -nu 'ka 'wo go Azi -se 'gü, 'wo -kë mü 'wo me bö -a -dhë, -bhea -a -dhë -sü 'ka □ne kö □kun 'ö dho 'dhëedhö.

³² □Zuökaankuëdhe □va -yö -kë me -nu 'wo dho wo 'ko □bhaa bhë -an ziën, 'wo -kë -zuö □va do □dhia. Me 'bhaa -nu -wo -kë □gblaa 'gbla -sü 'gü -ko 'bhaa 'gü, 'ö me 'bhaa -nu -bha 'we -ko -yö -kë -ko gbe -ta. 'Ö -an medhevadhe 'wo -kë -an ziën waa wo -dho 'kuë- -gen do.

³³ Me 'bhaa -nu 'wo -kë me gbung 'gü mü, -wo wo -zo -ta □ne Alezandrë 'ö nu -zuö do -su bhë -a 'ka 'ö toö -wo Zuifö -nu -yö kö -wo Alezandrë yö -na 'dhiö. □Dhe □ya kë 'dhö, 'ö Alezandrë -yö ö -ko -ta zë kö -yaan ö -ta -wun □blee'- me gbung -nu 'wo bhë -an -dhë.

³⁴ 'Kee □dhe 'ö □waa- doa □ne Zuifö -mü -a 'ka, 'ö -an 'ple -wo dho wo 'kuë-, 'wo yö □gblaa 'gbla

-sü 'gü wo 'ko □yöë', pë 'ö -mɔ 'lɛlɛ □plɛ -bha -a 'piö □woë' □nɛ: «□Vadhɛ -yö kɛ Efezö -mɛ -nu yi -bha Atemi -bha 'ka!»

³⁵ □Dhɛ □waa- kɛ 'dhö, 'ö 'wunyanbhɔmɛ do 'ö pö- bhë -a 'gü, -yö mɛ gbung -nu bhë -an -ta ga, 'yö- pö: «Efezö -mɛ -nu, mɛ 'plɛ kwa- □dɔa' □nɛ mɛ 'ö 'kwa Efezö zö □nɛ, 'ö 'kwa kwaa- -zlan dhebo □va Atemi -gba -a 'gü -kɔ waa- -a 'bin 'ö go dhang- 'gü 'ö -püö sia- bhë 'ö 'kwa -an -maa -kɛ -mɛ 'ka.

³⁶ 'Ö mɛ gbɛ 'yaa -dhö kö -yö □kploo 'wun -nu 'wo bhë -an 'ka. □Dhɛ 'ö 'pö kö -ka dɔ diindhö, 'ka ka □kwaa' -zuö dɔ -sü -zü!

³⁷ Bhii gɔɔn- -nu 'wo □nɛ ka -an -kun 'ka nu -an 'ka zö, 'kɛɛ kö waa gbapɛ gbɛ 'sü kwa -bha -zlan -gba -a 'gü -kɔ 'gü, 'iin waa 'wun gbɛ □blɛɛ'- kwa -bha -zlan dhebo 'ka.

³⁸ 'Ö □ya kɛ □nɛ Demetriusö waa- ö -bha yuökɛmɛ -nu 'wun -yö -an -gɔ mɛ -nu buëndhö kö zakanyi -yö -dhö; 'go mü mɛ -nu 'ö -wogbi- indhɛ 'dhö -an -gɔ 'wo -dhö. -Dhɛ bhë □nɛ 'ö -an □dua' 'dhö -mü kö -waan 'dho wo -bha 'wun 'ka -a -bha!

³⁹ 'Ö □ya kɛ □nɛ 'wun 'bhaa -yö ka -gɔ kö 'kaan- -a □blɛɛ'-, kö -ka dhoë mɛ -nu 'wo pödɛmɛ -nu 'ka -an 'dhiö, wo 'wo tɔng -nu dɔ bhë □nɛ 'wo dho -a -bho 'kou kɛ.

⁴⁰ Kö □kun 'ka -zuö dɔ □nɛ pë 'ö bhë -a 'dhö gbɔ! 'Ö tɔɔ pë 'ka- -kɛ □dɛɛ bhë 'yaa -sɛ. 'Go mü 'zü, 'wun bhë Wlɔmɛ -mɛ -nu □waa- ma, -wo -dho za dɔ kwa -bha -a pö -sü 'ka □nɛ yi 'sɛgümɛ -nu □zuö' □luu' -na 'sɛ □kɔɔnmɛ □va -gɔ. Bhii -dho 'kuë- -kɔ mɛ 'ö □nɛ -a -gen kpinngdhö 'ö dho za

-së nu kwa -dhë 'yaa 'dhö. □Ya 'go mü 'zü, kwa -ko 'ka 'dho -moa -bha kö -a -gen 'ö dho me 'to kun 'kwa- □blëε'-.»

⁴¹ □Dhe 'ö Efezö 'wunyanbhömë bhë □ya yën 'wun -nu 'wo □ne -an □blëε' -sü -bha, 'ö- pö me gbung -nu 'wo bhë -an -dhë -wo 'dho.

20

*Polö -bha 'ta 'ö dhoë Maseduanë -dhe waa-
Glekö -dhe -an -bha*

¹ □Dhe 'ö -zuö -nu 'wo bhë □wa 'kan, 'ö Polö -yö Yesu -wun -dhe 'wun gia- -më -nu □dhoo -kë 'ko □bhaa, 'yö 'wun □blëε -an -dhë, -an □faan' 'më -sü 'ka. □Dhe □ya kë 'dhö, 'ö ö -wo -da -an -dhë 'ö dho Maseduanë -se 'gü.

² 'Yö bo 'se 'ö bhë -a 'gü, Yesu -wun -dhe 'wun gia- -më -nu 'wo mü -an □faan' 'më -sü 'ka, -Zlan -wo □blëε -an -dhë -sü 'ka □plëëzë 'ka. □Dhe □ya kë 'dhö, 'yö dho Glekö -se 'gü.

³ -Dhe bhë □ne 'ö 'su -yaaga -kë -a -bha. 'Yö ö □kwëε- -nu dhu kö 'yaan- 'dho Sili -se 'gü. 'Këε □dhe 'ö □yaa- ma □ne Zuifö -nu □wa 'dho wo 'ko □zlöö ö -go kö -waan ö zë, 'ö -yε ö 'zü, 'ö dho Maseduanë -se 'gü.

⁴⁻⁵ Më 'bhaa -nu yi -do Polö -go, 'yi □loë' Azi -se 'gü; 'ö Pilusö gbö Sopateε 'yö go Bele 'dhö, Alitaakö waa- Sekundusö 'wo go Tesalonikö 'dhö, Gayusö 'yö go Dëεbö 'dhö, Timote 'dhö, Tisikö waa- Trofimë 'ö -kë Azi 'në gia- 'ka, 'wo go yi ziën, 'wo dho yi 'dhiö Troasö -pö 'gü. -Dhe bhë 'wo do -a -bha yi -go mü.

⁶ □Dhe 'ö 'wlaan- 'ö 'wo- -dhe 'wlaan- 'wo □bluu- 'ö- □bhëεpë 'yaa- 'piö 'wo- -bhö -na bhë

□ya ziö, 'ö 'yi yi -bha □kwεε- dhu, 'yi -da 'yitagö 'gü Filipö -pö 'gü. 'Ö 'yi -dhekpaoyi 'soodhu -kë zian-, 'ö 'yi yö -an -bha Tröasö plöö; 'ö yi -nu 'yi 'dhöögö do -kë mü.

Pölö -bha 'ta -kaanta 'ö dhoë Tröasö -pö 'gü

⁷ Zuifö -bha □glooyi 'yinia 'piö, yi -kë yi 'ko □bhaa kö 'yiën- -bhöpë 'slööslö 'sü. 'Ö Pölö -yö 'wun □blεε mε -nu 'wo -kë wo 'ko □bhaa bhë -an -dhë. □Dhe 'ö -kë □nε -dhe □ya 'po, -yö -dho dho bhë, 'yö 'wun □blεε 'ö dhoë 'ö gbeng ziën -dhe □loë'.

⁸ 'Kodhi 'yi -kë -a 'gü yi 'ko □bhaa, 'kō -dō 'ko -ta dhuö -dhe 'gü bhë □labang -nu -wo -kë mü □va.

⁹ -Dadhëü 'nëgöönzë 'wo- -dhe ötisö -yö -kë -ya -sü 'ka 'kō föödhe -bha kö Pölö -yö -Zlan -wo □blεε' -na 'piö □gbiinzë 'ka; 'ö yi -yö -ziö -a 'ka. 'Ö go 'kō -dō 'kō -ta dhuö -dhe -yaaga -naa 'yi -kë -a 'gü bhë -a 'gü, 'ö -püö sia-. -A □luu'- 'wo- wo □nε kö □ya ga.

¹⁰ 'Ö Pölö -yö □yö, 'ö □kloo, 'ö- kpa ö -tong -ta. □Dhe □ya kë 'dhö 'ö- pö: «Kö □kun 'ö 'suö -yö ka -kë; -yö 'bhee-!» 'Ö- to mε -nu 'wo to -an kwεε kö -yö 'bhee-.

¹¹ 'Go mü 'ö Pölö -da dhuö 'ö □bluu'- □kaan 'ö waa- Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu 'wo- -bhö. □Dhe 'ö □ya 'wun □blεε'- 'zü 'piö □gbiinzë wo, 'ö -dhe □ya poë 'ö ö -wo -da 'ö dho.

¹² 'Nëgöönzë 'ö □sia -a 'bheezë □nε 'ö mε -nu -wo dho -a 'ka -a -gö kō 'ö -kë -an 'plε -bha 'yënnng □dhuë' -wun □va 'ka.

'Ta 'ö Pölö dhoë Tröasö 'ö bōa mü 'ö dhoë Mile

13 Yi -dho 'dhiö, 'yi -da 'yitagö 'ö dho yi 'ka pödhe 'wo- -dhe Asösö bhë -a 'gü. -Dhe bhë □ne 'ö Pölö dho -da -a -bha 'yitagö 'gü yi 'piö; bhii 'ö tɔɔ -ya -pö yi -dhë ö -dho ta sia- 'ö nuë.

14 □Dhe 'ö □ya nu, □ya yö yi -bha mü, 'ö 'yi- sü yi -bha 'yitagö 'yi nuë bhë -a 'gü, 'yi dho Mitilenë plöö.

15 'Yi go -dhe bhë -a 'gü, 'ö -dhekpacyi me 'ö yö -a 'piö, yi □loë' Sio -dhe 'sɔɔ. -A -dhe me 'ö -po -a 'piö 'zü, 'yi dho Samösö plöö; 'ö -dhekpacyi me 'ö yö -a me bhë -a 'piö 'zü, 'yi dho Mile -pö 'gü.

16 Pölö -ya -pö 'yi bɔ Efezö -pö 'sɔɔ; 'kεε kö □kun 'yi □gbaannu mü, -yö kë 'dhö kö □kun 'ö 'töng dho -ziö yi -ta Azi -se 'gü. 'Siö -yö -kë -kpa -a -ta □dhia, bhii -yö kë -a 'piö kö 'yiën- -lo Zeluzalemë, Pantëkotö 'wlaan- -yi gia- 'ka.

Pölö -yö 'wun -blεε me ziizii 'wo Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu 'wo Efezö plöö -an -dhë

17 □Dhe 'yië -lo Mile plöö, 'ö Pölö -yö me bɔ me ziizii -nu 'wo Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu -dho 'kuë- -sü 'gü Efezö plöö -an -dhë kö -wo nu.

18 □Dhe 'ö □wa nu □wa -lo -a 'piö, 'ö- pö -an -dhë: «Ka gia-, ka n kë -kɔ 'a n -de □kaa' 'töng 'a □kaa' ka 'piö 'ö sü yi -blεεzë 'a nuë Azi -se 'gü -a -bha 'ö dho 'ö yöë □dεε -bha bhë -a -yö:

19 A yuö -kë Dëmε -dhë, -de -dho sia- -sü, 'gbo bɔ -sü waa- -bɔ 'wun 'gbee- 'gü -sü 'ka, Zuifö -nu -bha □sua -wun 'wo dhoë wo 'ko □zlöö n -gɔ bhë -a 'gü.

20 Ka- □dɔa' □ne pë -nu 'ö dho 'wun -zɔn ka -dhë ka -bha dha -sü 'gü, n 'ka- gbε -bin ka -gɔ, 'kεε a

ka □daan -an 'ka mε 'ple wö 'dhiö 'iin 'zü ka -go koodhε -nu -bha.

21 A mε -nu 'wo Zuifö 'ka, waa- mε -nu 'waa Zuifö 'ka -an □dhoo -kë □woë' □nε -wo 'go wo -bha □soon yaa -nu 'gü, -wo □dhië'- kwa -bha -Zlan 'piö □zian', 'go mü -wo Dëmε Yesu Klito -wun -dhε 'wun gia-.

22 □Dhε -kë 'dhö, a 'dho -na Zeluzalemë □nε -ko 'ö -Zuu 'slööslö -ya pö 'a- kaa bhë -a 'dhö, 'kεε kö pë 'ö dho kë n 'ka 'dhiö 'ma, 'maa- dö.

23 Pë do 'a- dö 'ö too -dhε 'saadhö 'a bo -na -a -bha, -Zuu 'slööslö -ya -pö n -dhë □nεε -dho -kanso 'koodhö -sü 'iin 'yënnghodhe -wo -ya -sü 'ka n -ma 'ka.

24 Pë 'a- dö 'ö too n -ma -kë -a 'gü -sü □bhlë 'yaa -dhö, ma gia- n -ma 'ka. 'Kεε pë dho kë 'ö too a -mo Dëmε Yesu -bha yuö 'yö- dö n kwεε bhë -a 'dhiö 'to -sü -bha. Yuö bhë 'ö too 'wuntaosë 'ö -gban -Zlan -bha 'glusë 'ö- -kë mε 'bhee- -nu 'ka, -a -wun -bha bhë 'a- □blεε'- mε -nu -dhë.

25 A -kë ka ziën 'dhiö 'wun 'ö -gban -Zlan -bha -gludëdhε -bha bhë -a □blεε ka -dhë -sü 'ka. 'Kεε a- □doo' zlöö □nε mε gbε 'yaa -dhö ka ziën gbo kö -yö ö 'yan dö n -ma, 'ö too a 'dhoë- 'go ka 'piö.

26 Pë 'ö -kë 'ö □dεε □nε 'a- pö -na ka -dhë -ko □yoon -a -ta -sü 'ka □nεε: Mε 'ö 'dhoë- ö -de □dhong zian kpengdhö □nε -a -ta ka ziën kö n -ko 'yaa- 'gü bhë 'ö bhë.

27 Bhii pë -nu 'wo -gban -Zlan -bha ka dha -sü 'ö- yö 'ko 'dhiö ö -de □zuö' 'piö bhë -a -bha, a- 'ple -blεε ka -dhë, n 'ka- gbε -bin ka -go.

28 -Ka ka -zo kë ka -de 'piö, 'ka ka -zo kë -tuë -pë 'ö -Zuu 'slööslö -yö ka -ya -an -maakëmε -nu

'ka -an 'piö! 'Go mü 'zü, -ka ka -zo kë -Zlan -bha me -nu -dho 'kuë- -sü, 'ö yö gia- 'ö- dho ö -de Gbö fei 'ö- -lo -an -wun 'gü bhë -an 'piö 'pö!

²⁹ Bhii a- □dɔa' □ne □ya kë □ne 'ma 'dho, me -nu 'wo dho bho -ton -bha gben- 'dhiözë -nu -bha, 'ö 'wo dho 'wun yaa -nu kë 'bhla -tuë -nu 'ka, -wo -dho nu ka ziën.

³⁰ 'Ö ka ziëndhe gia- 'gü me 'bhaa -nu dho □luu'- -waan □sua -wun -nu □bleε'-, -waan Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me bho zian kpengdhö -ta kö -waan ziö wo 'piö.

³¹ -A -wun 'gü -ka ka -zo kë ka -de 'piö! 'Go mü 'zü, -yö kë ka 'yaan □ne a -kë ka 'piö -kwe -yaaga 'piö. 'Töng 'saadhö 'ka, 'a -dhio dɔ ka -dhë, bhii a -kë -ya -sü 'ka ka □wuën' kö a 'gbo -nu bɔ -na.

³² Zlöö □ne bhë, 'ma ka 'kluën bho -Zlan -bha kö -yaan ö -zo kë ka 'piö. 'Go mü 'zü 'wuntaosë 'ö -gban -a -bha 'glusë -bha, -yö -dho ö -zo kë ka 'piö 'pö. -Kɔ -mɔ 'wun -bha -sü -yö -Zlan -gɔ kö -yaan ka □faan' 'më, 'go mü kö -yaan pë -sεεbɔ -nu 'ö -an 'tɔ go, 'ö -an -ya me -nu 'saadhö 'wo -bha 'ka -an -gɔ bhë -yaan nu ka -dhë.

³³ N -zo yaa kë me gbe -bha 'wëü- -nu, 'sëng -nu, sɔ -nu -an gbe 'piö.

³⁴ Ka gia-, ka- □dɔa' □ne ma gia- n □kwaa' -yuö □ne 'a -kë 'ö ma 'dhö, n 'piö -me -nu 'dhö, pë 'ö yi -bha -wun -yö yö -a -bha 'a- yö.

³⁵ -A -kë 'dhö -sü 'ka, a- -zɔn ka -dhë □ne, 'ka yuö kë kö 'kaan- nu 'yename -nu -dhë, kö kwa -zo -yö -büö kwa Dëme Yesu -wo 'ö -kë □neε: <Ü -bha pë -nu me -dhë -sü -yö ü -bha 'wun -së □va 'ka 'ö □zië' me -bha pë -nu ü -dhë -sü -ta.> »

³⁶ □Dhe 'ö Pölö □ya yën 'wun □blεε' -sü -bha, 'ö waa-με -nu 'wo bhë 'wo -lo wo kpon 'gü, 'wo □bhεa -Zlan -dhë.

³⁷ □Dhe ö □wa yën □bhεa' -sü -bha, 'wo wo -wo -da Pölö -dhë 'gbo 'ka, 'ö tɔɔ Pölö -dhɔ -yö -an -kë □duö.

³⁸ -An 'plε wöödhε -yö -kë -siö -sü 'ka □duö, -a pö 'ö Pölö -ya wo □nε wo 'ka 'dho wo 'yan dɔ ö -bha gbo bhë -a -wun 'gü. 'Ö 'wo- dɔ zian, 'wo dho 'wo □loë' 'yitagɔ □taa.

21

Pölö -bha -dho Zeluzalemë -sü

¹ □Dhe 'yië -kan yi 'kuë-, 'yi -da 'yitagɔ 'gü, 'yi dho vεεdhö Kɔsö -sε 'gü. □Dhe 'ö- ta -dhε □ya □kpaɔ, 'yi dho Lɔdö, 'ö 'go mü 'zü, 'yi dho Patala plöö.

² 'Ö 'yitagɔ do 'ö -kë dho □dhia Fenisi -sε 'gü, 'yi- yö. 'Ö 'yi -yaa 'gü 'yi dho.

³ 'Yi dho 'yi -lo 'sεgɔ 'ö 'yi ziën 'wo- -dhε Siplë -a 'sɔɔ; 'sεgɔ bhë yi -to 'yitagɔ 'gü, 'yi- yö yi 'dhiö. 'Ö 'yi- to yi □kwaa- 'gü □zian', 'yi dho Sili -sε 'gü □zian'. 'Yi dho 'yi -lo Tii, -dhε 'ö 'yitagɔ dho □kwεε- □yɔɔ'- -a -bha bhë -a -bha, 'yi □yɔɔ mü.

⁴ Yesu -wun -dhε 'wun gia- -me 'wo -kë mü bhë, □dhε 'yi -an yö, 'yi 'dhɔɔgɔ do -kë -an 'piö mü. 'Ö -Zuu 'slööslö -yö bɔ Yesu -wun -dhε 'wun gia- -me -nu 'wo 'ma bhë -an -ta, 'wo- pö Pölö -dhë kö □kun 'ö dho Zeluzalemë.

⁵ □Dhe 'yi 'dhɔɔgɔ do 'dhiö pa -an 'piö mü, 'ö 'yi 'dhoë- dho yië- ta 'ka 'dhiö, 'ö wo -nu, wo -bha dhoo -nu, wo -bha 'në -nu, 'wo yi dɔ zian- 'yi goë

plöö, 'yi □loë' 'yoo 'dhiö. -Dhe bhë -a 'gü, 'yi -lo yi kpon 'gü 'yi □bhëa.

⁶ □Dhe 'yië yën -wo -da yi 'ko -nu -dhë -sü -bha, 'ö 'yi -da -na 'yitagɔ 'gü, kö wo -de 'pö -wo 'dho -na wo -gɔ plöö.

⁷ 'Ö 'yi dho yi -bha 'ta 'ka 'dhiö, 'yi □loë' Tolemaisö plöö. 'Ö 'yi -büö -da dhegluzë -nu 'wo -kë mü -an -dhë, 'ö -dhekpaoyi mε bhë 'yi- -kë -an 'piö mü.

⁸ □Dhe -dhe □ya 'po, 'ö 'yi dho yi -bha 'ta 'ka 'dhiö, 'yi dho 'yi -lo Sezale plöö. -Dhe bhë -a 'gü 'yi -da -Zlan -wo □blëε' -mε Filipö -gɔ kɔɔ, 'ö 'yi wɔ mü. Filipö bhë -yö -kë mε -lü 'slaple 'wo -an -ya Zeluzalemë bhë -a mε do 'ka.

⁹ 'Ö- 'dhu -dɔ 'püë- -nu -yiisië -wo -kë -Zlan 'dhi -wo □blëε' -mε -nu 'ka.

¹⁰ Yi -dhekpaoyi □plëëzë -kë mü. 'Ö -Zlan -wodhiölomε do 'wo- -dhe Agabusö 'ö go Zude -sε 'gü, 'ö nu yi 'piö.

¹¹ 'Ö Pɔlö -bha -dɔ sɔ -ta -du kwi sü, 'yö ö -gen -nu, ö -kɔ -nu -lö -a 'ka, 'ö- pö: «'Wun 'ö -Zuu 'slööslö -ya □blëε 'ö □nεε: <Gɔɔn- 'ö- -bha -du kwi 'dhö □nε, Zuifö -nu -wo -dho -a -lö Zeluzalemë □nε -kɔ □nε -a 'dhö. 'Go mü 'wo dho -a dɔ mε -nu 'waa Zuifö 'ka -an kwεε.> »

¹² □Dhe -wo -nu 'wo bhë 'yië- ma, yi gia- -nu, mε -nu gia- 'wo -kë Sezale, 'yi- pö Pɔlö -dhë kö □kun 'ö dho Zeluzalemë.

¹³ 'Yö- -daa -kë 'ö- pö: «-Më 'ö -kë 'ka 'gbo -nu bɔ kö n □zuö' 'klo -yaan bhɔ □ε? Pë 'ö n -zo 'piö bhë -a 'plε 'yaa -mü tɔɔ n -lö -wun, 'kεε -yö n -dhë -së 'pö kö 'a ga Zeluzalemë Dëmε Yesu -wun 'gü.»

14 'Kεε □dhe 'ö -kë □ne Polö 'yaa 'we -na yi -wo -bha, 'ö 'yi yi bo -a -pö -a -dhë -sü 'ka kö □kun 'ö dho, 'ö 'yi- pö: «Pë 'ö kwa Dëme -zo 'kun -wun 'ka, -yö kë!»

15 □Dhe 'yië -dhekraoyi 'bhaa kë mü, 'yi yi -bha □kwεε- dhu 'yi dho Zeluzalemë.

16 Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε 'bhaa -nu 'wo go Sezale, -wo -do yi -go yië- 'ta 'sü -sü -nu 'gü. 'Wo dho yi 'ka gōon- 'wo- -dhe Nason 'ö go 'sεgo 'ö 'yi ziën 'wo- -dhe Siplë -a 'gü, 'ö -kë Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε zii 'ka bhë -a -go koo, 'ö 'yi -wo mü.

Polö -bha -bhodhia -kë Zakö -go -sü

17 □Dhe 'yië 'dho 'yië -lo Zeluzalemë, yi dhegluzë -nu 'wo mü -wo yi -nia -kun □zuögludhi 'ka.

18 □Dhe -dhe □ya 'po, yië- Polö -nu 'yi dho Zakö -go koo, -dhe 'ö Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu 'wo 'ma -an -bha mε ziizii -nu -wo nu -a -bha wo 'ko □bhaa mü bhë -a 'gü.

19 'Ö Polö -yö -büö -da -an -dhë, 'go mü 'ö pë -nu 'ö -Zlan -yö bo -a 'ka Polö -ta 'ö- -kë mε -nu 'waa Zuifö 'ka -an ziën bhë, 'ö- □bleε -an -dhë do do 'ka.

20 □Dhe 'ö- -wo -nu 'wo bhë □waa- ma, 'wo yö -Zlan 'to -blü -sü 'gü. □Dhe □ya kë 'dhö, 'wo- pö Polö -dhë: «Yi dheglu, -bhö ü 'to 'to yi -wo -bha! Pë -nu 'wo kë -na Zeluzalemë plöo zö 'wo □ne: Zuifö -vuu □plëezë □wa kë Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε 'ka. -An 'plε, -Zlan -bha tong -nu 'ö Moizö -ya nu kwa -dhë bhë, -wa -kun -së 'ka.

21 'Kεε -wa -ma □ne ü Zuifö -nu 'wo -pen -sü 'ka 'sε gbε -nu 'gü, ü -an -daan □ne -wo wo □kwaa'-

Moizö -bha tong -nu -zü, 'go mü kö □kun 'wo wo -bha 'në -nu zë 'böng, 'iin kö □kun 'wo 'ta sü Zuifö -nu -bha wə -kə 'ka.

²² □Dhe 'ö 'dhö kö kwa -dho -a -kəklë □ε? Yi- də □ne me -nu -wo -dho dho wo 'kuë- dhö □va 'ka. Bhii -wo -dho -a ma □ne 'bha nu zö.

²³ □Dhe -kë 'dhö pë 'yi 'dhoë- -a pö ü -dhë □ne, -bhöë kë! Gəon- -nu -yiisië 'ö 'wo pë do 'tə go -Zlan -dhë -wo yi -gə zö.

²⁴ 'Dho -an 'piö kö kaa- me -nu 'wo bhë 'kaan- bhəkuədhe 'ö dho ka kë 'slööslö -Zlan wö 'dhiö -a kë ka 'ko □bhaa! 'Go mü 'zü 'üen- -an -bha -kë 'slööslö -sü slabhoëpë 'wëuga nu! □Ya kë 'dhö, me 'plesen dho -a 'wun də □ne pë -nu 'wo- □bleε ü -gə bhë, 'wun gia- 'yaa -mü, 'kεε ü ü -bha -tosiadhe -kë Moizö -bha tong 'kun -sü 'ka.

²⁵ -A me 'ö -gban me -nu 'ö 'waa Zuifö 'ka, 'ö □wa kë Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu 'ka bhë, pë 'ö 'yi- yö -së -an -bha 'ka 'yi- □bleε -an -dhë 'sëedhe 'gü, 'yi- bə -an -dhë 'ö tə: Kö □kun 'wo -köpë -nu 'wo sla- bho -na -an 'ka gbapë -nu -dhë bhë 'wo- -bhö; kö □kun 'wo fei -bhö! 'Go mü kö □kun 'wo wü 'ö- fei yaa -lo 'wo- -bhö, 'ö tə -yö -ga □nəngdhe 'gü. 'Go mü 'zü kö □kun 'ö me gbe -yö -da ö 'bha -bha dhe 'piö; kö □kun dhebə gbe -yö -da ö 'bha dhe -bha gəon- 'piö, kö □kun -dadheü -nu -wo wə -kə yaa -kë wo 'ko 'piö!»

²⁶ □Dhe □ya kë 'dhö, 'ö Pölö waa- gəon- -nu -yiisië 'wo bhë 'wo dho. □Dhe 'ö -dhe □ya □kpaə, 'ö wo 'ple 'wo -kë 'slööslö -sü -bhəkuədhe bhë -a -kë wo 'kuë-. 'Yö Pölö dho -Zlan -gba -a 'gü -kə 'gü, 'ö 'töng 'ö -kë 'slööslö -sü bhë 'ö dho yēn -a 'ka bhë 'ö- pö me -nu -dhë. 'Ö tə yi 'ö 'dhö bhë,

'ö dho me -nu -yiisië 'wo bhë -an -bha slabhopë
 □sonng' nuë.

Pölö -kun -Zlan -gba -a 'gü -ko 'gü -ko

²⁷ □Dhe 'ö -dhekpacyi 'slaple 'ö Pölö -ya -wun
 □bleë bhë -yö 'dhoë- -lo, 'ö Zuifö -me 'bhaa -nu
 'wo go Azi □zian', 'wo Pölö yö -Zlan -gba -a 'gü
 -ko 'gü. 'Ö 'wo me -gbaa □zuö' □luu Pölö -gö kö
 -waan -a kun.

²⁸ 'Wo yö □gblaa 'gbla -sü 'gü □woë' □nεε:
 «Izlaelö -me -nu, -ka nu yi -dhë! -Ka -dhe -ga,
 göön- 'ö □ne -yö -bo -dhe 'saadhö 'ple 'gü, 'ö me
 'ple -daan -a pö -sü 'ka □nεε me 'yi Izlaelö -me
 -nu 'ka, Moizö -bha tōng -nu waa- -Zlan -gba -a
 'gü -ko 'ö □ne yi □bhlë 'yaa -dhö! 'Go mü 'zü,
 □ya -da me 'yaa Zuifö 'ka -a 'ka kwa -bha -Zlan
 -gba -a 'gü -ko 'gü; -dhe 'ö 'slööslö bhë □yaa- kaa
 -dhuuzë!»

²⁹ (Pë -kë 'wo- pö 'dhö bhë 'ö tōō Trofimë 'ö go
 Efzö bhë, -wa -yö Pölö 'piö, pö- bhë -a 'gü, 'ö 'wo
 wo -zo -ta □ne Pölö -yö □daa' -Zlan -gba -a 'gü -ko
 'gü.) Kë 'ö- wo 'dhö bhë -a -gen tōō me -nu 'waa
 Zuifö 'ka -an □dua' 'yaa -mü kö -wo -da Zuifö -nu
 -bha -Zlan -gba -a 'gü -ko 'gü.

³⁰ 'Ko □blüüblüdhe -yö -mō pö- bhë -a 'gü. 'Ö
 pö- bhë -a 'gü -me -nu -wo -bla sü, 'wo goë -dhe
 'saadhö -bha, 'wo nu 'wo Pölö kun 'ö 'wo- □gbōō
 gbō, 'wo- bho -Zlan -gba -a 'gü -ko 'gü. 'Wo to mü,
 'wo 'kwεε -nu -ta.

³¹ -Wo -kë -a kēdhe □mεε' □dhia -be kö -waan
 Pölö zë. 'Ö to mü, 'ö 'wun bhë 'ö- -taō -yö -lo
 Wlōmë -me -nu -bha 'dhasi □lame □va 'ö -kë

Zeluzalemë plöö mü -a -ta □nεε, 'ko □blüüblüdhe □ya -da plöömε -nu ziën -de.

³² -Dhε do bhë 'ö to -a -bha 'ö 'dhasi -gɔmε waa-
'dhasi -nu -an sü ö 'piö, 'wo dho mε -gbaa 'gü 'ma.
□Dhε 'ö -an 'yan □ya -kpën 'dhasi □lame □va waa-
'dhasi -nu gia- 'wo bhë -an -bha, 'wo wo bo Pölö
-ma -sü 'ka.

³³ □Dhε □ya kë 'dhö, 'ö 'dhasi □lame □va -yö
□yɔɔn Pölö -bha 'ö- pö ö -bha 'dhasi -nu -dhë -wo
Pölö 'kun, -wa -lö □yɔɔga □plε 'ka. 'Go mü 'yö mε
-nu 'wo -kë Pölö -zü 'to bhë 'ö -an □dhεε' kɔ pë
'ö- 'ka 'iin pë 'ö- -kë -an -wun 'ka.

³⁴ 'Kεε mε -gbaa -nu 'wo bhë -an ziën mε 'bhaa
-nu -wo -kë □gblaa 'gbla -sü 'gü 'wun gbε 'ka, kö-
mε 'bhaa -nu -bha -yö kë -na 'wun gbε 'ka. □Dhε
'ö -wo do kpengdhö 'ö 'dhasi □lame □va dhoë- ma
yaa kë -dhö -an ziën, 'yö- pö ö -bha 'dhasi -nu
-dhë -wo 'dho Pölö 'ka -an -bha -yadhε -bha.

³⁵ □Dhε 'ö □wa -lo 'kɔ 'kpan 'dhiö 'ö 'dhasi -nu
-de gia- -wo Pölö -bun wo -kɔ -ta dhuö, mε gbung
-nu -gɔ dɔ 'wo- wo 'yënnɔ -a -gɔ bhë -a -wun 'gü.

³⁶ Bhii 'ö tɔɔ mε -nu 'saadhö 'wo -kë -ziö -an
'piö □dhia, -wo -kë -a pö □dhia -wa zë.

Pölö -bha ö -de -ta -za dɔ -sü

³⁷ 'Dhasi -nu -wo -kë 'dho □dhia Pölö 'ka wo -gɔ
-yadhε -bha, 'ö Pölö -ya pö -an -bha □lame □va
bhë -a -dhë Glεkö -wo 'gü □nεε: «A -mɔa -bha kö
'a 'wun 'bhaa □blεε ü -dhë -a?»

'Ö 'dhasi □lame □va bhë -ya □dhεε' kɔ 'ö- pö:
«Ü Glεkö -wo -ma -a?»

³⁸ □Dhε 'ö 'dhö bhë kö 'bhaa Ezitö mi 'ö nu mε
-nu □zuö' □luu' -sü 'ka 'sε □kɔɔnmε -gɔ bhë, 'ö

dho mezëmε -nu -vuu -yiisië 'ka 'yënnɔ ɔtaa zö
 ɔnε -a 'ka a?»

³⁹ 'Ö Pölö -ya -daa -kë 'ö- pö: «Zuifö -mü n 'ka,
 'ö 'a Taasö -pö 'ö Silisi -sε 'gü 'ö- 'to 'dhö bhö -sü
 'ka bhë 'a- 'gü 'në 'ka. -Bhö 'we -a -bha n -gö kö
 'a 'wun ɔblεε'- mε gbung -nu 'wo ɔnε -an -dhë!»

⁴⁰ 'Ö 'dhasi ɔlamε ɔva 'ö bhë 'yö -we -a -bha -a
 -gö. 'Ö Pölö -yö dö 'kɔ 'kpan -ta, 'ö ö -kɔ -ta zë mε
 -nu 'wo bhë -an -dhë.

ɔDhε 'ö -dhε -ta ɔya ga diindhö, 'ö Pölö -yö
 'wun ɔblεε -an -dhë -an -de -gö Eblö -wo 'gü 'ö-
 pö:

22

¹ «N dhegluzë -nu, n dë -nu, -ka ka 'to 'to n -de
 -bho ka kwεε -wun 'a 'dhoë- ɔblεε ka -dhë ɔnε -a
 -bha!»

² ɔDhε 'ö ɔwaa- -bha 'wun -blεε wo -wo 'gü -sü
 ma, 'ö -dhε -yö ga diindhö 'zü ɔduö -an -ta. 'Ö
 Pölö -yö 'wun ɔblεε -an -dhë 'ö dho -a 'ka 'dhiö
 'ö- pö:

³ «Zuifö -mü n 'ka, a -bhö Taasö -pö 'ö Silisi -sε
 'gü bhë -a 'gü, 'kεε 'a ɔkpεa Zeluzalemë zö. 'Ö n
 ɔdaanmε -yö -kë Gamalielö 'ka, 'yö n ɔdaan -së
 'ka kwa 'bhema -nu -bha tong 'kun -kɔ 'ka. A -pa
 -kë 'siözë -sü 'ka -Zlan -bha yuö kë -sü 'gü ɔnε -kɔ
 ka gia- 'ka- 'ka ɔdεε ɔnε -a 'dhö 'pö.

⁴ A mε -nu 'wo kwa Dëmε -bha 'wun -dhε 'wun
 gia- -zian -dëü gbε 'ö bhë -a sü, a -an 'klo -bhö, 'a
 -an zë -a 'ka. A gɔɔn- -nu, dhoo -nu -an -kun, 'a
 -an -zuö -kanso 'gü.

⁵ Slabhome ɔva waa- mε ziizii -nu 'wo
 Zeluzalemë zö, -wo -dho ɔyɔɔn n -wo -ta ɔnε

'wun gia- 'a- □blεε. Με gia- 'wo bhë -wo 'sëedhε -nu n -dhë kö 'a dhoë 'aan- -zɔn kwa dhegluzë -nu 'wo Zuifö 'ka 'wo Damasö plöö -an -dhë. 'A dho kö 'aan- Yesu -wun -dhε 'wun gia- -mε -nu 'wo 'ma -an 'kun, 'aan- nu -an 'ka Zeluzalemë kö -an 'klo -yaan bhɔ.

(Këyuö -nu 9.1-19; 26.12-18)

⁶ □Dhε 'ma -da zian -ta, 'a □yɔɔn -na Damasö -dhε 'sɔɔ, 'ö to mü kö lënnɔ 'gü -dhε □ya dɔ bhë, 'ö -dhepuudhε □va -yö go dhang- 'gü, 'ö bhü n -zü 'to,

⁷ 'a -püö sia-, 'ö 'a -wo do ma. 'Ö 'we -wo bhë 'ö- pö: <Solö, Solö, -më 'yö -kë 'ü n 'klo bhɔ □ε?>

⁸ 'A- □dhεε' kɔɔ 'a- pö: <Dö -mü ü 'ka ε, n Dëmε?> 'Ö- pö n -dhë: <Ma Yesu 'go Nazaletë 'ü n 'klo bhɔ -na bhë.>

⁹ Με -nu 'wo -kë n 'piö, -wo -dhepuudhε bhë -a -yö, 'kεε 'we -wo 'ö 'wun □blεε n -dhë bhë waa- ma.

¹⁰ 'A- □dhεε' kɔɔ 'zü 'a- pö: <-Më 'a dho -a kë □ε, n Dëmε?> 'Yö- pö: <-Bhö □luu'- 'ü 'dho Damasö! -Dhε bhë -a 'gü □nε pë 'ö -Zlan 'dhö -a 'piö kö 'ü- kë bhë, 'wo dho -a □blεε'- -a -bha ü -dhë.>

¹¹ □Dhε -kë □nε n 'yënnɔ -yö -trö -sü 'ka, -dhepuudhε 'bhü 'ö yö n 'yënnɔ bhë -a -wun 'gü, n -ma mε -nu -wo -ya n □kwεε' -bha, 'wo -da n 'ka Damasö plöö.

¹² Gɔɔn- do 'wo- -dhε Ananiasö 'ö -Zlan □bhlëyame giagia 'ka, 'ö -kë mε 'ö kwa -bha tong -nu kun -a 'ka, 'ö Zuifö -nu 'wo Damasö plöö 'wo- wun -sεεbɔ -nu □blεε bhë -yö -kë mü.

¹³ -Yö -nu 'yö n yö, 'ö- pö n -dhë: <Solö, n dheglu, ü 'yan -yö -dhε yö 'zü -dëüwo!> 'Ö to mü,

'a -dhe yö 'zü 'ö 'a- -ga.

14 'Ö- pö n -dhë: <Kwa 'bhεma -nu -bha -Zlan -yö ü -sü 'dhiö kö 'üen- pë 'ö- -zo 'kun -pë 'ka -a dɔ kö mε 'ö mε do 'kpaan 'ö kpengdhö 'ö- Gbö 'ka bhë 'üen- yö, 'go mü kö 'üen- -a dhiö -wo -nu ma.

15 Bhii ü -dho kë -a -bha -tɔmɔ 'ka, kö pë 'ü-yö -waa pë 'ü- ma, -a [blεε]- mε -nu 'saadhö wö 'dhiö.

16 [Dhe 'ö 'dhö, -më 'ü -ya -a -gɔ -ε? -Bhö [luu]-, 'ü- kë kö -wo ü -bɔ yiö, 'ü- kë 'zü kö -Zlan -yö ziö ü -bha 'wun yaa -nu -ta Dëmε -dhe -sü 'ka kö -yaan nu ü -dhë.> »

'Dho -kɔ 'ö Pɔlö -yö dhoë mε -nu 'waa Zuifö 'ka -an 'piö bhë, -ya -wun -blεε

17 Pɔlö -yö 'wun -blεε 'ö dho -a 'ka 'dhiö 'ö- pö: <[Dhe [ya kë 'dhö, a -yε n 'zü 'a nu Zeluzalemë. Yi do 'ka, [dhe 'a -kë [bhεa]- sü 'gü -Zlan -gba -a 'gü -kɔ 'gü bhë, 'ö 'a 'yanpiöpë do -yö.

18 'Yanpiöpë 'ö bhë -a 'gü, a kwa Dëmε -yö, 'ö- pö n -dhë: <-A kë 'siösiö 'ü 'go Zeluzalemë -dhe 'ö [nε -a -bha! Bhii -a 'gü -mε -nu waa 'dho we n -wun 'ü- [blεε]- -na -an -dhë bhë -a -bha.>

19 'A- -daa -kë -a -gɔ 'a- pö: <N Dëmε, wo gia- -wa [dɔa' [nε, mε -nu 'wo ü -wo -dhe 'wun gia-, a -an -zuö -kanso 'gü. 'Go mü 'zü 'a- -kë 'wo -an -ma -klaa 'ka Zuifö -nu -bha -bhɔkuëkɔ -nu 'gü.

20 'Ö go mü, yi 'wo Etienë 'ö ü -bha 'wun -nu [blεε mε -nu -dhë bhë 'wo- zaa bhë, a -kë mü, 'ö ma -de 'pö 'ö- 'yi -yö -kan n -dhë 'ö 'a -an -bha gblang -nu [waannu.>

21 'Kεε kwa Dëmε -ya -pö n -dhë: <-Bhö 'dho, bhii a ü -bo 'ma □gbiin mε -nu 'waa Zuifö 'ka -an 'piö!> »

Pölö waa- Wlömë -mε -nu -bha 'dhasi □lame □va

22 Mε gbung -nu 'wo bhë -wo wo 'to -to -a -wo -bha 'ö dhoë 'ö 'wun -nu bhë 'ö- 'plε □blεε -a 'ka. 'Kεε □dhe 'ö- -wo -kaanta 'ö -kë -a -bha 'dho -sü mε 'waa Zuifö 'ka -an 'piö bhë 'wo- ma, 'ö -an 'plε -wo yö □gblaa 'gbla -sü 'gü □nεε: «Goon- bhë, -kaa zë, 'ka- bho mε -nu 'yan 'dhiö! -Tosiadhe kë -sü yaa- -ma 'kun!»

23 'Wo yö □gblaa 'gbla -sü 'gü kö -wo wo -bha so -nu □pεε' -na wo -de -bha, 'go mü kö -wo -büöbi -nu -pen -na 'dhuu, 'ö tɔɔ kö Pölö □ya 'wun yaa □blεε'- -Zlan -gɔ wo 'gü.

24 'Ö 'dhasi □lame □va -ya pö ö -bha 'dhasi -nu -dhë -wo 'dho Pölö 'ka wo -yadhe -bha, 'go mü kö -wa -ma -klaa 'ka kö pë 'ö -kë 'ö mε gbung -nu 'dhö □gblaa 'gbla -na -a 'piö bhë -yaan -a □blεε'- . 'Ö 'wo dho -a 'ka 'dhasi -nu -gɔ -yadhe -bha.

25 'Yö □dhe 'ö □waa- -lö kö -waan -a -ma -klaa 'ka, 'ö Pölö -ya pö 'dhasi -nu -gome 'ö -kë mü bhë -a -dhë: «Wlömë 'në -mü n 'ka; ka □dua' -mü kö Wlömë 'në 'ö za 'yaa- 'kun, 'ka- -ma -klaa 'ka a?»

26 □Dhe 'ö- -wo bhë □yaa- ma, 'ö dho 'ö- □blεε 'dhasi □lame □va -dhë 'ö- pö: «'E, -më 'ü 'dhoë- -a kë bhë □ε? Mε bhë Wlömë 'në -mü -a 'ka!»

27 'Ö 'dhasi □lame □va gia- -yö nu Pölö 'piö, 'ö- □dhεε' kpo □nεε: «□Ya kë □ne Wlömë 'në -mü ü 'ka, -bhö -a □blεε'- n -dhë!»

'Ö Pölö -ya pö -a -dhë: «□Ii-, Wlömë 'në -mü n 'ka.»

28 'Ö 'dhasi □lame □va -ya pö -a -dhë: «Ma 'pö 'wëüga □va 'a- go 'aan- □tun kë -na Wlömë 'në 'ka.» 'Ö Pölö -ya pö -a -dhë: «Ma 'pö, n 'ka 'wëüga nu 'aan- □tun kë -na -a 'gü 'në 'ka, 'kεε 'a -bho -a 'ka.»

29 □Dhe do bhë 'wo to -a -bha 'ö me 'wo- -kë 'waan- -a -ma kö -yaan 'wun □blεε'- bhë, 'wo bho -a -dhë □taa'. 'Ö 'dhasi □lame □va -de 'pö, □dhe 'ö □yaa- 'wun do □ne Pölö 'ö Wlömë 'në 'ka bhë, 'ya- -lö □yoo' 'ka, 'suö -yö -da -a 'gü, 'ö too Wlömë -me -nu -bha 'se □koonme □va -yö -dho za do -a -bha pë 'ö- -kë bhë -a -wun 'gü.

Pölö -yö -dho zakanme □va 'dhiö

30 'Kεε 'dhasi □lame □va -yö -kë -a 'piö kö pë 'bhle 'ö -kë 'ö Zuifö -nu -wo 'wun do Pölö -bha bhë 'ö- -gen ma. -A -wun 'gü, □dhe -dhe □ya □kpaο, 'ö □yoo' bho Pölö -bha, 'yö ö -wo pö slabhome -gome -nu waa- Zuifö -nu -bha -yakuëkëme -nu -an -dhë 'wo nu wo 'ko □bhaa. □Dhe □ya kë 'dhö, 'ö 'wo Pölö sü 'wo nuë 'wo- do -an ziën.

23

1 'Ö Pölö -yö -yakuëkëme -nu 'ple -ga, 'go mü 'ö- pö -an -dhë: «Dhegluzë -nu, n -ma -tosiadhe 'a- -kë 'ö dho 'ö yöë □δεε -bha -Zlan wö 'dhiö bhë, a- -kë □zuö' 'puu 'ka.»

2 'Ö slabhome □va Ananiasö -ya pö me -nu 'wo -kë Pölö 'soo bhë -wa 'dhi -ma.

3 'Ö Pölö -ya pö: «-Zlan □ne 'ö dho ü -ma, bhi 'ü -kë □ne 'ko bun 'ö 'wo 'yoo 'puu -da -a -bha bhë

-a 'dhö 'ü □ne! Ü -ya -dhe bhë -a 'gü kö 'üën- za 'ö tong -ya -zön -a do n -ma, 'ö- me yaa bho tong -bha, 'ü- -kë ü -wo -pö -an -dhë -sü 'ka □ne, -wo n -ma -a!»

⁴ 'Ö me -nu 'wo -kë Polö 'sɔɔ 'wo- pö -a -dhë: «'Bha 'si bho -Zlan -bha slabhome □va -go!»

⁵ 'Ö Polö -ya -daa -kë 'ö- pö: «Dhegluzë -nu, n 'ka- □tei' do □ne slabhome □va -mü, 'ö tɔɔ pë 'ö -ya -sü 'ka -Zlan -bha 'sëedhe 'gü -ya -pö: Kö □kun 'ü 'wun yaa □bleε ü -bha 'se □kɔɔnme 'ka! »

⁶ Polö -ya □dɔa' □ne -ya za 'gü -me -nu 'wo bhë -an me -kɔ 'pian do -wo -kë Saduse -me -nu 'ka, 'ö -an me -kɔ 'pian do 'dhö Falizi -me -nu 'ka 'pö. -A -wun 'gü 'yö -we 'gbee- 'ka -an 'dhiö mü 'ö- pö: «Dhegluzë -nu, Falizi -me -mü n 'ka, 'ö n dë -yö -kë Falizi -me 'ka 'pö. A -ya -sü 'ka n -zo -yö -Zlan -bha -sü 'ka □ne -yö -dho -a kë kö game -nu -wo 'go ga 'gü. Pë 'yö -kë 'wo za -ya -na n -ma bhë 'yö bhë.»

⁷ □Dhe 'ö □ya yën 'wun bhë -a □bleε' -sü -bha, 'ö Falizi -me -nu waa- Saduse -me -nu -wo yö zaɔdhe -kë wo 'kuë -sü 'gü. 'Ö 'gügludhe -yö -da -yakuëkëme -nu 'wo bhë -an ziën.

⁸ Bhii 'ö tɔɔ Saduse -me -nu -wa -pö game -nu wo 'ka 'dho go ga 'gü, 'iin -Zlan -bha bome -nu, -zuu -nu -an gbε 'waa 'dhö, 'kεε Falizi -me -nu -wo 'wun -nu 'wo bhë -an 'ple -wun -dhe 'wun gia-.

⁹ 'Ö -an 'ple -bha 'we -wo -yö dho 'dhiö 'gbee- 'ka. 'Ö tɔnggome -nu 'bhaa -nu 'wo -kë Falizi -me -nu 'ka bhë, 'wo □luu bhii -an -wo yaa -mɔ 'kuë 'gbönggböng 'wo- pö: «'Wun yaa 'ö gɔɔn- □ne 'ö

dho -a kë 'yaa -dhö. -Yö -dho kë -zuu 'bhaa 'iin -Zlan -bha bome nε 'ö 'wun bleε -a -dhë.»

¹⁰ Dhe 'ö 'toë- zlöö kö -an -bha zaodhekëwo ya kë 'gbee-, 'ö 'suö -yö -da 'dhasi lame va 'gü kö kun 'wo dho Pölö gaan gan -yaan 'to -an kwεε -yaan ga. -A -wun 'gü 'yö- pö ö -bha 'dhasi -nu -dhë nε -wo yoo'- me -nu gbung 'gü 'ma, -wo Pölö bho -an ziën, -wo dhoë -an -gɔ -yadhe -bha.

¹¹ -A gbeng -yi me 'ö yö -a 'piö, 'ö kwa Deme -yö ö -de -zon Pölö -dhë 'ö- pö -a -dhë: «-Bhö ü 'gü do 'gbee-! 'Ö tɔɔ 'bha n -ma -tomodhe kë Zeluzalemë zö. -Yö ü -bha 'pö kö 'ü 'dho 'ü n -ma -tomodhe kë 'pö Wlomë plöö.»

Zuifö -nu -bha -dho 'ko [zlöö -sü kö -waan 'wun yaa kë Pölö 'ka

¹²⁻¹³ Dhe 'ö -dhe ya kpaɔ, -a -dhiadhiö bhë, Zuifö -nu -wo -dho wo 'ko [zlöö, 'ö -an -dho 'kuë- sü -yö -ziö me -lü 'gɔɔ- -yiisië -ta; 'yö 'wo wo -wo -bhö nε wo 'ka 'dho müpë gbε mü, 'iin wo 'ka 'dho -bhöpë gbε -bhö, -a 'ke 'wa Pölö zë kö yö.

¹⁴ 'Wo dho 'wo bɔ slabhome -gɔme -nu waa- me ziizii -nu -an 'piö, 'wo- pö -an -dhë: «'Yië 'dho yi 'kuë- 'yië yi -wo -bhö yi -de 'piö nε, yi 'ka 'dho pë gbε -bhö 'ö dho 'ö yöë -a 'ka Pölö zë -yi -bha.

¹⁵ Dhe 'ö 'pö, ka gia- kaa- zakanme va, -kaa -dhe 'dhasi lame va -gɔ kö -yö nu Pölö 'ka ka dhia, -a bleε -a -dhë -sü 'ka nε, kaa- 'piö kö 'wun 'ö bhë 'ka ka -bha giagia ma. Yi -zë, yi -mɔa 'gü -sü -mü kö 'yiën- -a 'to zian -ta, 'yiën- zë.»

¹⁶ 'Kεε Pölö dheglu 'nëdhezë do gbö -yö Zuifö -nu -bha -dho 'ko [zlöö -sü bhë -a -ma. 'Ö dho

'dhasi -nu -bha -yadhε -bha 'ma, 'ö -da kɔɔ 'ö-
-gen -bho Pɔlö -dhë.

17 'Ö Pɔlö -yö 'dhasi -gɔmε -nu 'wo bhë -a mε do
□dhɔɔ -kë 'ö- pö -a -dhë: «-Bhö 'dho -dadhëü 'në
gɔɔn- 'ö □nε -a 'ka 'dhasi □lamε □va 'piö! 'Wun
-ya -gɔ kö -yaan -a □blεε'- -a -dhë.»

18 'Ö 'dhasi -gɔmε bhë, 'ö yö -a -dhë 'dhiö, 'ö
dhoë 'dhasi □lamε □va 'piö, 'ö- pö -a -dhë: «Pɔlö
'yö -kanso 'kɔɔdhö bhë -ya -dhε n -gɔ kö 'a nu
-dadhëü 'në gɔɔn- 'ö □nε -a 'ka ü 'piö, 'ö tɔɔ 'wun
-ya -gɔ kö -yaan -a □blεε'- ü -dhë.»

19 'Ö 'dhasi □lamε □va -yö -ya -dadhëü 'në gɔɔn-
bhë -a -kɔ -bha, 'ö- pö -a -dhë -wo 'dho wo 'sloo
'ka, 'yö- □dhεε' kpɔ 'ö- pö: «-Më ü- 'piö kö 'ü-
□blεε'- n -dhë -ε?»

20 'Ö -daa -kë 'ö- pö: «□Dhia' Zuifö -nu -dho nu
ü 'piö; 'ö tɔɔ □wa 'dho wo 'ko □bhaa kö -waan
Pɔlö -dhε ü -gɔ, -yaan nu -an -bha -yakuëkëmε
nu 'dhiö wo -wo 'ka □nε, -yakuëkëmε -nu -wa
'piö kö 'wun 'ö bhë 'wo wo -bha kpinngdhö ma
-a 'gü.

21 'Kεε kö □kun 'ü- -dhε 'wun gia-! Bhii mε 'wo
-ziö mε -lü 'gɔɔ- -yiisië -ta bhë, □wa -bin kö -waan
-püö -a -ta zian -ta, -waan -a zë 'ö tɔɔ □wa wo -wo
'kpɔ 'kuë- do, -wo -bhö -sü 'ka □nε wo 'ka 'dho pë
-bhö, 'iin müpë mü, -a 'ke 'ö waa- zë -a 'ka. □Wa
-mɔa 'gü 'saadhö, pë 'wo -yaa -gɔ zlöö 'ö tɔɔ ü
-bha -we -a -bha -sü kö 'üën- -a bɔ.»

22 □Dhε 'ö -kë 'pö 'ö 'dhasi □lamε □va -ya pö
-dadhëü 'nëgɔɔnzë bhë -a -dhë: «'Wun 'ü- □blεε
n -dhë □nε kö □kun 'ü- □blεε mε gbe -dhë!» 'Yö
ö □kwa- -zü 'ö dho.

Pölö -bo 'sedë Felisö -dhë -sü

²³ □Dhe □ya kë 'dhö, 'ö 'dhasi □lamε □va -yö ö -bha 'dhasi -nu -gome □ple □dhoo -kë, 'ö- pö -an -dhë: «-Ka 'dhasi □këng' □ple -dhe 'ko □bhaa! 'Go mü 'zü 'ka -ya □soo □taa -mε -nu 'goo- 'slaple 'sü; 'ka mε □këng' □ple 'ö 'dü 'dhö -an -gö -an 'sü! 'Ta -mü, 'ka dho -a sü 'kaan- dhoë Sezale 'lele 'seisië -naa 'ka gbeng; -ka ka -de -pë kë!

²⁴ -Ka Pölö -nu -bha □soo -nu □plëezë -nu 'sü ka 'piö kö 'kaan- 'ta -së sü 'kaan- 'dho 'kaan- □loë' 'sedë Felisö 'piö.»

²⁵ 'Ö 'sëedhe -kë ö -wo 'ka □nεε:

²⁶ «Ma Klodö Lisia, 'a 'sëedhe □nε -a bo. N -götaame □bhlëzë, 'sedë Felisö, 'bha □büee!

²⁷ Zuifö -nu □wa goon- 'a- bo ü -dhë 'ma bhë -a 'kun kö 'waan- -a zë. 'Kεε □dhe 'ma- ma □nε Wlomë 'në gia- -mü -a 'ka, 'ö 'a ma 'dhasi -nu bo 'wo -so -an ziën 'ö 'wo- bho mü.

²⁸ □Dhe -kë □nε a -kë -a 'piö kö pë 'ö -kë 'ö Zuifö -nu -wo 'wun do -a -bha bhë 'aan- -a ma, 'a dho -a 'ka -an -bha -yakuëkëme -nu 'dhiö.

²⁹ Pë 'a- ma mü 'ö too -wo za -do -a -bha, 'wun 'ö -gban -an -de -bha tong -nu -wun -bha -a -wun 'gü. 'Kεε 'wun 'bhaa 'wo dho -a do -a -bha kö -yaan kë -a -zuö -kanso 'gü -gen 'iin -a zë -gen 'ka yaa kë -dhö.

³⁰ 'Ö 'go mü 'zü, □dhe □waa- pö n -dhë Zuifö 'bhaa -nu □wa 'dho wo 'kuë- -a -gö, 'ö 'a to mü 'a- bo ü -dhë, 'a- pö mε -nu 'wo za do -a -bha bhë -an -dhë -wo nu wo -bha za bhë -a 'ka ü 'dhiö 'ma.»

³¹ 'Ö -wo 'ö □lamε □va -ya pö -an -dhë bhë, 'wo- kë. 'Wo Pölö sü gbeng -yi gia- bhë -a 'gü, 'wo dho -a 'ka Antipatrisö -pö 'gü.

32 □Dhe 'ö -dhe □ya 'po, 'dhasi -nu me 'wo 'ta sü wo -gen -ta bhë, -wo -ye wo 'zü 'wo nu Zeluzalemë plöö, 'ö -an me 'wo □soo □taa bhë waa- Pölö -nu 'wo dho 'ta 'ka 'dhiö.

33 □Dhe 'ö □wa 'dho □wa -lo Sezale plöö, 'ö 'dhasi -nu -wo 'sëedhe bhë -a nu 'sedë -dhë, 'ö 'wo Pölö -lo -a kwεε.

34 'Ö 'sedë -yö 'sëedhe bhë -a pö. 'Go mü 'ö Pölö □dhεε' kpo 'se 'pian me 'ö go -a -ta bhë -a -wun 'ka. □Dhe 'ö □yaa- ma □ne -yö -go Silisi -se 'gü,

35 'yö- pö Pölö -dhë: «□Ya kë □ne me -nu 'wo 'wun do ü -bha bhë □wa nu □sia, a -dho n 'to to ka -bha.»

'Go mü 'yö- pö ö -bha 'dhasi -nu -dhë -wo 'dho Pölö 'ka, 'ko 'ö Elödö -ya do bhë -a 'gü, -wo wo -zo kë -a 'piö.

24

Zuifö -nu -wo 'wun -do Pölö -bha

1 □Dhe 'ö -dhekpαoyi 'söodhu □ya ziö, slabhome □va Ananiasö waa- me ziizii 'bhaa -nu 'dhö waa- -an -gö 'dhiö -me 'wo- dhe Tεεtulusö, -wo -dho Sezale, 'wo dho 'sedë Felisö 'dhiö kö 'waan- Pölö -ta -zon -a -dhë.

2 'Ö 'wo Pölö □dhöo -kë, 'yö nu. 'Ö Tεεtulusö -yö yö 'wun -do Pölö -bha -sü 'gü 'ö- pö:

3 «Yi -götaame -wungbeezë, Felisö, ü -kë -göme 'kpaakpa giagia 'ka; yi -potaasü 'ka 'se 'ö □ne -a 'gü 'töng □va 'piö. 'Go mü 'zü, 'ü yi -bha -tosiadhe -kë -së □duö 'se 'ö □ne -a 'gü. Pë 'ö 'yi- do □ne bhë, 'ö 'go mü me -nu □waa- döa.

⁴ 'Kεε 'maa- 'piö kö 'a ü 'kun sia- □glöösü. □Dhe -kë 'dhö ü -bha 'glusë -wun 'gü, -bhö ü 'to kë yi -bha 'bhe 'tee 'ka!

⁵ Goon- 'ö □ne yi- □yöë' □ne -yö me □zuö' -kaan 'kuë -me 'ka. 'Go mü 'zü 'ö -kë me -lü □suu'- yaazë 'ka. Yö □ne 'ö 'gügludhe -da Zuifö -nu ziën, 'se -dhe 'saadhö 'gü. -Yö Nazaletë -me -nu kpö □koonme 'ka.

⁶ -Ya 'piö kö 'ö kwa -bha -Zlan -gba -a 'gü -ko 'slööslö □siö'. Pë 'ö -kë 'yi- kun bhë 'ö bhë. ['Ö 'yi- 'piö kö 'yi za dö -a -bha □ne -ko 'ö yi -de -bha tong -ya pö -a 'ka -a 'dhö.

⁷ 'Kεε yië- 'se □koonme Lisiasö -yö -yö 'wun 'ö bhë -a 'gü, 'ö- bho yi kwεε 'gbee- 'ka.

⁸ 'Go mü 'zü 'ö Lisiasö -ya pö yi 'yi 'wun dö -na -a -bha bhë yi -dhë, 'yi nu ü 'dhiö.] □Ya kë □ne goon- bhë 'bha- □dheε' kpö □sia, pë 'ö -kë 'yi 'wun dö -na -a -bha bhë, bhi gia- ü -dho ü -bha 'wun gia- yö ü -de kwεε.»

⁹ 'Ö Zuifö 'bhaa -nu 'wo to 'wo wo -wo -zuöatadhe -kë, wo -bha 'wun -dö -a -bha -wo bhë -a -ta □ne 'wun 'ö Tεεtulusö -ya □bleε bhë -yö gia- 'ka.

Polö -bha ö -de dha -wun □bleε Felisö 'dhiö -sü

¹⁰ 'Ö 'sedë -ya pö Polö -dhë -yö 'wun □bleε'-, 'ö Polö -ya pö: «A- □döa' □ne, bhi 'ü tōō zakanme 'sεgö 'ö □ne -a -ta, 'ö 'bha -kwe □plëezë kë -a 'gü. -A -wun 'gü n -zo -yö -gban -sü 'ka kö 'a n -de dha -wun □bleε'- ü 'dhiö.

¹¹ Bhi gia- -de 'pö, -bhö -dhe -ga 'wun 'a 'dhoë- □bleε'- ü -dhë bhë -a 'gü -së 'ka! 'Ö tōō -a

-dhekpaoyi yaa ziö 'gɔɔ- do ö ga ɲple 'gü ɲkun,
'a nu Zeluzalemë zö yi -bha -Zlan gba ɲdhia.

12 Waa n yö kö yië- me gbe yi 'dhinaa kë -na,
'iin waa n yö kö a me -nu -ya -na 'kuë- Zuifö -nu
-bha -bhokuëkɔ -nu 'gü, 'iin plöö -dhe -nu -bha.

13 'A- ɲdaa' ɲne me -nu 'wo ɲne 'wun 'wo- do
-na n -ma bhë -a -gen 'yaa -dhö -an -gɔ kö -waan
-a pö ü -dhë.

14 -A -kë 'dhö -sü 'ka, pë 'a- do ü wö 'dhiö yö
ɲga 'ö ɲne: 'Ö tɔɔ yi 'bhema -nu -bha -Zlan ɲne
'a- gba, 'go mü 'zü a yuö -kë -a -dhë 'ta 'sü -sü
'ka zian -gblooga 'wo- -wun -dhe -na ɲsua bhë -a
-ta -sü 'ka. 'Kεε -Zlan -bha tɔng 'ö Moizö -ya nu
yi -dhë 'iin -a -wodhiölome -nu -wo 'saadhö 'wo
ɲbɛen' -sü 'ka -Zlan -bha 'sëedhe 'gü, a -an 'ple
-dhe 'wun gia-.

15 A n -zo -yö yi -bha -Zlan -bha ɲne -kɔ wo gia-
'wo wo -zo yöë bhë -a 'dhö ɲne -yö -dho game -nu
këwunsëëzë -nu waa- këwunyaame -nu -an 'ple
bho ga 'gü.

16 -A -wun 'gü ɲne 'a n 'gü do n -de -gɔ 'gbee- kö
-wo 'ö 'we -na n 'gü bhë kö ɲkun 'ö dho -a pö n
-dhë 'ma 'wun yaa kë -Zlan waa- me -nu -an wö
'dhiö.

17 ɲDhe 'ma 'go Zeluzalemë 'ö- -kwe ɲya kë
ɲplëëzë 'ö 'a -ye n 'zü, 'a nu mü kö -yö kë 'dhö
'aan- nu 'wëüga 'ka kö 'aan- -a nu Zuifö 'bhaa
-nu -dhë gbaɔ 'ka, 'go mü 'zü kö 'aan- sla- bho yi
-bha -Zlan -dhë.

18 ɲDhe 'ö sla- bhë 'a- bho -na yi -bha -Zlan -gba
-a 'gü -kɔ 'gü bhë, 'wo nu 'wo n yö -a -ta mü. Kö
'aan- ɲtun -a kë -na 'dhö bhë kö 'ma n -kë 'slööslö
-sü -bhokuëdhe kë 'saadhö. Me -gbaa gbe yaa kë

n 'piö, 'iin 'wun -kaan 'kuë -sü -zë gbε yaa kë mü.

¹⁹ 'Kεε mε -nu 'wo -kë mü 'wo tɔɔ Zuifö -nu 'wo go Azi -sε 'gü, wo □nε 'ö -an □dua' 'dhö -mü kö □ya kë □nε -an -bha 'wun -yö n -ma, -wo nu -a 'ka ü 'dhiö.

²⁰ 'Iin 'go mü 'zü mε 'wo nu □nε 'wun yaa 'a -kë 'ö za -yö n kun zakanmε -bha za -dɔ n -ma -yi 'ka -wa pö.

²¹ □Ya 'kan 'wun 'a- □blεε n -wo -ta dhuö 'gbee- 'ka -an 'plε wö 'dhiö -a -bha 'ö -kë: <Game -nu -go ga 'gü -sü -wun 'a- -dhε 'wun gia- bhë, 'ö- -wun 'gü 'wo za dɔ -na n -ma bhë!> »

²² □Dhε -kë □nε 'wun 'ö -gban Klito -bha Felisö -ya -gen dɔ -së 'ka bhë, 'yö 'kwamadhe kun, 'ö yi kpɔ -a 'gü -a -pö mε -nu 'wo -kë mü -an -dhë -sü 'ka □nεε: «□Ya kë □nε 'sε □kɔɔnmε Lisiasö □ya nu -wo do kpinngdhö -yö n -gɔ kö 'aan- -a □blεε'-ka -dhë.»

²³ 'Ö- pö ö -bha 'dhasi -gɔmε -dhë -wo 'dho Pölö 'ka; 'kεε kö -wo -potaasü nu -a -dhë -yö yö plaan -nu wo, 'iin kö -wo wo □kwaa' -a 'bhamε -nu -zü, -wo nu -a -dhë pë 'ö- -bha -wun -yö yö -a -bha -a 'ka.

Pölö -yö Felisö waa- Drusilö -an 'dhiö

²⁴ □Dhε 'ö -dhεkpaɔyi 'bhaa □ya ziö, 'ö Felisö waa- ö bɔɔ 'wo- -dhε Drusilö 'ö -kë Zuifö dhebɔ 'ka bhë 'wo nu. 'Ö Felisö -yö mε bɔ 'wo nu Pölö 'ka. 'Yö ö 'to to 'wun 'ö -gban -zo -yö Yesu Klito -bha -sü 'ö Pölö 'dhö -a □blεε' -na bhë -a -bha.

²⁵ 'Kεε □dhε 'ö -kë □nε Pölö -yö 'wun 'ö -gban -kë kpengdhö -sü waa- mε -bha ö -de □kɔɔn -sü waa- kwa -bha -Zlan -bha zadɔdhe 'ö dho kë 'dhiö □zian', mebbheedhe këwun -nu -bha -a □blεε' -sü

'gü bhë, 'ö 'suö -yö -da Felisö 'gü 'ö- pö: «-Bhö 'dho □kun! □Ya kë □ne 'ma 'töng yö to, 'a ü □dhoo -kë kö 'wun 'ö bhë 'üen- -a 'bhaa □blεε.»

²⁶ -Yö -kë -a -zo 'piö -be □ne Pölö -yö -dho më ö 'piö 'ö ö gbaa 'wëü- 'ka. Pë 'ö -kë 'ö □ya kë 'ö- □dhoo -kë kö 'waan- 'doo do wo 'ko □bhaa bhë 'ö bhë.

²⁷ □Dhe 'ö -kwe □ple □ya ziö, 'ö Poosiusö Fetusö -yö yö Felisö pin □taa 'sedë 'ka. Felisö -yö -kë -a 'piö kö 'ö Zuifö -nu -dhi -a -dhë -wun kë; 'yö Pölö to -kanso 'gü.

25

Pölö -ya 'piö kö 'ö 'wun □blεε' - 'se □koonme □va 'dhiö

¹ □Dhe Fetusö □ya -lo 'se 'pian 'ö bhë -a -ta, -a -dhekraoyi □ya kë -yaaga, 'ö go Sezale 'ö dho Zeluzalemë.

² 'Ö -dhe bhë -a 'gü slabhome -nu -gome -nu, waa- Zuifö -nu -bha më □vava -nu 'wo dho 'wo Pölö -wun -kan Fetusö 'dhiö -a -pö -a -dhë -sü 'ka □neε

³ -yö 'wun -së do kë wo -dhë, 'wo- 'piö kö -yö Pölö bo Zeluzalemë; bhii 'ö too kö □wa 'dho wo 'ko □zlöö -waan Pölö zë zian -ta.

⁴ 'Kεε Fetusö -ya -daa -kë -an -go 'ö- pö: «Pölö -yö -kanso 'gü Sezale, 'go mü ma gia-, a -dho 'ma -dhekraoyi □ne -a 'ka.»

⁵ 'Ö ko 'zü 'yö- pö □neε: «-Kaa kë kö ka -gome -nu -wo ziö n 'piö, 'yi 'dho Sezale! □Ya kë □ne goon- bhë 'wun yaa 'ö- -kë kö -wo za do -a -bha 'ma!»

⁶ Fetusö -yö pë 'ö -mɔ 'dhoɔɔ do -bha -a -kë -an 'piö Zeluzalemë plöö. 'Go mü 'yö dho Sezale. □Dhe -dhe □ya 'po 'ö dho za -dɔ -a 'gü -kɔ 'gü, 'ö □yaannu ö -bha zakanme -bha -gbloo 'gü, 'yö- pö me -nu -dhë -wo nu Pölö 'ka.

⁷ □Dhe 'ö □wa nu Pölö 'ka □wa -lo, 'ö Zuifö -nu 'wo go Zeluzalemë bhë 'wo □nië -a -zü, 'wo 'wun yaa □va □blee -a -gɔ. 'Kee waa -mɔa -bha kö 'wun yaa 'wo- □blee -a -gɔ bhë kö -waan -a -gen pö.

⁸ 'Kee Pölö -yö ö -de dha -wun -blee 'ö- pö: «N 'ka Zuifö -nu yi -bha tɔng gbɛ -lö 'gü. 'Go mü 'zü, n 'ka 'wun yaa kë yi -bha -Zlan -gba -a 'gü -kɔ waa -Wlɔmë -me -nu -bha 'se □kɔɔnme □va -an 'ka.»

⁹ □Dhe -kë □ne Fetusö -yö -kë -a 'piö kö 'ö Zuifö -nu -dhi -a -dhë -wun kë, 'ö- pö Pölö -dhë: «Ü -dho -mɔa -bha kö 'ü nu Zeluzalemë kö 'aan- -dhe -ga 'wun bhë -a 'gü a? □Ya kë □ne za 'wo- dɔ -na ü -bha bhë -yö 'wun gia- 'ka kö 'aan- -a dɔ □a?»

¹⁰ 'Ö Pölö -ya -daa -kë 'ö- pö: «A dɔ -sü 'ka 'se □kɔɔnme □va -bha za -kan -a 'gü -kɔ 'gü; 'a- 'piö kö 'se □kɔɔnme □va gia- bhë -yö za bhë -a 'kan. Bhi gia- ü- □dɔa' -së 'ka □ne n 'ka 'wun yaa gbɛ kë Zuifö -nu 'ka.

¹¹ 'Ö □ya kë □ne 'ma Zuifö -nu, yi -bha tɔng 'gü □siö'-, 'iin pë 'ö dho kë n zë -gen 'ka, 'ma- kë kö n 'ka -kɔ n zë -sü 'ka. 'Kee □ya kë □ne 'wun 'wo- □blee' -na n -gɔ □ne, 'wun gia- gbɛ 'yaa- 'gü, me gbɛ yaa 'dho -mɔa -bha kö -yö n dɔ -an kwɛɛ. Me 'a- 'piö kö za bhë -ya 'kan 'ö tɔɔ 'se □kɔɔnme □va.»

¹² □Dhe 'ö Fetusö waa- ö -bha -ya za 'gü -me -nu □wa 'wun 'bhaa □blee'- wo 'ko ziën, 'ö- -daa -kë 'ö- pö Pölö -dhë: «Pë 'ü- 'piö 'ö tɔɔ 'se □kɔɔnme

□va -yö za bhë -a 'kan a? □Dhe 'ö 'pö kö ü -dho dho 'σε □κoonμε □va bhë -a 'dhiö.»

Pölö -yö Aglipa waa- Belenisö -an 'dhiö

¹³ □Dhe 'ö -dheκpaoyi 'bhaa □ya ziö, 'ö -gludë Aglipa waa- Belenisö 'wo dho Sezale -pö 'gü kö -wo Fetusö 'sεnε bho -a nu -sü -bha.

¹⁴ -Wo -kë mü, 'ö Pölö -bha 'wun bhë, 'ö Fetusö -ya -da -gludë 'dhiö, 'ö- pö -a -dhë: «Goon- do 'ö Felisö -ya to -kanso 'koodhö -yö zö.

¹⁵ □Dhe 'ma 'dho Zeluzalemë, 'ö Zuifö -nu -bha slabhome -gome -nu waa- -an -bha με ziizii -nu 'wo nu -a -bha 'wun 'ka n 'dhiö. 'Ö 'wo- pö n -dhë 'a za -lo -a tuö.

¹⁶ A- -daa -kë -an -gö 'a- pö: <Wlömë -με -nu -bha wo -ko 'gü, με 'wo za do -a -bha, 'waa- do με -nu kwεε kö -a με gia- yaa do με -nu 'wo za do -a -bha bhë -an wö 'dhiö, kö pë 'ö -kë 'wo za do -a -bha bhë kö yaa ö -bha □blεε'-.>

¹⁷ 'Ö 'wo -ziö n 'piö 'yi nu zö; n 'ka 'töng gbε ziö 'wun bhë -a -ta. 'Ö □dhe -dhe □ya 'po, 'a dho za -do -a 'gü -ko 'gü kö 'aan- za bhë -a 'kan. 'Yö 'a- pö με -nu -dhë -wo nu goon- 'ö bhë -a 'ka.

¹⁸ 'Ö za -do -a -bha -με -nu -wo nu, 'kεε 'wun yaa -nu 'ö n -ma -zotadhe -yö dho -an 'piö -bezë bhë waa- gbε □blεε'-.

¹⁹ 'Wun do 'ö wo -nu 'wo- zaodhe kë 'ö tōō -ko 'ö 'wo wo -bha -Zlan gba -a 'ka bhë 'yaa do. 'Go mü 'zü, με do 'bhaa 'wo- -dhe Yesu 'ö ga 'ö Pölö -ya pö □yoon ö -wo -ta -sü 'ka □ne -yö 'bhee- bhë -a -wun -mü.

²⁰ 'Ö -ko 'a dho -a kaa kö 'wun -nu 'wo bhë 'aan- -dhe yö -an 'gü 'ö n 'ka- do. -A -wun 'gü 'ö 'a Pölö □dhεε' kpo □ne 'ö □ya kë □ne -yö -dho 'we- -bha

kö -yö 'dho Zeluzalemë kö 'aan- za bhë -a 'kan 'ma.

²¹ 'Yö Pölö -ya pö 'gbönggböng □ne ö- 'piö kö 'ö to -kanso 'gü kö 'se □koonme □va gia- -yö za bhë -a 'kan. 'Ö- -wun 'gü, 'a- pö n -ma 'dhasi -nu -dhë, -wo wo -zo kë -a 'piö, -yö 'dho -yö yöë yi 'a dho -a bça 'se □koonme □va 'dhiö -a -bha.»

²² 'Ö Aglipa -ya pö Fetusö -dhë: «A- 'piö kö goon- 'ö bhë, ma gia- 'a- -wo ma.» 'Ö Fetusö -ya pö -a -dhë: «□Dhia' 'ü dho -a -wo ma.»

²³ □Dhe 'ö- -dhe □ya □kpaç, me -nu -wo -ziö Aglipa waa- Belenisö -an 'piö -an -sü □va -sü 'ka, 'wo nu 'wo □daa' -bhokuëkëdhe □va 'gü. 'Go mü 'dhasi -nu, 'dhasi □lame -nu waa- pö- □koonme -nu -wo -nu mü. 'Ö Fetusö -ya pö ö -bha 'dhasi -nu -dhë -wo nu Pölö 'ka; 'wo nuë.

²⁴ 'Ö Fetusö -ya pö me -nu 'wo nu wo 'ko □bhaa bhë -an -dhë: «Gludë Aglipa, me -nu 'ka nu 'saadhö zö bhë, goon- 'ö Zuifö -dhe □va -dhe -nu -wo za dç -a -bha 'wo nuë n 'dhiö Zeluzalemë -blëzë 'ka, 'ö 'wo nuë -a kë □ple -naa 'ka zö, 'ö 'wo □gblaa gbla wo -wo 'ka □ne -wa zë bhë, -a goon- bhë yö □ga 'ö □ne.

²⁵ 'Kee ma -zë, n -ma 'ka, pë yaa 'ö dho -a kë kö -yö kë -a zë -gen 'ka, n 'ka- yö. 'Kee □dhe -kë □ne yö gia- -ya 'piö kö 'ö 'dho 'se □koonme □va 'dhiö bhë, a- -yö -së kö 'a- bç 'ma.

²⁶ 'Kee pë 'bhaa 'a dho -a -ya 'sëedhe 'gü kö 'aan- -a bç 'se □koonme □va -dhë, -a -bha 'wun 'ö bhë -a -wun 'gü 'maa- dç. Pë 'ö -kë 'a nuë ka 'dhiö, 'kee bhi -gludë Aglipa, 'a nuë ü 'dhiö vëedhö kö -yö kë 'dhö kö -a □dheë' □ya 'kpaç □sia, pë 'a dho -a □been'-, kö 'aan- □tun -a □been' -na 'ö bhë.

27 -A □truën gbε 'yaa -dhö kö 'a -kanso 'koomε bo 'sε □koonmε □va -dhë kö za 'wo- do -a -bha bhë, n 'ka- -gen □blεε'- 'sε □koonmε □va -dhë -së 'ka.»

26

Polö -yö ö -de -ta -za -do Aglipa 'dhiö

1 'Ö Aglipa -ya pö Polö -dhë: «-Potaasü -yö ü -go kö 'üën- ü -de -ta -wun □blεε'-.» 'Ö Polö -yö ö -ko -po -a -zon -sü 'ka □nεε ö 'dhoë- ö -de -ta -wun □blεε 'ö- pö:

2 «-Gludë Aglipa, n □zuögludhi -sü -mü kö □dεε 'a do ü 'dhiö, 'a n -de -ta -wun 'ö -gban 'wun 'ö Zuifö -nu -wa do n -ma -a -bha bhë 'a n -ma □blεε'- ü 'dhiö.

3 Bhii bhi gia- ü Zuifö -nu -bha wo -ko -do. 'Go mü 'ü -an -bha zaodhe -kë -a 'gü -wun -nu do. □Dhe 'ö 'dhö, a- -dhe ü -go kö 'ü ü 'to kë n -ma □zuösaadhe 'ka.

4 Zuifö -nu 'saadhö, n -ma -tosiadhe kë -ko 'a- □kaa' 'ö sü -a 'ka n -ma -dadhëüdhe -bha 'ö dho 'ö yöë □dεε -bha -wa -do. 'Ö -ko 'a -tosiadhe □kaa' n -ma 'sε 'gü waa- Zeluzalemë plöö, 'wo- do 'pö.

5 'Ö □ya kë □nε -wa 'piö kö 'wo n -ma -tomodhe kë kö -wo -dho -a pö, 'wun 'a- □blεε □nε 'wun gia- -mü. 'Ö tɔɔ -wo n -do Falizi kpö -nu 'ö 'wo Zuifö -nu -bha tong 'ö -an -bha -Zlan -gba -a 'gü -ko 'gü, 'wo- kun wo □faan' 'plε 'ka, 'wo -ziö -a 'ka mε 'bhaa -nu -ta, -a 'gü -mε do 'ka 'ö- -dhe □ya □glɔɔ.

6 'Ö zlöö □nε bhë 'ma kë za -do -a -bha -mε 'ka. Pë 'wo- -za -lo -na n tuö -a -wun 'gü bhë 'ö tɔɔ

a -ya -sü 'ka pë 'ö -Zlan -ya 'tə go yi 'bhema -nu -dhë 'ö kē □νε -a -bha -Yame -dho nu bhë -a -gə.

⁷ Pë 'tə 'go -wo 'ö bhë, yi -bha 'gunng -gə 'gəə -do ö ga □ple 'wo bhë -wo -ya -sü 'ka -a kē -yi -gə; 'yö 'wo yuö kē -na yi -bha -Zlan -dhë 'töng 'saadhö 'ka. Ü- -yö bhë -a, -gludë; 'wun 'ö bhë -a -dhë 'wun gia- -wun do bhë 'ö Zuifö -nu -wo za də -a -wun 'gü n -ma bhë.»

⁸ 'Ö Pölö -yö -sië με -nu 'wo -kē mü bhë -an 'piö 'ö- pö -an -dhë: «-Më 'ö -kē 'ö 'ka- pö ka 'ka 'dho -məa -bha kö kwa -bha -Zlan -bha με -bho ga 'gü -sü bhë ka 'ka 'dho -a -dhë 'wun gia- -ε?

⁹ Ma -zë, a- -ya n -zuë 'dhiö -be kö 'a pë yaa 'ple kē Yesu 'go Nazalëtë 'ka.

¹⁰ Pë 'a -kē -a kē -dhiadhö Zeluzalemë □νε 'ö bhë. Slabhome -nu -gəme -nu -wo -kə -mə 'wun -bha -sü -nu n -dhë, 'ö Yesu -wun -dhë 'wun gia- -me -nu bhë, 'a -an -dhevadhë -da -kanso 'gü. 'Ö 'go mü □wa za -lo -an tuö kö -waan -an zë, 'ö yi -wo -yö -kē -a 'gü do.

¹¹ 'Ö- 'bhaa -nu □ya kē, 'a 'klobhədhe -wə -an -ta, Zuifö -nu -bha -bhəkuəkə -nu 'gü, 'a -gban -an -bha kö □wa pö wo 'ka 'dho dho wo -bha -zo -yö Yesu -bha -sü 'ka 'dhiö gə. N -ma -naazuëdhe -bha -kē 'gbee- -sü 'gü, a -dho 'kwipö gbe -nu 'gü 'ö 'a -an 'klo bhə 'ma.»

Pölö -bha ö □zuö' -dhië -Zlan 'piö -kə -wun -blε -sü

(Këyuö -nu 9.1-19; 22.6-16)

¹² 'Ö Pölö -yö 'wun □blε 'ö dhoë 'dhiö, 'ö- pö: «-Kə do bhë □νε 'ö -kē -a 'ka, 'ö slabhome -nu

-gɔmɛ -nu -wo -kɔ -mɔ 'wun -bha -sü nu n -dhë,
'wo n bɔ Damasö plöo.

¹³ 'Yö 'a -da zian -ta; □dhɛ 'kwa dɔ lënnɔ 'gü,
-gludë, 'ö -dhɛpuudhɛ 'ö go dhang- 'gü 'ö- 'bhü
-yö -ziö lan- 'bhü -ta bhë, 'yö sɔ ma 'dhö, ma mɛ
-nu 'yi -kë 'ta 'sü -sü 'gü bhë 'dhö yi -ta.

¹⁴ 'Ö -dhɛ 'yi- -bha 'saadhö yi 'plɛ 'yi -püö sia-
A 'we -wo do 'bhaa -ma. 'Ö 'we -wo bhë 'ö- pö n
-dhë Eblö -wo 'gü: <Solö, Solö, -më 'ö -kë 'ü n 'klo
bhɔ □ɛ? 'Ko zë 'ü- wo -na n 'ka bhë, pë 'dhiö- 'ü-
kë -na ü -de 'ka bhë ɔɔ!>

¹⁵ □Dhɛ □ya kë 'dhö, 'a- □dhɛɛ' kɔɔ 'a- pö: <Dö
-mü ü 'ka ɛ, n Dëmɛ?> 'Ö Dëmɛ -ya pö: <Ma Yesu,
'ü n 'klo bhɔ -na bhë.

¹⁶ 'Kɛɛ -bhö □luu'-, 'ü dɔ ü -gɛan! A n -de -zɔn
ü -dhë kö 'üën- kë n -ma yuökëmɛ 'ka; ü -dho kë
n -ma □goo- 'ka kö -kɔ 'a n -de □zuan' ü -dhë □dɛɛ
bhë 'üën- -a □blɛɛ'- mɛ -nu 'wo to -an -dhë. 'Go
mü, pë 'a dho -a -zɔn ü -dhë 'zü, 'ü dho -a □blɛɛ'-
-an -dhë 'pö.

¹⁷ A -dho ü bɔ Zuifö -nu waa- mɛ -nu 'waa Zuifö
'ka -an 'piö. □Wa dɔ ü -gɔ 'yënnɔ a -dho ü bho
-an kwɛɛ kö □kun 'wo dho ü zë.

¹⁸ A ü -bɔ kö 'üën- -an 'yan 'po kö -waan 'go
-dhɛtiidhɛ 'gü -waan nu -dhɛpuudhɛ 'gü. 'Go mü
'zü kö -wo 'go Satan -kɔ □löö -wo nu -Zlan 'piö.
-Yö kë 'dhö □ya kë □nɛ □wa n -wun -dhɛ 'wun
gia- kö -Zlan -yö ziö -an -bha □sɔɔn yaa -nu -ta,
'go mü kö -waan wo -bha -yadhɛ yö, mɛ -nu 'ö
-Zlan -yö -an sü bhë -an ziën.> »

Pɔlö -yö ö -bha yuö kë -kɔ -wun -blɛɛ

19 'Ö Pölö -yö 'wun □blεε 'ö dhoë 'dhiö -a pö -sü 'ka □nεε: «-Kɔ 'ö bhë -a 'ka, -gludë Aglipa, 'ö 'yanpiöpë 'ö go dhang- 'gü 'a- yö bhë, 'ö 'a 'wun ma -a -fa.

20 'Ö 'a -Zlan -wo □blεε με -nu 'wo Damasö plöo -an -dhë. 'Ö 'a- □blεε με -nu 'wo Zeluzalemë plöo -an -dhë. 'Go mü 'zü 'a- □blεε -an με 'bhaa -nu 'wo Zude -se -dhe 'saadhö 'gü -an -dhë. 'Ö 'a -ye n 'zü 'a- □blεε με -nu 'waa Zuifö 'ka -an -dhë -a -pö -an -dhë -sü 'ka □nε -wo wo -bha -tosiadhe □dhië' -kwaa, -go wo -bha □soon yaa -nu 'gü -sü 'ka kö -wo □dhië' -Zlan 'piö. 'Go mü -wo këpë -nu 'ö -dho -a -zɔn giagiawo □nε □wa wo -bha -tosiadhe □dhië' -kwaa -an kë.

21 N 'kun 'ö Zuifö -nu -wa wo kö a yi -bha -Zlan -gba -a 'gü -kɔ 'gü, 'ö 'wo- -kë kö -waan n zë bhë -a -gen 'ple □nε bhë.

22 'Kεε -Zlan -yö -nu n 'piö -kplawo, 'ö dho 'ö yöë □dεε -bha kö 'aan- n -ma -tomɔdhe kë, με -nu 'ö -an □bhlë 'yaa -dhö waa- με -nu 'ö -an □bhlë 'dhö -dhö -an 'dhiö. N 'ka 'wun gbε 'bhaa □blεε', -a 'ke 'ö yaa kë 'wun 'ö Moizö waa- -Zlan -wodhiölome 'wo- □blεε 'dhiö -a 'ka □nεε:

23 -Zlan -bha -Yame 'klo dho bhɔ 'ö ga, 'ö -kë με -blεεzë 'ö go ga 'gü -a 'ka kö -yaan dhasü 'ö -kë □nε -dhepuudhe 'dhö bhë -a -wun □blεε' -Zuifö -nu waa- με -nu 'ö 'waa Zuifö 'ka -an -dhë. »

Pölö -ya 'piö kö Aglipa -yö Yesu -wun -dhe 'wun gia-

24 Pölö -yö -kë ö -de dha -wun □blεε' □dhia □nε -kɔ bhë -a 'dhö, 'ö Fetusö -yö -gbla 'ö- pö: «'Blɔɔn-

□ya -da ü 'gü a, Pölö! 'Sëedhe □daan' 'ü- wo □duö bhë □ya ü kē 'blöönzë -a?»

²⁵ 'Ö Pölö □ya -daa -kë -a -go 'ö- pö: «'Blöön-yaa -da n 'gü, 'sedë □va. 'Wun -nu 'a -an □blëε' -na bhë, -wo 'wun giagia 'ka, 'ö 'wo 'kpaakpadhe -zian -ta.

²⁶ -Gludë Aglipa -yö pë -nu 'wo bhë -an -do. □Dhe -kë 'dhö, a -dho -moa -bha 'a -an □blëε -potaasü 'ka -a wö 'dhiö. A- □dca' □ne 'wun -nu 'wo bhë -yö -an 'plë -do, bhii pë -nu 'wo bhë -a gbë yaa kē -bin -sü 'ka.»

²⁷ 'Go mü 'ö Pölö -ya pö -gludë Aglipa -dhë: «-Gludë Aglipa, 'wun 'ö -Zlan -wodhiölome -nu -wa □blëε bhë, ü- -dhe 'wun gia- -a? A- □dca' □ne ü- -dhe 'wun gia-!»

²⁸ 'Ö Aglipa -ya pö Pölö -dhë: «-Yö ü □zuö' 'piö □ne ü -dho n kē Klito -bha mε 'ka 'gbee- -ta -a? Ü 'ka 'dho -moa -bha!»

²⁹ 'Ö Pölö -ya pö: «'Kö -kë □ne -yö -kë 'gbee- -ta, 'iin -yö -kë ü -de □zuö', a -bhëa -Zlan -dhë kö □kun 'ö -kë bhi -de 'sloo ü 'ka, 'këε mε 'plë 'ka ka 'to 'to -na n -ma zö □dëε bhë kö ka 'plë 'ka kē Klito -bha mε 'ka □ne n 'dhö. 'Këε 'maa- 'piö kö 'ka kē -kanso 'koomε 'ka □ne -ko 'a dca □ne -a 'dhö.»

³⁰ □Dhe □ya kē 'dhö, 'ö -gludë 'dhö, 'sedë 'dhö, Belenisö waa- mε -nu 'saadhö 'wo -kë wo 'ko □bhaa mü bhë, 'wo □luu.

³¹ 'Ö □dhe □wa 'go wo pin -bha, 'wo- pö wo 'ko ziën □nëε: «Göön- 'ö □ne 'wun yaa 'ö dho kē -a kē -mε 'ka kö -yaan kē -a zë -gen 'ka, 'iin -a -da -kanso 'gü -gen 'ka 'yaa -dhö.»

³² □Dhe □ya kē 'dhö, 'ö Aglipa -ya pö Fetusö -dhë: «Göön- 'ö □ne -yö -kë -bezë □ne yaa 'dho

'se □kɔɔnmɛ □va 'dhiö -sü -dhe kwa -gɔ -bezë kö
 kwa -dho -mɔa -bha 'kwa -potaasü nu -a -dhë.
 □Ξɛ, □dhe 'ö 'dhö bhë, -yö -dho to -kanso 'gü 'ö
 'kwa- bɔ -a -dhë.»

27

-Wo Pölö -bɔ Wlɔmë

¹ □Dhe 'ö 'se □kɔɔnmɛ -nu -wo □ya kë -a 'gü
 do □nɛ, yi -dho 'yi -da 'yitagɔ 'gü 'yi dho Itali -se
 'gü, 'wo Pölö waa- -kanso 'kɔɔmɛ 'bhaa -nu -an
 -lo 'dhasi -gɔmɛ 'ö -kë Wlɔmë 'në 'ka 'wo- -dhe
 Zulusö bhë -a kwɛɛ.

Zulusö 'ö bhë -yö -kë 'se □kɔɔnmɛ □va -bha
 'dhasi kpö -nu -gɔmɛ do 'ka.

² 'Ö 'yi -da 'yitagɔ 'ö go Adramitö -pö 'gü -a 'gü,
 'ö dho dho 'yitagɔ □gbaannu -dhe mɛ 'ö Azi -se
 'gü -a -bha bhë -a -bha, 'ö 'yi dhoë. Alitaakö 'ö
 -kë Masedoni mi 'ka 'ö go Tesalɔnikö bhë, -yö -kë
 yi 'piö mü.

³ 'Ö -dhekpaɔyi mɛ 'ö yö -a 'piö, 'yi -lo Sidɔn -pö
 'gü. Zulusö 'glu -yö -kë -së Pölö 'ka; 'yö -potaasü
 nu -a -dhë, 'ö bɔ ö 'bhamɛ -nu 'wo -kë mü -an
 'piö, kö pë 'ö- -bha -wun 'dhö -a -bha -waan -a nu
 -a -dhë.

⁴ □Dhe 'yië 'go mü, 'tëë -yö -kë ziö □dhia. 'Ö-
 -wun 'gü, yi -bha 'ta 'yi- sü 'sɛgɔ 'ö 'yi ziën 'wo-
 -dhe Siplé -a 'sɔɔ bhë, 'yi dho -a 'pian mɛ 'ö 'tëë
 'yaa -ma yië- 'yitagɔ -bha -a 'piö bhë -a 'ka.

⁵ 'Yi 'yoo -kan Silisi -dhe waa- Panfili -dhe -an
 'sɔɔ, 'yi nu 'yi -lo Mila -pö 'ö Lisi -se 'gü bhë -a
 -bha.

⁶ -Dhe bhë -a 'gü □nɛ 'ö 'dhasi -gɔmɛ bhë 'ö
 'yitagɔ 'ö go Alezandri -pö 'gü, 'ö 'dho -na Itali

-se 'gü 'ö- yö -a -bha. 'Yi go yi -bha 'yitagö 'yi nuë bhë -a 'gü, 'yi -da -a me 'ö bhë -a 'gü 'yi dhoë.

⁷ □Dhe 'yië yi pë 'tee □yoon 'dhiö, 'ö 'buu -yö yö ziö -sü -bha yi -bha 'yitagö -bha 'gbee- 'ka. 'Yö -dhekpaoyi □plëezë 'piö, 'yi yi □zla, 'yi dho 'ö 'yi □loë' Kinidö plöo -dhe □tei' 'ka, □sëëbhodhe 'ka. □Dhe 'ö -kë □ne 'buu yaa 'we -a -bha yi -gö kö 'yi 'dho 'pian me 'ö bhë -a -ta, yi -wa 'se 'pian me 'ö 'yi ziën 'wo- -dhe Kletö -se bhë -a 'soo 'pian 'ö bō 'se 'pian 'wo- -dhe Kapö Salëmone -a 'ka. 'Pian 'ö bhë 'buu 'yaa zië.

⁸ 'Yitagö 'yi -kë -a 'gü bhë, -yö -wa 'kpong 'dhiö, 'ö 'yi -lo □sëëbhodhe 'ka -dhe 'wo- -dhe 'yitagö -dodhe -së 'ö Lase -pö 'soo bhë -a -bha.

⁹ □Dhe 'ö -dhekpaoyi □plëezë □ya ziö yi -ta mü, 'ö 'ta -sü 'yi -ta -sü -yö -kë 'gbee-, bhii 'ö too -yö -kë -kwe 'dhiötöyi 'ka □klöö'. 'Ö Zuifö -nu -bha 'wlaan- me 'ö □waa- kë 'wo- □tei' do □ne -Zlan □ya ziö wo -bha □soon yaa -nu -ta bhë kö □waa- kë 'saadhö. Bhii □dhe 'ö kë -na 'dhö kö □ya 'to 'tee kö 'buu 'gbee- -yaan nu. -A -wun 'gü, 'ö Pölö -yö -dhio do -an -dhë □ne:

¹⁰ «Goon- -nu, 'ma- yö □ne 'ta 'ö □ne 'kwa dhoë 'dhiö, -yö -dho kë kwa -bha 'gbee-, 'ö too 'yitagö waa- □kwëe- -nu, -an 'ple -wo -dho □siö, 'go mü 'zü, 'yö dho kë kwa gia- kwa 'gü □siö'- -gen 'ka.»

¹¹ -Yö -kë 'dhö 'këe 'dhasi -gome bhë -yö ö -zo -yö 'yitagö -yuökëme -nu -gome waa- 'yitagö dëme -nu -bha 'ö □zië' Pölö -ta.

¹² 'Yitagö -dodhe 'ö bhë yaa këdhe -së -dhe 'ka kö me -nu -waan 'to mü 'buu 'gbee- bhë -a 'töng 'ka. 'Yö me -nu 'ö waa- Pölö -nu 'wo 'ta -sü -na bhë -a medhevadhe -wa -ya wo □zuö' 'piö kö 'wo

'go mü, 'wo 'dho 'zü 'yoo -ta; 'wo- kédhe □mεε kö 'wo -lo 'yitagɔ □gbaannu -dhe me 'ö Fenisö 'ö Kletö -se 'gü bhë -a -bha. Fenisö 'ö bhë -yö -kë lan- 'dho □zian'. -Dhe bhë □ne 'ö -kë -an -dhë -së kö 'wo 'buu 'gbee- 'dhiö 'gan mü.

'Tëë pë 'tee -bha -ziö 'yoo -ta -sü

¹³ 'Tëë pë 'tee 'ö go goo □zian' -yö -kë ziö □dhia. 'Yö 'wo yö wo -zo 'ta -sü 'gü □ne 'wun 'wo- -ya 'ko 'dhiö -kë wo □zuö' 'piö bhë, -a -de 'dhoë- kë. 'Wo -piö kpö 'gbiin- 'ö -kë 'yitagɔ □gbaannu -a -bha -pë 'ka, 'ö 'yi □löö bhë 'wo- bho -a -gɔ, 'ö 'yitagɔ -yö yö 'ta 'sü -sü 'gü 'tëë bhë -a □kwaa'. 'Wo dhoë 'dhö, 'kεε waa 'dho 'kpong 'dhiö -dhe 'ka □gbiin.

¹⁴ □Dhe 'ö 'töng pë 'tee □ya ziö 'ö 'buu 'gbee- 'wo- -dhe 'buu 'ö go dhuö □zian' 'ö go Kletö -sεgɔ 'ö 'yi ziën bhë -a 'piö □zian', 'ö -ya ziö -sü -bha 'gbee- 'ka 'pian 'ö bhë -a -ta.

¹⁵ 'Ö 'yi -bha 'yitagɔ -zaan zan. Yi- kédhe -mεε kö 'yiën- 'dho yi -bha 'ta 'ka 'dhiö 'buu 'go □zian' 'kεε yië -mɔa -bha. 'Ö 'yi yi -kwaa yi -bha 'yitagɔ -zü, 'ö 'buu -ya -blü zian 'ö 'dhi -a -dhë -a 'ka.

¹⁶ 'Ö 'yi dho, 'ö 'yi -lo 'se 'pian 'tete 'ö 'yi ziën 'wo- -dhe Koda -a 'sɔɔ. 'Ö 'yi bɔ -a 'pian me 'ö 'buu 'yaa -maa 'ka □duö bhë -a 'ka. 'Ö -dhe bhë -a 'gü 'ö 'yitagɔ 'tete 'ö -kë -klu -sü 'ka 'yitagɔ □va □zlöö bhë, 'yi- bho mü, -yö kë 'dhö kö □kun 'ö 'yi kpö dho a wü; 'kεε -a -bho mü -sü -yö -kë 'gbeegbee.

¹⁷ 'Wo 'yitagɔ 'në 'tee bhë 'wo- □luu, 'wo- dɔ -a □va -ta. 'Wo □bhüöga do -nië -a □va -zü 'to kö -a 'lü 'pen -nu -waan to 'kuë- kpinngdhö. 'Ö zlöö -bha bhë, 'suö -yö yö -an -kë -sü -bha 'ta 'sü -sü

'ö 'yi -ta bhë -a 'ka. 'Ö tɔɔ -wo wo -zo -ta ɲnɛ wo -bha 'yitagɔ -yö -dho -gban 'yënnɔ -ton -nu 'wo 'yi ɲlöö Libi -segɔ 'dhiö bhë -an -bha. 'Ö- -wun 'gü, 'wo 'lü 'pɛn 'gbɛa 'ö 'yitagɔ ɲzlɔa -na bhë, 'wo -da yiö. 'Ö 'wo wo -kwaa 'buu -zü, 'ö 'yitagɔ bhë 'ö- -blü zian 'ö 'dhi -a -dhë -a 'ka.

¹⁸ 'Buu 'gbee- -yö -kë -ziö yi -bha -dhiadhö, 'ö dho -a 'ka 'dhiö 'gbee- 'ka. 'Yö -dhɛkpaɔyi 'ö yö -a 'piö, 'wo yö ɲkwɛɛ -nu 'wo 'yitagɔ 'gü, -an -lo yiö -sü -bha.

¹⁹ 'Ö -dhɛkpaɔyi mɛ 'ö yö -a 'piö 'zü, 'ö wo gia- 'wo pë 'bhaa -nu 'wo 'yitagɔ 'ta 'sü -na bhë 'wo -an 'bhaa -nu -lo yiö.

²⁰ 'Ö -dhɛkpaɔyi ɲplëözë 'ka, -a këdhɛ gbɛ yaa kë -dhö yi -gɔ kö 'yi yi 'yan dɔ lan- waa- 'susongga -nu -an -bha; bhii wo ɲnɛ 'ö 'yië -an ga -bezë 'ö yi dho yi 'go -zian 'iin yi 'dho -zian -nu dɔ. 'Buu -yö -kë ziö -sü 'gü 'gbee- 'ka -kplawo; ɲdhɛ 'to -na zlöö kö yi yi -zo 'ta -na ɲnɛ yi 'ka 'dho dha gbɔ.

²¹ Mɛ -nu 'wo -kë 'yitagɔ 'gü waa -bhöpë -bhödɛ gbɛ yö -dhɛkpaɔyi ɲplëözë 'ka. 'Ö Pɔlö -yö ɲluu -an 'plɛ 'dhiö mü, 'ö- pö: «Gɔɔn- -nu, ka ka 'to -to n -wo -bha -bezë, -yö -dho kë -së; bhii kwa dho kwaa- to Kletö -bezë kö pë 'gü ɲsiö' -sü ɲsuu'- ɲnɛ -a gbɛ yaa 'dho yö kwa -bha.

²² 'Kɛɛ dɔ 'kwa- wo ɲnɛ, a -bhɛa ka -dhë kö 'ka ka 'gü dɔ 'gbee-, bhii mɛ gbɛ yaa 'dho ga ka ziën, -a 'ke yaa kë 'yitagɔ -bha ɲsiö' -sü 'ka.

²³ A- 'wun -dɔ 'dhö 'ö tɔɔ -Zlan 'a- -bha 'ka 'a yuö kë -na -a -dhë bhë, -a -bha bɔmɛ do -yö -wo n -ta gbeng ɲdɛɛ,

²⁴ 'ö- pö n -dhë: <Pɔlö, kö ɲkun 'ö 'suö -yö ü -kë,

ü □dua' -mü kö 'ü 'dho 'se □koonme □va 'dhiö kö 'ü 'wun -nu □bleε' -a -dhë. 'Go mü 'zü, □dhe 'ö -Zlan 'glu 'dhö -së, -yö -dho 'wun -së kë ü -dhë, bhii 'ö tɔɔ -yö -dho me -nu 'saadhö 'wo ü 'piö 'yitagɔ 'gü bhë, -an -dha 'pö.> »

²⁵ Pɔlö -yö -dho 'wun □bleε' -sü 'ka 'dhiö 'ö- pö -an -dhë: «'Wun 'ö -Zlan -bha bome -ya □bleε bhë -a -wun 'gü, gɔɔn- -nu, -ka ka □faan' 'sü, bhii a n -zo -yö -Zlan -bha; -yö -dho -a kë □ne -kɔ gia- 'ö- pöë n -dhë bhë -a 'dhö.

²⁶ 'Kεε yö 'ka 'dho kë 'pëpë, bhii kwa -bha 'yitagɔ -yö -dho wü 'buu 'ö dho kwa -blü 'kpong 'piö -dhe do 'bhaa 'gü bhë -a □kwaa'.»

²⁷ -Yö -kë gbeng -yi 'gɔɔ- do ö ga -yiisië -naa 'ka, kö 'buu -yö □tun dho yi 'ka, 'yoo 'wo- dhe Meditelane bhë -a -ta -kplawo. □Dhe gbeng ziën -dhe 'dhö dɔ -na, 'ö 'yitagɔ -yuökëme -nu -wo wo -zo -ta □ne yi □yɔɔn -na 'se 'sɔɔ.

²⁸ 'Ö 'wo -an -bha □bhüöga 'wo 'yi □löö -dhe dan -na -a 'ka bhë, 'wo- □yɔɔ 'yi □löö, 'ö 'yi -glu □duan' -yö -kë □neε 'metrë 'gɔɔ- -yaaga ö ga 'slaple 'dhö. 'Ö □dhe □wa □yɔɔn 'dhiö, 'wo- zuö yiö 'zü, 'ö 'yi -glu □duan' -yö -kë □neε 'metrë 'gɔɔ- □ple ö ga 'slëaga 'dhö 'zü.

²⁹ -Wo wo -zo -ta □ne 'wa 'dho 'ta 'ka 'dhiö 'buu -yö -dho -an -bha 'yitagɔ -gban -guö -bha bhii 'ö tɔɔ 'yi -glu □duan' yaa kë □gbiin □duö gbɔ. 'Ö 'wo wo -bha -piö kpö -yiisië 'ö -kë pë □gbaannu -a -bha -pë 'ka bhë 'wo -an □yɔɔ 'yitagɔ □zlöö yiö -dhe bhë -a 'gü 'ö 'yitagɔ -yö □gbaannu mü. 'Ö 'wo □bhea wo -bha -zlan -dhë kö -dhe -yö 'po 'zodhö.

³⁰ 'Ö yië- 'yitagɔ -yuökëme -nu -wa këdhe -meε

kö 'wo □duë 'wo 'go 'yitagɔ 'gü. 'Wo 'yitagɔ 'në 'tee 'ö -kë -a □va -ta bhë 'wo- □yɔɔ 'yi -ta, -a pö -sü 'ka □nεε wo- 'piö kö 'wo -ya -a 'gü kö 'wo 'dho, 'wo -piö kpö 'bhaa -nu □yɔɔ'- yiö 'yitagɔ □vazë 'dhiö.

³¹ 'Yö Pɔlö -ya pö 'dhasi □këng' do -gɔmε waa- 'dhasi -nu -dhë: «Kwaa- 'yitagɔ -yuökëmε -nu 'wo □nε waa 'to 'yitagɔ 'ö □nε -a 'gü □sia, mε 'plε ka 'gü -dho □siö'-.»

³² □Dhε □ya kë 'dhö kö 'dhasi -nu -wo □bhüöga 'ö 'yitagɔ 'në 'tee kun bhë -an 'kan -na kö 'yitagɔ 'në 'tee bhë -yö □yɔɔ' -na yiö.

³³ □Dhε 'töng 'bhaa □ya ziö, kö -dhε -yö 'po -na bhë, 'ö Pɔlö -yö □bhεa -an 'plε -dhë kö -wo pë -bhö, 'ö- pö -an -dhë: «A -dhεkpaɔyi 'gɔɔ- do ö ga -yiisië -mü □dεε, 'ö 'ka -ya -sü 'ka ka -de □zɔnng' -ta, 'ö 'kaa -bhöpë gbε -bhö.

³⁴ □Dhε 'ö 'pö, 'a -bhεa ka -dhë kö 'ka pë -bhö. Bhii 'ö tɔɔ ka -bha -wun -yö pë -bhö -sü -bha kö 'kaan- ka □faan' 'sü 'zü 'iin 'go mü 'zü kö 'kaan- dha. Pë 'dhiö- gbε 'ka 'dho kë mε gbε 'ka ka ziën.»

³⁵ □Dhε □ya yën -a -pö 'dhö -sü -bha, 'ö □bluu'- sü, 'ö -bhεa -Zlan -dhë mε 'plε wö 'dhiö mü, -a zuö pö -sü 'ka -bhöpë 'ö- nu -an -dhë bhë -a -wun 'gü. 'Ö- □kaan, 'ö yö -a -bhö -sü 'gü.

³⁶ 'Ö -an □zuö' -yö -kë -saa, 'ö 'wo- -bhö 'pö.

³⁷ Mε 'yi -kë 'yitagɔ 'gü yi -kë mε -lü □këng' □plε waa- mε -lü 'gɔɔ- 'slaple ö ga 'slado 'ka.

³⁸ □Dhε 'ö mε 'ö -dhö 'ö- 'gü □ya dɔ, 'ö 'blee- □bhɔɔ' -nu 'ö -kë -an -gɔ 'yitagɔ 'gü bhë, 'wo- -lo yiö kö 'yitagɔ -yaan 'to 'föngfö.

'Yitagɔ -bha -to yiö -kɔ

39 □Dhe 'ö -dhe □ya 'po, 'yi 'se yö yi 'dhiö, 'kεε yië- 'yitagɔ -yuökëmε -nu waa- dɔ. 'Kεε -an 'yan -yö -kpan 'yi 'kpong 'dhiö -dhe -së 'ö -kë 'yoo -dhe 'ö dho 'kpong 'gü -a -bha. 'Ö 'wo- këdhe □mεε kö 'wo 'dho 'wo wo -bha 'yitagɔ □gbaannu 'ma.

40 'Ö 'yitagɔ -yuökëmε 'bhaa -nu -wo pë □gbaannu -a -bha -pë □bhüöga -nu -kan, 'ö pë □gbaannu -a -bha -pë -nu -wo to yiö. □Dhe 'wo- kë -na 'dhö kö -a mε 'bhaa -nu -wo 'lü 'pen -nu 'wo 'yitagɔ □dɔɔ' -na -a 'ka 'ö 'wo -kë 'yitagɔ □zlöö bhë kö -wo □bhüöga 'po -na -a -bha, -yö 'to -na yiö. 'Ö 'wo sɔ 'pen do □luu 'yitagɔ bhë -a 'dhiö □zian', -yö kë 'dhö kö 'buu -yö 'yitagɔ -blü 'kpong 'dhiö.

41 'Kεε yië- 'yitagɔ -yö -gban 'yënnɔ -tɔn -bha yiö, 'ö □gbaannu; kö -a 'pian mε 'ö 'dhiö zian bhë □ya □nënnɔ 'yënnɔ 'gü. 'Ö to mü, bhii 'ö tɔɔ -a ziödhe gbε yaa kë -dhö. 'Kεε kö 'yitagɔ 'pian mε 'ö □zlöö □zian' bhë -yö 'wü -na, 'yi kpö 'ö ma -na -a -bha 'gbee- 'ka bhë -a -wun 'gü.

42 'Ö 'dhasi -nu -wa -kë -bezë kö -waan -kanson 'kɔɔmε -nu zë, -yö kë 'dhö kö □kun 'wo dho 'yi kë -waan wo -de dha.

43 'Kεε 'dhasi □kënnɔ' do -gɔmε 'ö- 'piö kö 'yö Pɔlö dha bhë, -ya -pö -an -dhë -wo mε 'plε dha. 'Ö- pö mε -nu 'wo 'yi kë -dhe dɔ -an -dhë, -wo -püö 'yië- 'dhiö, -wo 'yi kë -wo dhoë 'kpongtaa.

44 'Go mü 'zü 'ö- pö mε -nu 'wo to -wo ziö -an 'piö -klu 'yitagɔ 'lü 'fa -nu waa- pë 'bhaa -nu 'wo 'go -na -a 'gü bhë -a -bha -sü 'ka. -Kɔ 'ö □kaa' 'ö yi 'plε 'yi dhaa bhë 'ö bhë.

28

Pölö -yö Malütö 'se 'ö 'yi ziën -a 'gü

¹ □Dhe 'ö 'yi 'ple 'yië dha, 'yi- □tei' do zlöö □ne 'se 'ö 'yi ziën 'yi baa 'yi dha bhë -a 'to too Malütö.

² 'Ö me -nu 'wo -kë mü 'wo wo -zo -kë yi 'piö 'gludhi □va 'ka. □Dhe 'ö -kë □ne dha -yö -kë ban -sü 'gü kö 'nene □ya kë □va bhë, -wo 'siö □va -da, 'wo yi □dhoo -kë -a -bha mü.

³ 'Ö Pölö -yö 'wo -ko 'në 'seen- 'bhaa -nu sü kö -yaan -a -lo 'siö-. 'Ö □mee -yö go 'wo -ko -nu 'wo bhë -an ziën, 'siö 'ö do -na bhë -a -wun 'gü, 'ö Pölö kun ö -kwaa, 'yö duënu -a -ko -bha.

⁴ □Dhe 'ö 'se 'ö 'yi ziën mü bhë -a 'gü -me -nu □wa □mee 'ö dun Pölö -ko -bha bhë -a yö, 'wo-pö wo 'ko ziën □ne: «Goon- 'ö □ne 'kwa dho, -yö -dho kë mezëme 'ka. Bhii kwa -bha -zlan 'ö 'kwa-dhe -kë kpengdhö -sü 'ö yö □ne 'ö- dha 'yoo -go bhë, 'yaa- 'piö kö -yö kë dhame 'ka.»

⁵ 'Kee Pölö -yö ö -ko □kpënnng 'siö -ta, 'ö □mee bhë -yö go -a -ko -bha 'ö -püö siö, 'ö yaa pë 'dhiö-gbe kë -a 'ka.

⁶ Me -nu -wa -pö -bezë, -yö -dho -bhla 'iin -yö -dho kan -a -ta 'ö -püö sia-, 'ö ga □mee bhë -a □kwaa'. 'Kee □dhe 'ö- -dhe □ya □glöö, 'ö □waa- yö □ne pë 'dhiö- gbe yaa kë -a 'ka, 'wo wo -wo □dhië -kwaa, 'wo yö -a -pö -sü 'ka □ne: «Me 'ö □ne -zlan -mü -a 'ka.»

⁷ -Dhe bhë -a 'soo, 'se 'bhaa -nu -wo -kë mü. -Wo -kë Publiüsö 'ö -kë 'se bhë -a 'gü -me -nu -gome 'ka -a -bha 'se 'ka. 'Ö Publiüsö bhë 'ö yi -nia kun -dho 'ka, 'yi -wo -a -go köo -dhekpaoyi -yaaga 'ka.

8 Publiusö dë -yö -kë □waannu □süë' 'ö tɔɔ 'gii-yö -kë -a -bha, 'ö 'go mü 'zü, 'gu □pio' □yua' -yö -kë -a kë □dhia. Pɔlö -yö -dho, 'ö -wo -a 'piö kɔɔ, 'ö □bhea ö -kɔ -kpa -a -ta -sü 'ka, 'ö- -dhe -yö bo.

9 □Dhe □ya kë 'dhö, 'yuame -nu 'wo -kë 'se bhë -a 'gü mü, -wo -nu 'ö -an -bha 'yua -yö bo.

10 'Wo yi □bhlë kpɔ -kɔ □suu'- 'saadhö -ta. 'Ö 'go mü, □dhe 'yi 'dhoë- yi -bha □kwεε- -nu dhu, 'ö pë -nu 'saadhö yi -bha -wun dho yö -a -bha 'ta 'sü -pë 'ka, 'wo- nu yi -dhë.

Pɔlö -lo Wlɔmë plöo -kɔ

11 □Dhe 'ö 'su -yaaga □ya ziö, 'yi -ya 'yitagɔ 'ö go Alezandri -pö 'gü -a 'gü. 'Yitagɔ 'ö 'dhö bhë, -wa -dhe «-zlan -nu -fleanzë». Yö □ne 'ö 'tëë 'gbee- 'töng -kë 'se 'ö 'yi ziën bhë -a 'gü. 'Ö 'yi dho -a 'ka.

12 'Yi -lo Silakusö -pö 'gü; yi -dhekpaɔyi -yaaga -kë mü.

13 □Dhe 'yië 'go mü, 'yi -wa 'kpong 'dhiö, 'yi dho 'yi -lo Lezio plöo.

□Dhe -dhe □ya 'po, 'ö 'tëë 'ö go goo □zian' 'ö yö ziö -sü 'gü. 'Yi -dhekpaɔyi □ple -kë 'yitagɔ 'gü 'yië- □tun -lo -na Puzölö -pö 'ö 'yitagɔ -dɔdhe 'dhoë- -bha bhë -a 'gü.

14 'Ö pö- bhë -a 'gü 'yi -kpën Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me 'bhaa -nu -bha. 'Wo- pö 'yi 'dhɔɔgɔ do kë yi 'ko □bhaa mü. 'Ö 'yi 'dhɔɔgɔ do kë -an 'piö mü 'yiën- □tun 'dho -na Wlɔmë.

15 □Dhe 'ö Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu 'wo -kë Wlɔmë, □waa- ma -wa -pö 'ka □ne yi zian -ta nu -sü 'gü, 'wo nu yi -gɔ zian-, 'wo loë Apiusö 'dhɔɔkuëdhö.

□Dhe 'yi nu -na 'yi -lo pödhe 'wo- -dhe «-Nia -kun -a 'gü -ko -yaaga», 'yi -kpën me 'bhaa -nu -bha 'zü kö -wo nu -na yi -go zian-.

□Dhe 'ö 'yië -kpën me -nu 'wo bhë -an -bha, 'ö Pölö -yö -Zlan zuö pö; 'ö □faan' sü, 'ö 'yi kpö yi 'kuë- 'yi dhoë Wlömë plöö.

¹⁶ □Dhe 'yië -lo Wlömë, 'ö Wlömë -me -nu □koonme -nu -wo -we Pölö -go -a -bha kö -yö 'to ö -de -go köö, 'këe 'dhasi do -yö ö -zo -kë -a 'piö, -yö kë 'dhö kö □kun 'ö dho □duë.

Pölö -bha -Zlan -wo □bleε Wlömë plöö -sü

¹⁷ □Dhe 'ö -dhekpacyi -yaaga □ya ziö, 'ö Pölö -yö Zuifö -nu me ziizii -nu 'wo -kë Wlömë mü -an □dhoo -kë.

□Dhe 'ö □wa nu wo 'ko □bhaa, 'ö Pölö -ya pö -an -dhë: «N dhegluzë -nu, n 'ka pë yaa gbe kë kwa -bha 'següme -nu 'ka, 'iin wo -ko 'ö kwa 'bhema -nu -wa nu kwa -dhë -a 'ka. 'Këe Zuifö -nu -wo n kun 'wo n -da -kanso 'gü Zeluzalemë, 'ö 'wo n -do Wlömë -me -nu këeε.

¹⁸ Me 'wo bhë -wo n □dheε' -kpö pë 'a- -kë -a 'ka, 'ö 'wo- -kë kö 'waan- wo □kwaa'- n -zü, 'ö tco 'wun yaa 'a dho kë -a kë -me 'ka kö -yaan kë n zë -gen 'ka yaa kë -dhö.

¹⁹ 'Këe Zuifö -nu waa 'we -a -bha. 'Ö- -wun 'gü, n □dua' -mü kö 'a- pö □ne 'se □koonme □va 'yö dho za bhë -a 'kan. 'Këe pë 'bhaa 'ö- -wun 'gü 'ö za dho -ya -a -dhë, n -ma 'següme -nu -bha 'se □koonme □va 'dhiö 'yaa -dhö.

²⁰ Pë 'ö -kë 'a ka □dhoo -kë 'ö bhë. 'Wun 'ö -gban me 'ö Izlaelö -següme -nu 'wo wo -zo yö -na -a -bha bhë -a -wun □ne 'ö 'a- kë -a -dhë ka 'yaan 'dhiö zö □ne -kansogüme 'dhö bhë.»

21 'Ö 'wo- pö -a -dhë: «Yiëë 'sëedhë 'ö go Zude -së 'gü 'ö -gban ü -bha -a gbë yö, 'go mü 'zü, yi dheglumë 'ö dho go 'ma kö -yaan 'wun -tao [blëë]- yi -dhë, 'iin -yaan 'wun yaa [blëë]- ü -gɔ yaa kë -dhö.

22 'Këë yi- 'piö kö 'ü ü [zuö] 'piö -wun -nu [blëë] yi -dhë. Bhii 'ö tao yi- [dɔa] [në më kpö 'ü -kë -a 'gü -më do 'ka bhë, -dhë 'saadhö -a 'gü, më 'plë -wa -wun yaa -blëë.»

23 'Ö waa- Pölö -nu 'wo yi do kpɔ wo 'ko -nu -gɔ.

[Dhë yi bhë [ya -lo, 'ö më -gbaa [va -wo nu -dhë 'ö Pölö -yö -ya -a -bha bhë -a -bha. 'Ö sü -dhiadhiö -bha 'ö dho 'ö yöë 'yinia -bha, Pölö -yö 'wun -nu 'ö -gban -Zlan -bha -gludë -dhë -bha -a -gen -pö -an -dhë, -a këdhë [mëë] -sü 'ka kö -waan 'we 'wun 'ö -gban Yesu -wun 'ö bɔa Moizö -bha tong -wo -nu waa- -Zlan -wodhiölomë -nu -bha 'sëedhë -be -wo -ta bhë -a -bha.

24 Më 'bhaa -nu -wo 'wun 'ö Pölö -ya [blëë] bhë -a -yö 'wun gia- 'ka, 'ö 'wo -we -Zlan -wo -bha. 'Ö më 'bhaa -nu waa 'we -a -bha kö 'wo- -wo -dhë 'wun gia-.

25 'Wo zaodhe -kë wo 'kuë -waan [tun 'dho -na wo -gɔ kɔɔ, 'këë -an -wo yaa kë do. 'Ö Pölö -ya pö -an -dhë [nëë: «'Wun 'ö -Zuu 'slööslo -ya [blëë] ka 'bhëma -nu -dhë 'ö bɔa -Zlan -wodhiölomë Ezai -ta bhë 'wun giagia -mü.

26 Bhii 'ö tao -ya -pö [nëë: -Zlan -ya -pö: -Bhö 'dho 'së 'ö [në -a 'gü -më -nu 'piö, 'ü- pö -an -dhë: Ka -dho ka 'to to -së 'ka giagiawo, 'këë kaa 'dho -a -gen ma. 'Go mü 'zü, ka -dho -dhë -ga -së 'ka, 'këë kaa 'dho -dhë yö.

²⁷ 'Ö tɔɔ 'sɛ bhë -a 'gü -mɛ -nu waa 'we -a -bha kö 'wun 'a- ɓlɛɛ' -na bhë -wa -gɛn ma. ɓWa wo 'to ta, 'go mü 'zü ɓwa wo 'yan ta. Waa- -kë 'dhö -bezë, kö -an 'yan -yö -dho -dhe yö 'ö -an 'to -yö 'wun ma, 'go mü 'ö -an ɓzuö' -yö 'wun -bho 'kɔu dɔ; 'ö ɓya kë 'dhö 'wo dho ɓdhië' - n 'piö kö 'aan-an dha.»

²⁸ 'Ö Pɔlö -yö ö -wo -zuöatadhe -kë 'ö- pö: «ɓDhe -kë 'dhö a- -pö ka -dhë zlöö -bha, -Zlan -yö ö -bha mɛ dha -sü -wun bɔ -na mɛ -nu 'ö 'waa Zuifö 'ka -an 'piö. Wo -zë, -wo -dho wo 'to to -a -wo -bha.»

²⁹ ɓDhe Pɔlö ɓya yën 'wun 'ö bhë -a ɓlɛɛ' -sü -bha, Zuifö -nu -wo -dho wo -gɔ kɔɔ zaɔdhe ɓva kë -sü 'ka wo 'kuë.]

³⁰ -Kwɛ ɓplɛ 'ö Pɔlö -ya -kë 'kɔ 'ö- sü bhë -a 'gü. 'Ö mɛ -nu 'saadhö 'wo nu -lo -a 'piö ɓdhia 'wo- yö mü.

³¹ 'Yö -Zlan -bha -gludëdhe -wun -blɛɛ -an -dhë -dhe bhë -a -bha, 'yö 'wun 'ö -gban kwa Dëmɛ Yesu Klito -wun -bha bhë, 'yö mɛ ɓdaan -a 'ka -zogbandhe ɓva waa- -potaasü -an 'ka.

'WUN SĚ -NAǾ 'SĚĚDHĚ

Dan: 'WUN SĚ -NAǾ 'SĚĚDHĚ New Testament

copyright © 1991 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dan

Dialect: Western

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

74f67de7-5f93-5988-92e9-b1a45247636e